

Roskilde Kommune

Landskabskarakterbeskrivelse

ROSKILDE
KOMMUNE

Indhold

Forord	4
Indledning	5
Landskabet i Roskilde Kommune	5
Landskabskarakteranalyse og -vurdering	7
Sammenhæng til sagsadministration og kommuneplan	8
Ågerup moræneflade	10
Ramsø landbrugsflade	34
Ramsødalen	56
Søster Svenstrup småskala landbrugslandskab	70
Værebros Ådal	82
Bynært landskab mellem Lejre og Roskilde	94

Foto på forsiden er landskabet set fra Kirkerup (Ågerup moræneflade)

J.nr. 01.02.00P15 -0002 08
Sagsid. 81324

Juni 2009

Roskilde Kommune
Teknik og Miljø
Plan
Køgevej 80
4000 Roskilde
4631 3000

Fotos og skitser:
Cecilie Højrup, Planafsnittet

Forord

Byrådet har vedtaget Planstrategi 2007 for Roskilde Kommune. I denne blev det vedtaget, at der skal udarbejdes en beskrivelse af landskabet efter landskabskaraktermetoden. Metoden er udviklet af Skov & Landskab i samarbejde med Skov- og Naturstyrelsen, Fyns og Århus amter, samt Niras Konsulenterne.

Landskabskarakteranalysen har til formål at verificere de forskellige landskabskarakterer Roskilde Kommune består af. Landskabskaraktermetoden afdækker landskabernes karakteristika, de særlige værdifulde oplevelsesmuligheder, deres tilstand og sårbarhed overfor ændringer.

LANDSKABET I ROSKILDE KOMMUNE

Roskilde Kommune består foruden af byer og landsbyer bl.a. af naturområder, fjorden, landbrugsland og grusgravsområder.

Landbrugsfladerne er inden for kommunen bølget og bakket og består hovedsageligt af middelstore dyrkede marker. Landsbyerne og de middelstore gårde ligger placeret spredt i landskabet og fremstår ofte omgivet af beplantning.

Landskabet fremstår mange steder åbent, og der opnås kik over længere afstand. Dog findes desuden flere mindre vildtremisser, markhegn i skel og små skovparceller, som bevirker at landskabet og udsynet afbrydes. De større og rekreative skovområder i kommunen er Boserup skov og Hyrdehøj skov samt de nye skovområder Gulddysse skov og Himmelev Skov. Alle skovene ligger relativt bynært.

Kommunen grænser ud til Roskilde Fjord. Kystlinjen er bugtet med en vekslen mellem markante fremskudte områder med højereliggende terræn og tilbagetrukkede vige. Samtidig er der forholdsvis kort afstand til modstående kystlinie, og der er således udsigt over fjorden og langs fjorden til modstående kyst.

Gennem landbrugslandet strækker der sig flere tunneldale og ådale som sidste istid efterlod, der hvor smeltevandet fandt vej. Ramsødalen er en af de største og gennemløbes af Langevad Å, som afvander via Kornerup Å til fjorden.

Desuden findes der et større område i den nordlige del af kommunen, der består af Gundsømagle Sø, Gundsømagle Holme, Værebrog og Hove Å. Dette område er en del af et af landets største tunneldalssystemer, der strækker sig fra

Øresund via Mølleådalene til Roskilde Fjord. De lavt liggende partier af tunneldalene er i dag opfyldt af søer og moser, der nogle steder er tilgroet af tagrør og fugttolerante buske og træer.

Vest for Roskilde danner tunneldalstrøget omkring Kattinge søerne og Svogerslev Sø et større sammenhængende naturområde, som strækker sig fra syd til Roskilde Fjord i nord, hvor det møder kommunens største skovområde Boserup Skov.

Kommunen rummer således Værebros Å og Gundsømagle Sø i den nordlige del, Kattinge søerne i den vestlige del af kommunen og Ramsødalene mod syd. Store dele af områderne er omfattet af fredning efter Naturbeskyttelseslovens § 3.

Andre markante og karakteristiske områder i Roskilde er det store råstofområde syd for Roskilde. Dette område adskiller Roskilde by fra landbrugslandet, som er karakteristisk for den sydlige del af kommunen. Råstofområdet skal ligesom Hedeland udvikles til et rekreativt landskab, der indeholder natur-, fritids- og kulturoplevelser, i takt med at området færdigudgraves.

Det åbne land i kommunen er præget af mange, små landsbyer, nogle med historiske landsbykerner og smukke kirkeomgivelser. Desuden er der mange spredtliggende gårde.

Det frugtbare trekantområde mellem København, Roskilde og Køge kaldes Hedeboegnen. Hedeboegnens jorde var siden jernalderens begyndelse skovløs, flad og med frugtbare landbrugsarealer. Landskabet er præget af landbrugsdrift uden skove, med landsbyer der ligger tæt. Gårdene er store, som følge af bøndernes tidlige velstand. Ud-

skiftningen, som blev gennemført med reformerne i slutningen af 1700-tallet, betød at de fleste landsbyer blev stjerne- eller blokudskiftet. Nogle gårde blev flyttet alene ud i landskabet med marker på alle sider. Historiske spor fra udskiftningen ses som hegn og gærder på markerne, som markskel, veje, gårde og bebyggelser i det åbne land. Husmandsudstykningsene opstod i slutningen af 1800-tallet (husmandsloven 1899), hvor husmænd kunne etablere småbrug, ofte samlet i kolonier af ensartede huse med en stald og en boliglænge. Landsbyerne har alle en kirke, hvilket vidner om at hver landsby i middelalderen udgjorde et sogn.

LANDSKABSKARAKTERANALYSE OG -VURDERING

Første del af analysen består af en kortlægning, hvor landskabet karakteriseres i forhold til de omkringliggende landskaber, ud fra et landskabeligt synspunkt.

Resultatet er en opdeling af landskabet i landskabskarakterregioner, som hver er tilknyttet en beskrivelse af områdets karakteristika. Derefter foretages en vurdering af landskabet, som et udtryk for landskabets kvaliteter.

Karakterstyrken er et udtryk for hvor tydeligt et områdes landskabskarakter fremstår. Særlige visuelle oplevelsesmuligheder kan f.eks. knytte sig til markante udsigter, store sammenhængende naturområder, markante elementer eller intakte landskaber. Tilstanden er et udtryk for, hvor uforstyrret/forstyrret landskabet fremstår samt de karaktergivende elementers vedligeholdelsesmæssige tilstand. Landskabets kvaliteter udtrykkes gennem vurderinger af landskabskarakterens styrke, forekomst af særlige visuelle oplevelsesmuligheder og tilstand.

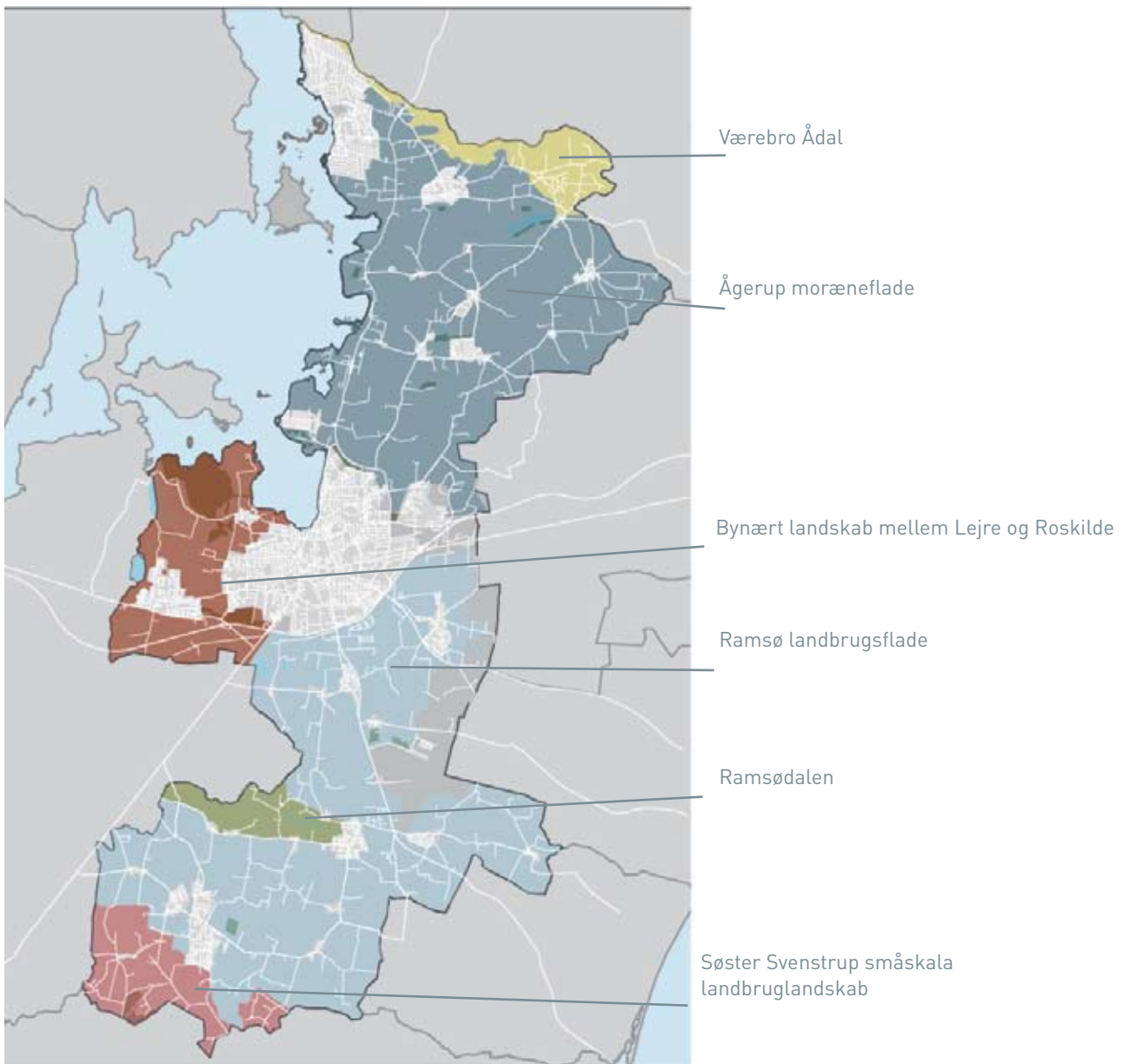
Roskilde kommunes landskaber er inddelt på baggrund

af landskabskaraktermetoden. Landskaberne strækker sig på tværs af kommunegrænserne, men denne analyse beskriver udelukkende områder inden for kommunegrænsen. Landskabet er inddelt og beskrevet i følgende 6 karakteristiske områder; Værebros ådal, Ågerup moræneflade, Bynært landskab mellem Lejre og Roskilde, Ramsø landbrugsflade, Ramsødalen og Søster Svenstrup småskala landbrugslandskab. Hedeland udgør også et helt særegent landskabsområde, men er ikke beskrevet i denne analyse.

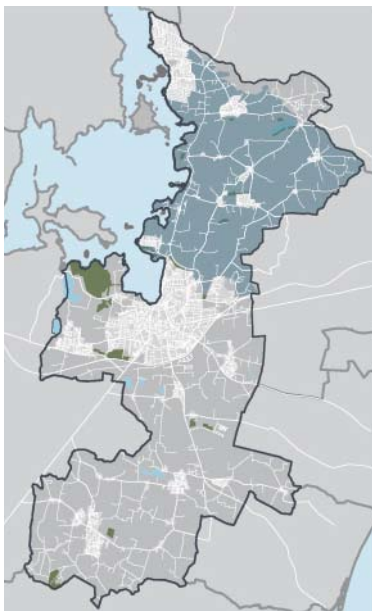
SAMMENHÆNG TIL SAGSADMINISTRATION OG KOMMUNEPLAN

Ved kendskab til hvilke elementer, et givent landskab er kendetegnet af, kan beskrivelserne være med til at sikre at hensynet til de landskabelige interesser, anvendes i sagsbehandlingen i det åbne land, f.eks. i forbindelse med byudvikling, lokalplaner, landzonetilladelser, VVM m.m.

Som input til sagsbehandlingen er hvert karakterområde tilknyttet en række anbefalinger til hvad der især bør tages hensyn til. I kommuneplanen er de særligt værdifulde landskaber udpeget. De særligt værdifulde landskaber er de dele af kommunens karakterområder, som rummer særlige landskabelige kvaliteter i form af særlige visuelle oplevelsesmuligheder eller landskaber, der fremstår særligt karakteristiske. De kvaliteter, som knytter sig til de særligt værdifulde landskaber, er der redegjort for i de landskabskarakterbeskrivelser og -vurderinger, som knytter sig til det enkelte karakterområde. For de øvrige dele af landskabet findes ligeledes en beskrivelse af landskabets karakteristika og tilstand i landskabskarakterbeskrivelser og -vurderinger for det enkelte karakterområde.

Ågerup moræneflade

Udsigt fra Hvedhøj mod syd. Kara er et orienteringspunkt som ses fra lang afstand

GEOGRAFISK BELIGGENHED OG AFGRÆNSNING

Ågerup moræneflade ligger i den nordlige halvdel af Roskilde Kommune. Området indeholder dele af et større dalstrøg, der strækker sig mod øst over kommunegrænsen mellem Roskilde og Egedal Kommuner og Roskilde og Høje Tåstrup Kommuner.

Mod nord afgrænses området af et ådalsforløb (Værebrosådal og Gundsømagle Holme) og af den største by i området, Jyllinge. Mod syd afgrænses området af Roskilde by, mens den vestlige grænse udgøres af kysten ud mod Roskilde Fjord.

LANDSKABSKARAKTEREN

Karaktergivende er især det dyrkede og bølgede til bakkede landbrugsland med middelstore markfelter og små eller middelstore gårde, beplantning omkring gårdene og vådbundsområder og spredtstående tjørn på diger. Karaktergivende er også, at landsbyerne er små og ligger tæt samt at en del gårde og to husmandsudstyknings ligger langs vejene.

Gårdene og landsbyerne ligger spredt i landskabet placeret som punkter med omgivende beplantning, der danner rum, pauser eller barriere for udsynet. Området fremstår dog gennemgående enkelt og åbent. Byrandene fremstår generelt grønne omkring landsbyerne i området.

Området er desuden karakteriseret ved at indeholde mange mindre vådområder eller søer, der enten ligger brak eller har beplantning omkring.

Især den sydlige del af området er inddelt i flere rum. Disse transparente rum dannes af vildtplantninger med nål og

beplantning i skel, som danner linier og punkter af beplantning i landskabet. Dette giver en vekselvirkning imellem at være åbent og lukket for det lange udsyn.

Vest for St. Valby og Gundsølille er der vid udsyn over lange afstande. Tilsvarende er der langt udsyn fra bronzealderhøjen Hvedhøj ved Hvedstup mod syd over landskabet.

I den nordligste del af området er udsynet mere begrænset. Byerne Gundsømagle og Jyllinge og det tilstødende karakterområde mod nord, Værebros Ådal samt beplantningen ved Gundsømagle Sø danner visuelle barrierer i området.

Området nord for Gundsømagle er domineret af Gulddysse Skov, som med tiden vil skabe visuel barriere i området.

Kyststrækningen er kendetegnet ved at være bugtet med en vekslen mellem markante fremskudte områder med højereliggende terræn og tilbagetrukkede vige.

Hovedparten af området er frit for tekniske anlæg, og har kun lokal visuel indvirkning i området i form af spredtstående vindmøller og højspændingsledninger. Skorstenen på KARA ses tydeligt i den sydlige del af området, og fungerer som orienteringspunkt. Tilsvarende har Hovesenderen, som ligger i Egedal Kommune stor visuel betydning i den østlige del af området. Især når det er mørkt, ses sendestens blink tydeligt. Øst for Herringløse og Hvedstrup er placeret store højspændingstracéer. Tracéerne virker meget dominerende i området og ses ligeledes på lang afstand.

NØGLEKARAKTER

Bølget og storbakket landbrugsområde med dyrkede marker inddelt af diger med spredtstående tjørn. Landsbyer og

Ågerup moræneflade

gårdene på markerne og beplantning i vådbundsområder danner middelstore eller større rum, hvor der er stedvist lange kik over landskabet.

LANDSKABSKARAKTERENS OPRINDELSE

Landbrugslandet har sin oprindelse efter landbrugsreformerne og udskiftningen omkring år 1800.

De fleste landsbyer blev stjerne- eller blokudskiftet og endvidere rummer området to husmandsudstyknings hhv. øst for Kirkerup og vest for Tågerup af senere oprindelse.

En hel del gravhøje præger området og giver området særpræg. Området ligger på kanten af Hedelandsformationen. Hedeboegnens jord har siden jernalderens begyndelse været skovløst, fladt og med frugtbare landbrugsarealer.

NATURGRUNDLAG

Geomorfologi

Ågerup moræneflade er en større moræneflade dannet efter sidste istid for ca. 12.000 år siden. En randmoræne forløber ved kommunegrænsen mod øst. Der er et mindre område med dødislandskab i den centrale og syd-østlige del af området og et markant dødislandskab øst for Jyllinge. Desuden er der mindre områder med marint forland ved kysten.

Tunneldalen og smeltevandsdalen omkring henholdsvis Gundsømagle Sø og Gundsømagle Holme samt Værebros Å og Hove Å er en del af et større tunnaldalssystem, der strækker sig fra Mølleådal.

Tunneldalen, som rummer Hove Å og Gundsømagle Sø, strækker sig igennem området fra kommunegrænsen i øst

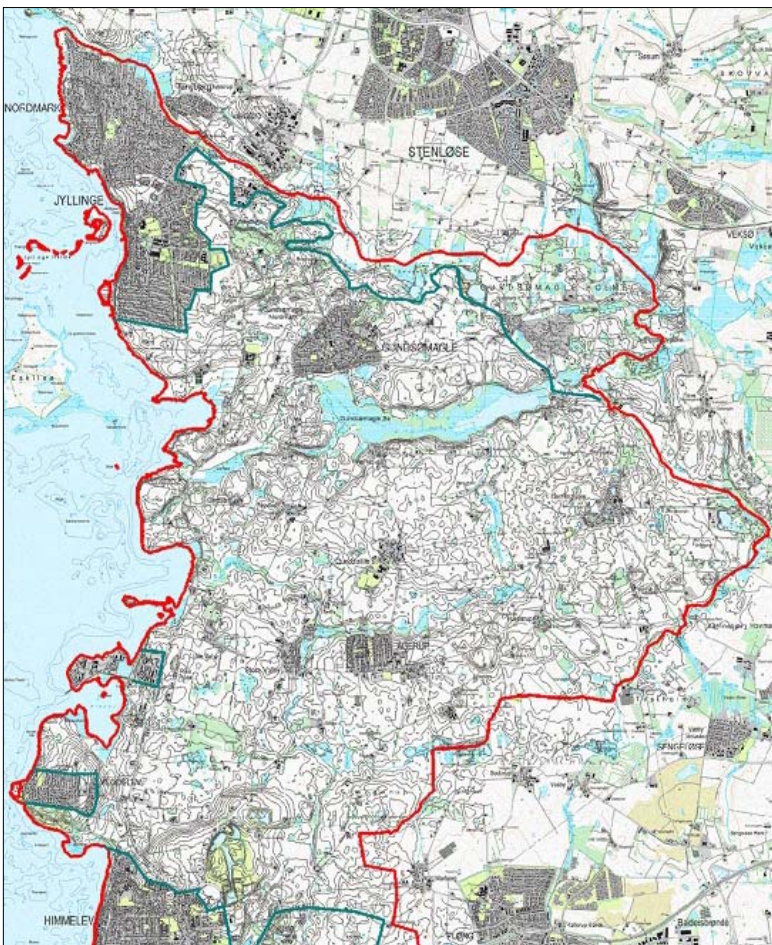

Luftfotoet af Tågerup fra 2007 viser at der ikke er sket de store forandringer i landskabets mønster siden udskiftning

til fjorden i vest. I bunden af dette dalforløb ligger Gundsømagle Sø og Hove Å. Området er et cirka 370 ha stort fredet område, hvoraf søen har en størrelse på cirka 35 ha.

Jordtype

Jordbunden i området er overvejende sandblandet lerjord. Desuden er der områder med lerjord øst for Veddelev og

Ågerup moræneflade

Salmosen i bunden af dalforløbet

lerblandet sandjord i den vestlige del af det ådalsforløb, som bl.a. rummer Gundsømagle Sø. Der er mindre områder (lavest liggende områder) med humusjord samt et større område i det ådalsforløb som udgør en del af Gundsømagle sø området. Lerjord fortinsvist i lavere liggende områder.

Terræn

Området er bølget med bløde morænebakker, stedvist stor-bakket ud imod smeltevandskløften og Roskilde Fjord.

Vandelementer

Der har i området være mange engområder. Nogle af disse områder er stadig engområder mens andre er drænet og opdyrket. En stor del af Salmosen drænes fra foråret indtil vinter, så noget af området kan indgå i dyrkningsareal. Herefter ophører dræningen, så området atter oversvømmes. Området med Salmosen er en del af dalforløbet med Gundsømagle Sø.

I området er der mange åer; Værebros Å, Hove Å, Kildemose Å, Maglemose Å samt et net af åer og vandløb på kryds og tværs i området. Desuden findes der en hel del søer og vandhuller omkring i landskabet.

AREALANVENDELSE

Bevoksningsstruktur

Bevoksningsstrukturen består af mange småplantninger af løv- og nåletræer på marker, omkring terrænlavninger og omkring landsbyer og gårde, især i den sydlige del af området. Søer og moser er under tilgroning med rørsump og krat.

Der findes mange hegn i den sydlige del af området af ikke

egnskarakteristiske træer som poppel og birk.

Eggen er skovløs, bortset fra de nyetablerede skove; Himmelev Skov ved Roskilde og Gulddysseskov øst for Jyllinge. De første træer i Gulddysseskov blev plantet i 2001. Skoven forventes etableret de næste 20-30 år og vil dække et område på 220 ha i området mellem Frederiksborgvej, Gundsmagles nordlige afgrænsning og op til karakterområdet Værebros Ådal.

Ågerups sydlige bygrænse er grøn, men beplantning er forskelligartet og fremstår ujævn i udtrykket, og der ses boliger nogle steder.

Kirkerup har en grøn byrand. Fra Tågerup er der kun én smal vej, der slynger sig lidt ind til landsbyen Kirkerup. En nyopført lade i randen af landsbyen syner tydeligt set syd fra landsbyen.

Både Tågerup og Kirkerup ligger placeret højt i landskabet, og der er god udsigt over landskabet mod vest og syd.

Beplantningen i Maglemose sommerhusområde består af en blanding af både hjemmehørende og ikke-hjemmehørende træer. Sommerhusene ses ikke fra vejen, da de ligger placeret lavere i terrænet og er skjult af beplantning.

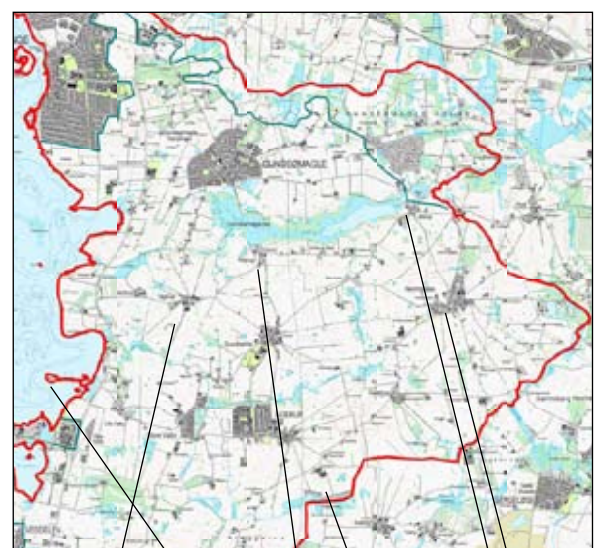
Ved Frederiksborgvej, nord for Bolunde ligger områdets anden række fritidshuse. Området er omgivet af beplantning. Sommerhusområdet nord for Østrup er karakteriseret ved at være meget grønt og indeholder megen beplantning, så det set fra omgivelserne fremstår med en tæt beplantning.

Dyrkningsform

Karakterområdet præges af intensiv drift, primært plan-teavl. Markfelterne er middelstore eller små. (Der er god

Ågerups sydlige bygrænse

Tågerup Kirkerup Herringløse
Bolunde Maglemose Østrup

Ågerup moræneflade

Markerne syd for Herringløse og nord for Hvedstrup

Gadekæret og Hvedstrup kirke udgør en del af den intakte landsbykerne i Hvedstrup

dyrkningsjord i området).

Gundsømagle Sø fremstår med en anden karakter idet tagrør og opvækst af bl.a. pil og rødel breder sig i den naturprægede dalbund. Området omkring Gundsømagle Sø og dalen og de højtliggende omgivelser fremstår uspoleret.

Kystforlandet er præget af tagrør og afgræssede strandengområder.

Gravområdet ved Himmelev og Trekroner er reetableret med søer, græsningsarealer og skov, og ligger som en del af Himmelev Skov.

Bebyggelsesstruktur

Bebyggelsen i det åbne land domineres af små til middelstore ejendomme. Der findes kun få store gårde i området. Gårdene ligger forholdsvis tæt placeret i landskabet enten langs vej eller placeret på marken for enden af den private ankomstvej.

Bebyggelsesstrukturen er kendetegnet ved de velbevarede landsbyer, beliggende højt i landskabet på kanten af dalene eller på bakketoppe. Flere af landsbyerne har kirker og nogle har nyere parcelhuskvarterer. Ved udskiftningen omkring år 1800 blev de fleste landsbyer i området stjerne- eller blokudskiftet.

Landsbyerne, Hvedstrup, Herringløse, Tågerup, Kirkerup er forholdsvis velbevarede i deres opbygning og vejstruktur. Jyllinge og Gundsømagle er ekspanderet med større parcelhuskvarterer samt et tidligere sommerhusområde i Jyllinge Nord.

Ved Maglemose er der et område med sommerhuse der ligger placeret langs en vej og kun i én række og med Mag-

lemose på den sydlige side.

Ved Frederiksborgvej, nord for Bolunde ligger områdets anden række fritidshuse. Området er omgivet af beplantning.

Mellem Tågerup og Gundsømagle og øst for Kirkerup er der langs vejene en række husmandsboliger. Statshusmandskolonien er ikke suppleret med flere boliger, men flere af de eksisterende boliger har undergået om- eller tilbygning.

Kulturhistoriske mønstre og anlæg

Landsbyerne, Hvedstrup, Herringløse, Tågerup, Kirkerup er forholdsvis velbevarede i deres opbygning og vejstruktur. Disse landsbyer udgør tydelige kultuhistoriske mønstre.

Herringløse ligger i landbrugslandskabet imellem de omkransende ådale. Landsbyens indre form og de omgivende markers stjerneudskiftning er fortsat tydelig i landskabet.

Trods at landsbyen Hvedstrup ligeledes har en velbevaret indre struktur, er det mest i form af veje man kan fornemme stjernemønstret i landskabet. Området mellem Hvedstrup og Herringløse er et fint defineret rum med åbne marker inddelt af de bevarede diger. Området fremstår åbent og uforstyrret.

Kirkerup og Tågerup udgør ligeledes begge velbevarede udskiftningslandskaber. De øvrige mindre landsbyer i karakterområdet udgør mere eller mindre velbevarede og tydelige kulturhistoriske sammenhænge.

Der ligger en del gravhøje indenfor karakterområdet. De er især koncentreret i områderne ved Ågerup og syd for Herringløse, hvor der er flere markante gravhøje.

Ågerup gamle Mølle markere sig højt i terræn og fungerer som orienteringspunkt.

Udsigt fra Hvedstrup mod øst og mod nord. Området er inddelt i større landskabsrum adskilt af beplantning, hvor imellem man kan få kik over lange afstande.

Ågerup moræneflade

Risø og vindmøllerne

Tekniske anlæg og elementer

Vindmøller og vandtårn ved Risø ses ligeledes på afstand, og fungerer som orienteringspunkt i området.

Området gennemskæres af nord/sydgående højspændingsledninger, i den østlige del af karakterområdet øst for Herringløse.

Ligeledes er der et højspændingstracé, som løber tæt forbi Gundsøllille.

Vejene i området er, bortset fra Frederiksborgvej, mindre veje der bevæger sig imellem landsbyerne.

KARAKTERGIVENDE RUMLIGE OG VISUELLE FORHOLD

De karaktergivende landskabselementer er den bølgede og bakkede landbrugsflade med middelstore marker og gårde i landsbyer og spredt på markerne.

Den karaktergivende struktur i området er marker, der danner fladen, og landsbyer, gårde og beplantning som danner punkter og linier i landskabet.

Området er et middelskala landskab. Opdelt i delvist afgrænsede rum således af landskabet skifter mellem afgrænsede rum og lange kik over fladen. Fra de højereliggende dele er der vid kik over landskabet.

Markante delområder og enkeltelementer

Gundsømagle Sø

Gundsømagle Sø er karakteriseret ved det åbne vandspejl i den østlige del af området og store flade med opvækst af tagrør og krat i den vestlige del, omgivet af marker på den nordlige dalside og med marker og bevoksning på den

Højspændingstrassé øst for kommunegrænsen.

sydlige side af dalsiden.

Gundsømagle Sø er et særligt karaktergivende landskabs-element og er også af stor betydning rumligt, idet bevoksning omkring dalen og søen skaber en både rumlig og visuel barriere mod syd.

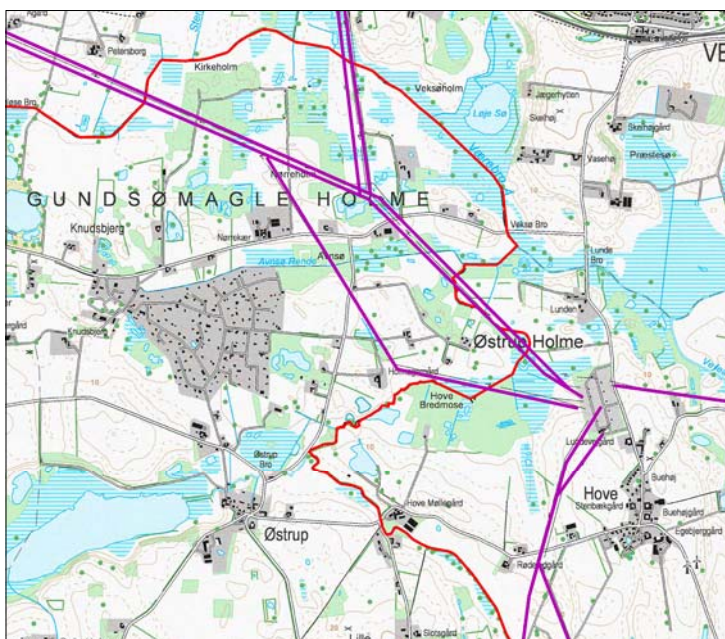
Området øst for Hvedstrup

Øst for Hvedstrup er en karakterfuld allé, der forløber fra Hvedstrup landsbygrænse og langs Birkelundsvej. Nord for alléen er der større og kraftige beplantninger, som giver smukke kik og en tydelig fornemmelse for ruminddeling.

Ågerup gamle Mølle ligger placeret højt i terræn i tilknytning til nogle enkelte gårde, markant beplantning og omgivet af marker. Ågerup gamle Mølle samt flere af gravhøjene

En gravhøj og Ågerup gamle mølle markerer sig i landskabet

Højspændingsledningerne skærer sig igennem landskabet (markeret med pink) for at samles ved Hove

Kysten set fra markerne vest for Lille Valby

Halvøen Bolunde

Ågerup moræneflade

Infoboks:

Udsynet til fjorden er defineret som hhv. fjordkik (markeret med lyserød signatur) og fjordudsigt (markeret med lilla signatur). Fjordkik er defineret som de arealer, hvor det er muligt at se fjorden, uanset hvor stort eller lille arealet er, men under en vinkel svarende til 120 grader. Fjordudsigt er defineret ud fra hvilke dele af land man kan se fra fjorden, inden for et område hvor et menneske kan se med begge øjne, hvilket svarer til en vinkel på 120 grader.

Der er stor forskel på hvordan et fjordkik og fjordudsigt opfattes og hvor fjern og dermed væsentlig en modstående kyst opfattes visuelt.

En afstand på op til 2,5 km. opfattes som at fjorden eller modstående kyst er "tæt på". Er afstanden mellem 2,5 og 5 km. opfattes det som værende i middel afstand, og med en afstand over 5 km. opfattes det som værende "fjernt". Det betyder, at jo tættere på mennesket er på modstående kyst eller på fjordlinien, des vigtigere er det for den visuelle opfattelse, hvad der sker i disse områder.

i området markerer sig tydeligt i landskabet.

Væsentlig påvirkning fra tekniske anlæg

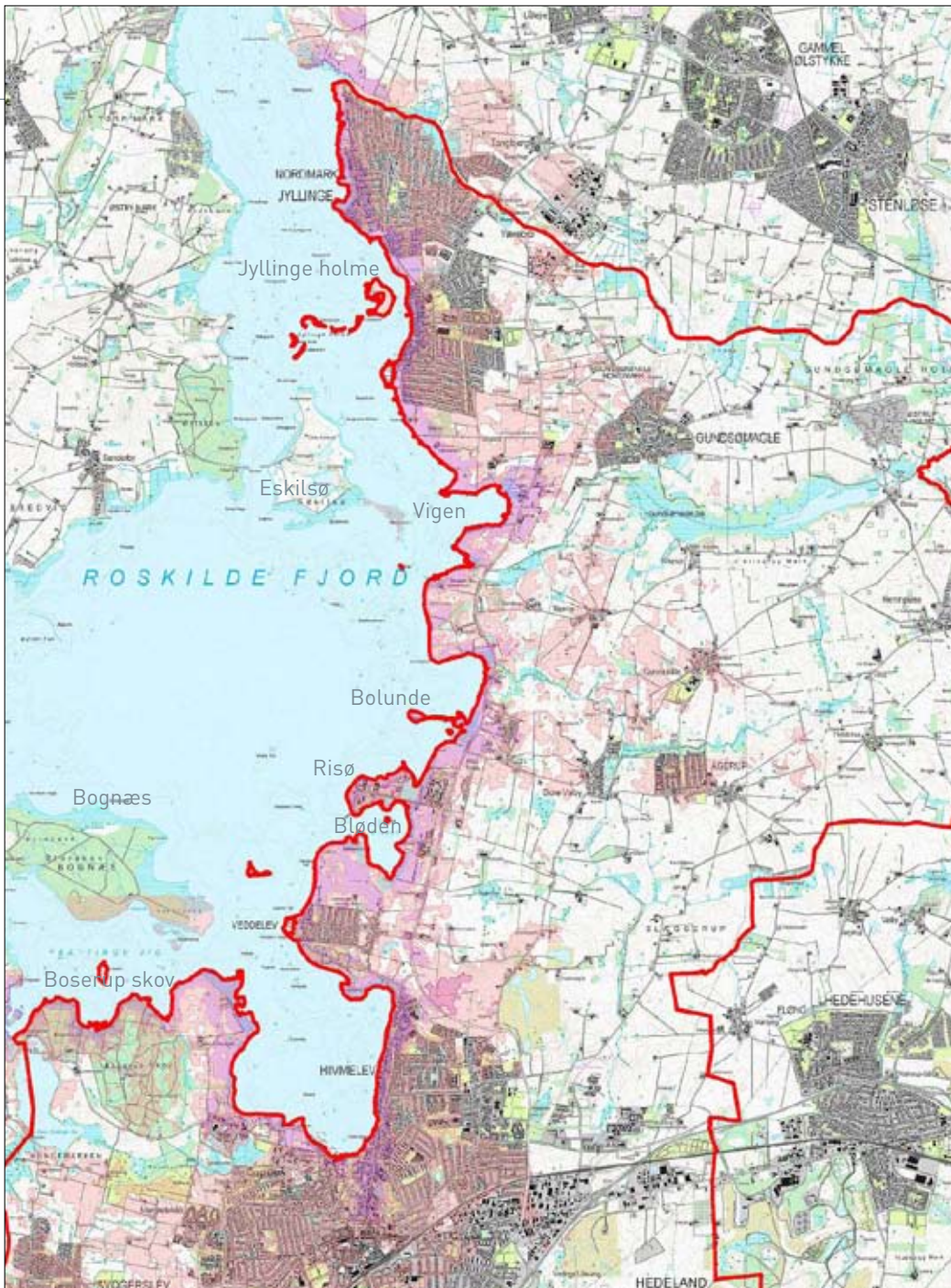
Den østlige del, øst for Herringløse er visuelt stærkt præget af Hovesenderen og højspændingsledningerne, som virker dominerende i landskabet. Disse tekniske anlæg ses tydeligt på afstand og virker dominerende i området.

KARAKTERISTIKA FOR KYSTFORLANDET OG VISUELLE SAMMENHÆNGE I KYSTLANDSKABET

Kystlinien er langs karakterområdet bugtet på langs og kystforlandet bølger ned til kystlinien. Især fra Risø mod nord er terrænet storbakket. Der er langs kysten en skiften mellem markant fremskudte områder med højtliggende terræn og kystskrænter og tilbagetrukke vige, der opleves som velafgrænsede landskabsrum.

Karakteristisk for kysten er, at der er en del større eller mindre vige, hvori der dannes større eller mindre rum. De mindre rum, Vigen og Bløden er lukkede og velafgrænsede og med større visuel orientering til det omgivende forland. De større vige og rum, vigen omkring Bløden samt inderfjorden, er åbne og orienteret mod modstående kyster og holme. Vigene rummer typisk strandengsarealer, som hænger sammen med bagvedliggende lavbundsområder i tilknytning til dalstrøg, der strækker sig fra baglandet til kysten.

I den nordlige del af kystforlandet er den modstående kyst tæt på eller i middel afstand fra kysten. Desuden er der i dette område en del enkle, afgrænsede holme, der ligger tæt på kysten og danner visuel mellemgrund. Som baggrund er den modstående kyst med skov og marker. Længere inde i inderfjorden er afstanden til modstående kyst

Ågerup moræneflade

fjern, og skoven på modstående kyst, opfattes som værende en sammenhængende mere eller mindre tydelig baggrunds kontur. Ved inderfjorden danner Roskilde by, Boserup skov og Bognæs modstående kyst, som opfattes tæt på.

NØGLEFUNKTIONER, UDVIKLINGSTENDENSER OG PLANLAGTE ÆNDRINGER

Nøglefunktioner til opretholdelse/styrkelse/genopretninger af landskabskarakteren

Landskabskarakteren afspejler en intensiv landbrugsdrift over langt størstedelen af området (god landbrugsjord). Lavere liggende områder, der har vådbund, er udyrkede og fremstår som søer, åløb og med eller uden beplantning. Nogle områder bliver drænet og indgår som landbrug.

En fortsat drift af landbrug, samt veldligholdelse af hegn, vejstruktur og en opretholdelse af markstørrelser, har væsentlig betydning for områdets landskabelige karakter.

Udviklingstendenser

Tendensen i området ved Slæggerup og Ågerup er at mange af de oprindelige gårde er restaureret eller ombygget. En gård er desuden udvidet med store lader. Endvidere sker der tilplantning med ikke-hjemmehørende træarter.

Planlagte ændringer

Trekroner er under udbygning mod øst, og der skal etableres en omfartsvej nord om Trekroner, mellem Himmelev og motorvejen øst for Trekroner.

Området mellem Store Valby og Ågerup skal bebygges på den nordlige side af Ågerupvej.

Endvidere er planlagt en udvidelse af Frederikssundmotorvejen, som kommer til at gennemskære området syd om Østrup Holme.

VURDERING AF LANDSKABSKARAKTEREN

Karakteristisk K1

Størstedelen af området (se side 30)

Store Valby og Ågerup er begge vokset med større parcelhusudstyknings, og de to landsbyer er nu fysisk forbundet af parcelhuse. Ligeledes er Gundsømagle vokset markant med større parcelhusudstyknings mod vest, nord og øst.

Veddelev er ligesom Gundsømagle vokset fra at være en mindre landsby til at indeholde et stort parcelhusområde. Parcelhusområdet er markant større end den gamle del af Veddelev og er adskilt fra den gamle bydel af mark.

Området øst for Gundsølille er forholdsvist fladt og med beplantning uden markante karakteristisk strukturer. Arealanvendelsen som landbrug afspejler tydeligt samspillet mellem naturgrundlag og anvendelsen.

Området umiddelbart nordvest for Trekroner er bølget og indeholder et markant dalforløb, der bevæger sig i nord-sydlig retning. Beplantning i skel og ved bebyggelse danner en vekslen mellem lange og korte kik.

Det udskiftede jordbrugslandskab er i overensstemmelse med den lerede og bølgede flade som udgør naturgrundlaget. Arealanvendelse med de intensivt dyrkede marker og spredte vådbundsområder og åforløb afspejler tydeligt samspillet mellem naturgrundlag og arealanvendelse.

Landskabets nøglekarakter fremstår mindre tydeligt, pga de mange mindre vildplantninger og hegn af ikke-egnska-

Ågerup moræneflade

Beplantning i skel og ved bebyggelse danner linjer og punkter i det åbne landbrugsland. Vandtårnet ved Risø er et fixpunkt i området. (foto taget vest fra Gundsøllille) Der er udsigt over lang afstand.

rakteristiske arter.

Området vurderes samlet at være karakteristisk, idet der er et tydeligt samspil mellem naturgrundlaget og arealanvendelsen.

Kontrasterende K2

Området med Gundsømagle Sø (se side 30)

Området er en del af dalforløbet og indeholder Gundsømagle Sø, Hove Å og engarealer. Der er større løvtræer langs søen, stort åbent vandspejl i den østlige halvdel, hvorimod den vestlige del er bevokset af fugttolerante planter og tagrør. Set i forhold til hele karakterområdet vurderes området derfor at være kontrasterende - dvs i kontrast i til det øvrige område.

Særligt karakteristisk (se side 30) K3

Området mellem Tågerup, Kirkerup, Gundsøllille og Store Valby samt ved Herringløse og Hvedstrup

De særlige karakteristika, så som det blødt bølgede terræn med marker og markhegn og beplantning ved bebyggelse fremstår særligt tydeligt i området.

Disse områder indeholder karakterområdets særlige karakteristika som det blødt bølgede terræn med marker og markhegn og beplantning ved bebyggelse. Områderne fremstår enkle og åbne, og der opnås kik over lange afstande over det karakteristiske bølgede marklandskab og med enkeltstående tjørn på diger. Arealanvendelsen i form af intensivt drevne marker afspejler tydeligt samspillet mellem naturgrundlag og arealanvendelsen.

Intaktheden er god, idet områderne har bevaret deres landsbystruktur fra udskiftningstiden og de oprindelige

25

landskabsstrukturer. Udsiftningsmønstrene på markerne er visse steder stadig tydelige i kraft af markvejenes oprindelige forløb og markernes form, til trods for at flere af de tidligere skelhegn er forsvundet eller reduceret.

SÆRLIGE VISUELLE OPLEVELSESMULIGHEDER

SV1 Bolunde (se side 32)

Halvøen Bolunde er særligt oplevelsesrig, fordi halvøen danner en meget markant terrænform i Roskilde Fjord. Fra Bolunde er der udsigt over fjorden og ind over land og det store afgræssede engområde, som udgør en del af området, samt den nordlige del af bugten med en bebyggelse, der ses ovenfor skrænten/terrænformen omkranset af beplantning. Bolunde og området øst herfor er fredet og indeholder en særlig engbeplantning. Bortset fra tæt ved Frederiksborgvej er området ugeneret af støj og trafik.

SV2 Gundsømagle Søområdet (se side 32)

Området udgør et afgrænset område og især den østlige del ved søen, udgør en særlig visuel oplevelsesmulighed. Søområdet er et visuelt afgrænset landskabsrum, dannet af søen som fladen og omgivet af visuelt afskærmende træer og jævnt stigende dalsider.

SV3 Området ved Kirkerup, Tågerup, Gundsølille og Store Valby (se side 32)

Udsigt over det bølgede, åbne landskab i området over lange afstande samt over Roskilde Fjord i det kystnære område fra Kirkerup.

SV4 Allé fra Hvedstrup (se side 32)

Allé som udgår mod øst fra landsbyen Hvedstrup samt de

Smal vej mellem Tågerup og Kirkerup. Ses mod syd. Det åbne værdifulde landskab.

Gundsømagle sø

Ågerup moræneflade

åbne marker, der afgrænses af plantning ved vådbunds-områder af større løvtræer, udgør et særligt karakterfuldt rum.

SV5 Ågerup gamle mølle (se side 32)

Området omkring Ågerup gamle Mølle danner et højdepunkt med en lille bebyggelse, beplantning af større træer i tilknytning til bygningerne og en markant allé, som ligger placeret højt i landskabet. Området fungerer som orienteringspunkt.

VURDERING AF TILSTAND

Landskabets tilstand er en samlet vurdering af karakterens intakthed, den vedligeholdelsesmæssige tilstand og landskabets uforstyrrelighed.

Middelgod tilstand

Området mellem Slæggerup og Ågerup (se side 33)

Dette område er præget af nyere bebyggelse og ikke hjemmehørende beplantning og karakterens intakthed er middelgod. Den vedligeholdelsesmæssige tilstand af bebyggelsen er middelgod og området er som helhed uforstyrret.

Samlet vurderes området i middelgod til god tilstand.

Gundsømagle Sø-området (se side 33)

Den vedligeholdelsesmæssige tilstand i den vestlige del af dalen og karakterens intakthed i forhold til dens sandsynlige oprindelse som engareal er middel god. Den østlige del som indeholder Gundsømagle sø har god vedligeholdelsesmæssig tilstand.

Området er som helhed uforstyrret og samlet vurderes

Ågerup gamle mølle skimtes bag trætoppene

Den østlige del af Gundsømagle sø

området i middel til god tilstand.

Øst for Herringløse (se side 33)

De karaktergivende landskabselementer er utydelige og området er tilføjet mange småplantninger af ikke hjemmehørende beplantning. Området er ydermere forstyrret af højspændingsledninger igennem området og øst for området.

Området vurderes samlet i middelgod idet det er kraftigt forstyrret af højspændingsledningerne.

God tilstand (se side 33)

Det øvrige område indefor karakterområdet

De karakteristiske landskabselementer med de dyrkede marker, gårde i landsbyer og spredt på markerne samt beplantning i tilknytning til gårdene, er velbevaret og intakte. Området er kun lokalt forstyrret af vejen Frederiksborgvej.

Området vurderes at være i god tilstand.

LANDSKABSKARAKTERENS SÅRBARHED

Landskabskarakteren er sårbart overfor ophør af landbrugsdrift. Desuden er området sårbart overfor ændringer af bebyggelse, så som nybyggeri og placering af fritliggende bebyggelser placeret uden tilknytning til eksisterende bebyggelse.

Området er desuden især sårbart overfor nedlæggelse af landbrug og etablering af lystbrug, hvor der kan være en tendens til at etablere mere beplantning eller hegning. De dele af området, der er særligt karakteristisk som relativt uspolet landbrugslandskab med naturprægede dal-sænkninger og markant beliggende kulturspor, er sårbart

Ågerup moræneflade

overfor høje anlæg og opdelende bevoksning. Således er områderne især sårbare overfor højspændingstracéer, vindmøller, byudvikling, skovplantninger og tilgroning af ådalene.

Det åbne landskab nord for Store Valby og vest for Kirkerup er særligt sårbart overfor beplantning, skovrejsning og større anlæg, som vil forstyrre det karakteristiske og uforstyrrede, dyrkede landbrugslandskab.

Området omkring Hvedstrup er især sårbart overfor fjernelse af alléen til byen og øvrige tydelige kulturhistoriske spor i området.

Området omkring Slæggerup er sårbart overfor at markerne bliver omdannet til små folde omhegnet af heste hegn og lignende. Området har dog i forvejen meget forskellig beplantning og markerne er forholdsvis små. Mindre ændringer i dette område, er således i mindre grad ødelæggende for landskabskarakteren i forhold til området i øvrigt.

Kystlandskabet er sårbart overfor tiltag som vil forstyrre de visuelle sammenhænge i kystlandskabet, herunder oplevelsen af modstående kyster og holme.

ANBEFALINGER TIL PLANLÆGNINGEN OG ANDRE INITIATIVER

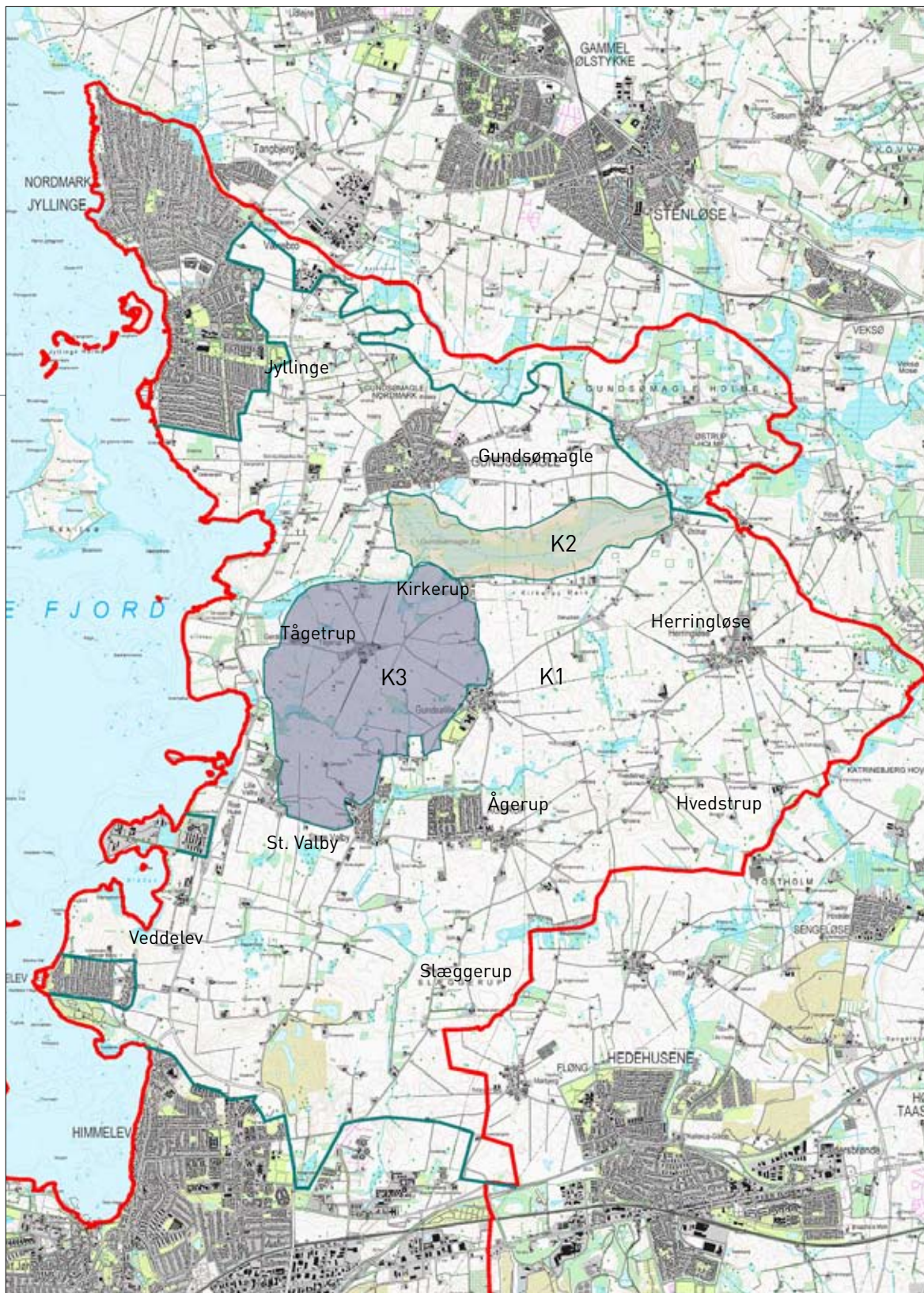
- Byudvikling kan ske omkring områdets større byområder under hensyntagen til udsigter og dalstøg.
- Eksisterende landsbyer og eventuel ny bebyggelse i tilknytning til disse, skal bevare den grønne rand mod det åbne land.

29

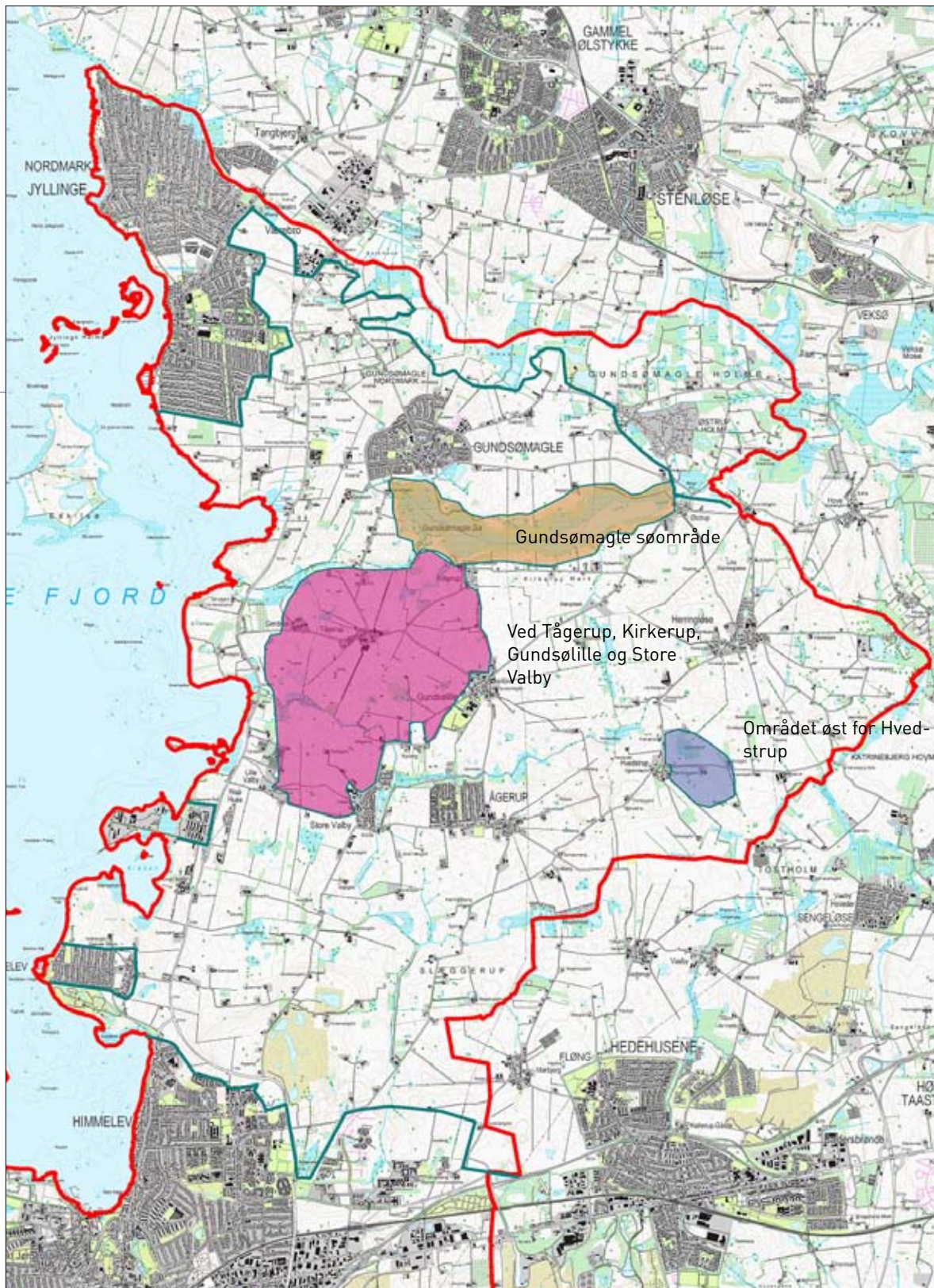
- Områdets intakte landsbyer bør friholdes for ny bebyggelse.
- Renovering og istandsættelse af eksisterede gårde og husmandssteder bør ske, så området bevarer sin landbrugsmæssige karakter.
- Landbrugs byggeri kan udvides, så længe det sker i tilknytning til eksisterende landbrugsbygninger og på en måde så udsigten indenfor området og til fjorden ikke forstyres væsentligt og uden at bygninger skalamæssigt dominerer gravhøjene.
- Udsigt fra land til kyst skal friholdes fra anlæg, plantning og bebyggelse som vil forstyrre denne.
- Skovrejsning og mindre plantninger i det åbne land, herunder nåletræsplantninger og vildtremisser kan finde sted i dele af karakterområdet, som ikke rummer visuelle sammenhænge til kysten, intakte udskiftningsstrukturer, samlinger af gravhøje eller er vurderet som særligt karakteristisk.
- Tekniske anlæg herunder solcelleanlæg og vindmøller kan opføres udenfor de områder der er udpeget som særligt karakteristiske og uden for områder med visuel sammenhæng til kysten. Placeringen bør ske med udgangspunkt i en konkret landskabelig vurdering.
- Udskiftningsmønstrenes vejstruktur og diger skal bevares.

Fra Hvedhøj set mod syd. Karas skorsten som fixpunkt. Bølget marklandskab med levende hegn der danner linjer i landskabet.

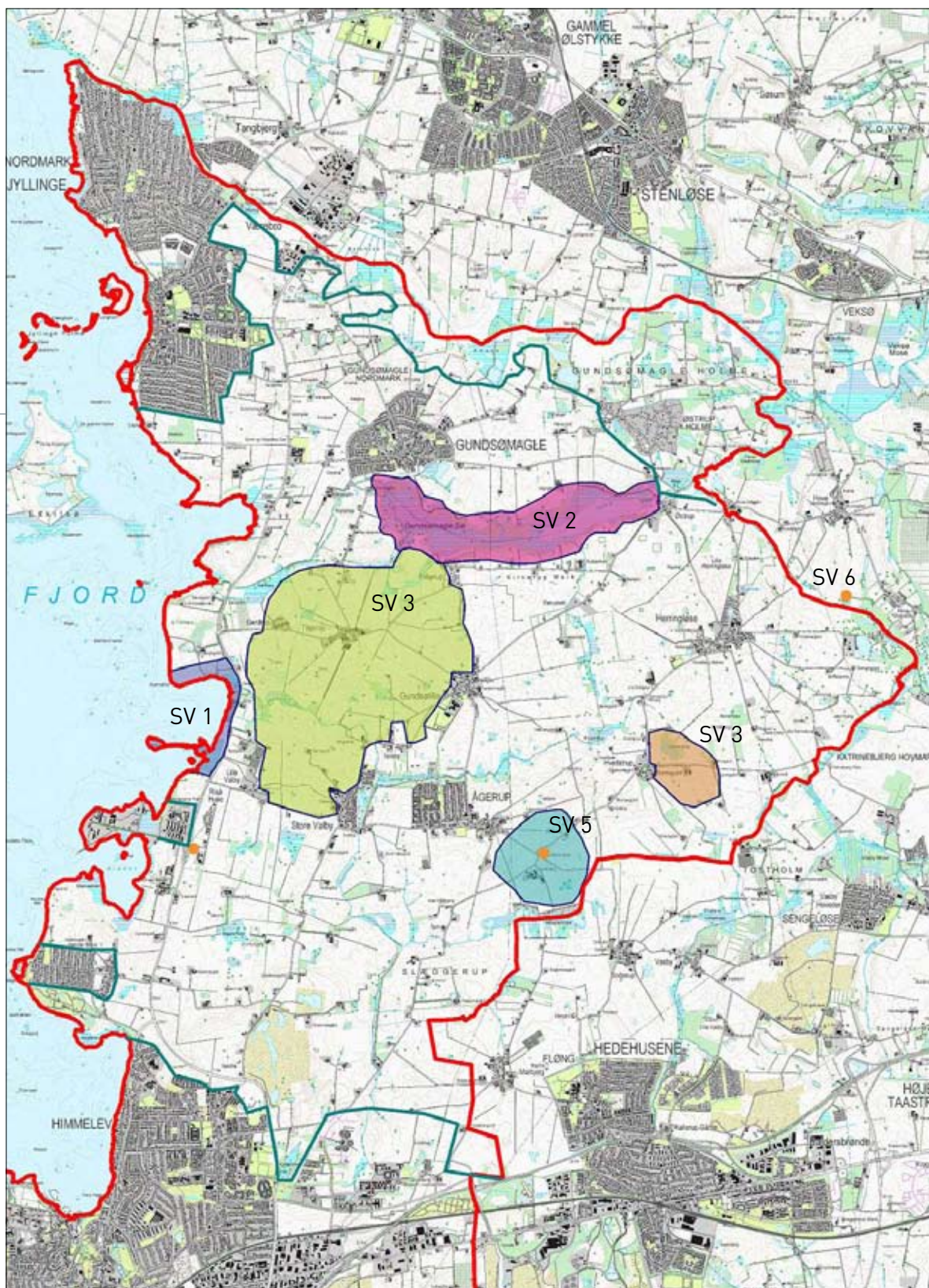

KARAKTERSTYRKE

- K1 Karakteristisk
- K2 Kontrasterende
- K3 Særligt karakteristisk

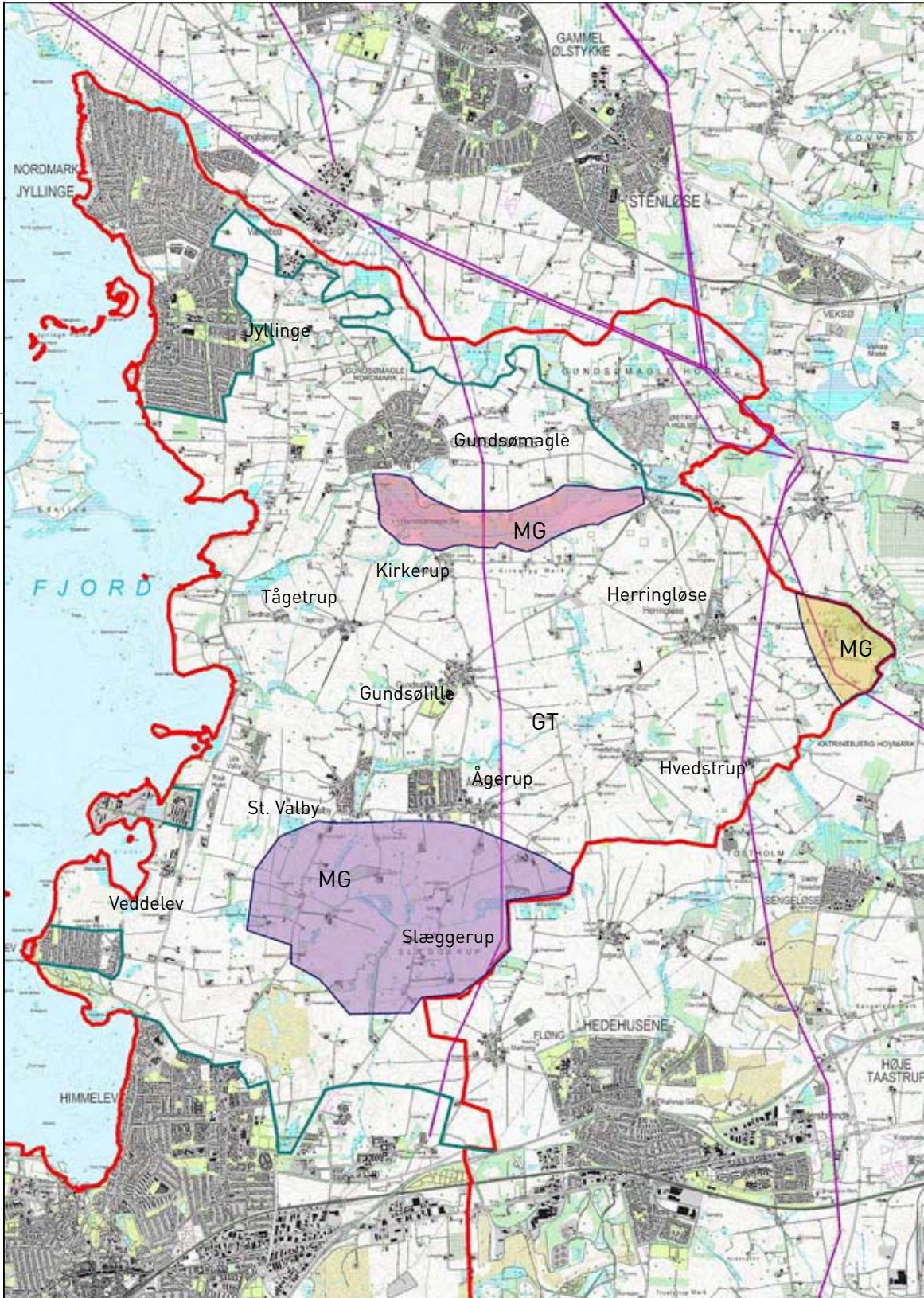

MARKANTE DELOMRÅDER OG ENKELTELEMENTER

SÆRLIGT VISUELLE OPLEVELSESOMRÅDER OG ELEMENTER

- SV1 Bolunde
- SV 2 Gundsømagle sø
- SV 3 Allé ved Hvedstrup
- SV 4 Området ved Kirkerup
- SV 5 Ågerup gamle mølle
- SV 6 Hovesenderen

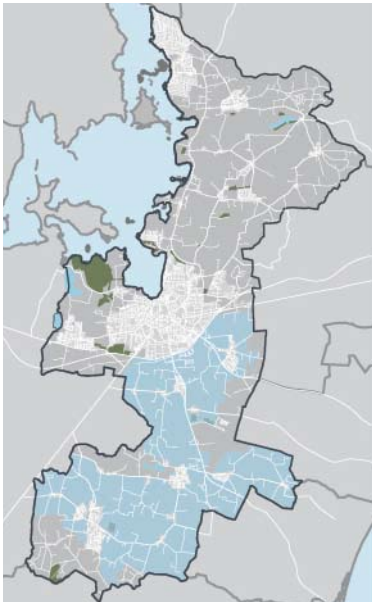

TILSTAND

MG Middelgod tilstand

GT God tilstand

Ramsø landbrugsflade

GEOGRAFISK BELIGGENHED OG AFGRÆNSNING

Ramsø landbrugsflade er beliggende syd for Roskilde By og strækker sig mellem kommunens vestlige og østlige grænse, øst om Viby og ned til Hønske i den sydlige del af kommunen. Karakterområdet gennemskæres på tværs af Ramsødalen, som udgør et andet karakterområde.

LANDSKABSKARAKTEREN

Karaktergivende for området er især de middelstore dyrkede marker på et bølget terræn. Spredt på markerne ligger middelstore gårde og landsbyer. Landsbyerne ligger tæt i området, og de er en del af et mere eller mindre velbevaret kulturlandskab. Beplantning omkring gårdene og landsbyer samt spredt beplantning i hegn og ved vådbundsområder er kendetegnende for området som helhed.

Området er åbent og der er mange steder mulighed for at se over længere afstande, hvilket skaber et åbent middelskala landskab. Dog danner beplantning og det bølgede terræn nogle steder visuelle barrierer, så udsynet nogle steder begrænses.

Den nordlige del af karakterområdet er domineret af mange højspændingsledning, som ledes hen til og fra en transformerstation, der ligger vest for Kamstrup.

Karakterområdet indeholder markante delområder og enkeltelementer, der skiller sig ud fra karakterområdet. Herregårdslandskaberne Vibygård og Risbyholm, der ligger hhv. nord for Viby og øst for Ørsted, fremstår som to delområder. Områderne består af større marker uden bebyggelse og med sparsom beplantning.

Den nordlige del af karakterområdet, der ligger op til

Roskilde by, skiller sig også ud som et delområde. Dette område er domineret af mange forskellige aktiviteter, så som graveaktivitet, småerhverv og hobbylandbrug, som tilsammen skaber et komplekst landskab.

Øst for Viby forløber et dalstrøg, Syvbækken, med opvækst af krat og danner en større flade. Dalen danner et delområde og skaber visuel barriere i bunden af dalen.

Såvel Syv Kirke i Kirke Syv og militærets radar fremstår som markante enkeltelementer, idet de markerer sig som tydelige orienteringspunkter og ses fra lang afstand.

NØGLEKARAKTEREN

Bølget landbrugslandskab med middelstore marker og spredt liggende gårde og landsbyer. Bevoksning omkring gårde og landsbyer samt ved vådområder og brudte levende hegn, skaber et åbent, middelskala landskab.

LANDSKABSKARAKTERENS KULTURHISTORISKE OPRINDELSE OG TIDSDYBDE

Landskabskarakteren har primært sin oprindelse i tiden efter udskiftningen, med udskiftede landsbyer samt gårde og husmandssteder liggende spredt i landskabet. Den nordlige del af karakterområdet er præget af nyere tiders aktiviteter, med store råstofgravområder.

NATURGRUNDLAGET

Geomorfologi

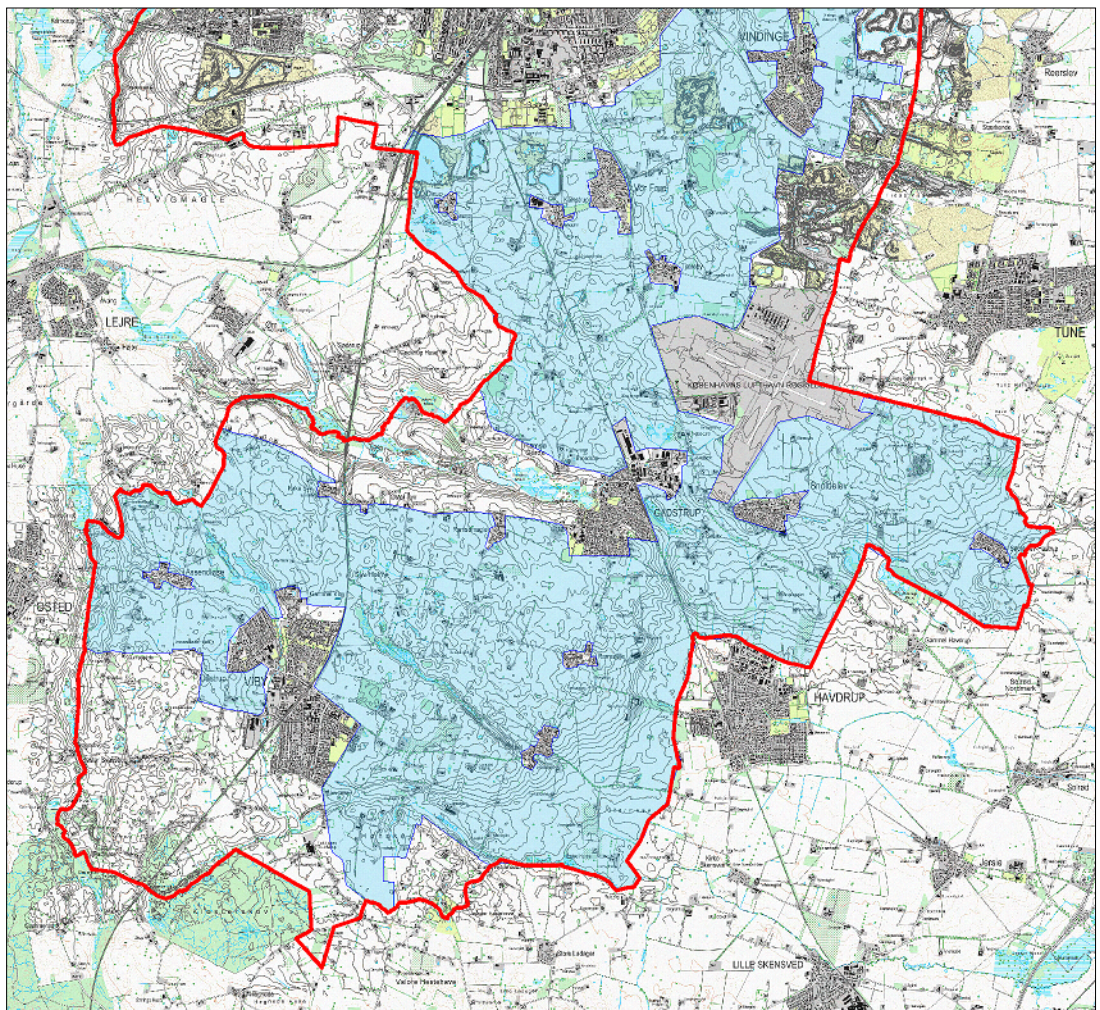
Ramsø landbrugsflade er dannet under sidste istid og består af yngre moræneaflejringer som også udgør store dele af det omgivende landskab. Området mellem Syv Holme,

Landskabet sydvest for Gadstrup

Ramsø landbrugsflade

Ørsted, omkring Ramsølille og til Gadstrup er et mindre markant dødislandskab og fremstår i dag bakket. Ligeledes er der et mindre område vest for Tjæreby som er et mindre markant dødislandskab.

Jordtype

Området er domineret af jordtypen sandblandet lerjord. I den sydøstlige del af karakterområdet er den dominerende jordtype lerjord. Enkelte mindre områder er domineret af lerblandet sandjord og i lavbundsområder af humusjord.

Terræn

Terrænet er for størstedelen af karakterområdet bølget. Den del af området der ligger nord for Ramsødalen samt området syd for Ramsødalen og øst for Viby har et bølget terræn. I området omkring Snoldelev og Snoldelev Hastrup er terrænet ligeledes blødt bølget.

Derimod har den nordlige del af karakterområdet ved Øde Hastrup og omkring lufthavnen et fladt terræn.

Terrænet skråner fra Kirke Syv mod syd og sydøst, ligesom terrænet skråner fra det højdepunkt hvor landsbyen Ørsted ligger og ud mod omgivelserne. Således ligger landsbyerne Kirke Syv, Østre Syv og Ørsted placeret højt i terrænet.

Viby ligger derimod og putter sig ned i landskabet og er ikke på samme måde højt placeret i landskabet. Området øst for Viby og ned mod Hønske og Ørsted Hestehave er mere kuperet end den øvrige del af karakterområdet og området er terrænmæssigt præget af et dalstrøg, der bugter sig i nord-sydlig retning igennem området. Det samme gør sig gældende for landskabet nordøst for Assendløse, som ligeledes er mere bakket og bølget.

Vandelementer

Der er mange små vandhuller og vådbundsområder spredt i landskabet samt lidt større søer, der er dannet i tidligere råstofgrave i den nordlige del af karakterområdet.

Området syd for Ørsted og øst for Viby er kuperet med marker og beplantning omkring bebyggelse og i lavninge

Ramsø landbrugsflade

AREALANVENDELSE

Bevoksningsstruktur

I hele området er der bevoksninger primært af løv omkring gårde, vådbundsarealer og søer. Bevoksningerne ligger spredt i landskabet. Dalstrøget, Syvbækken, som strækker sig nord for Assendløse og nord og øst om Viby er især i den østlige del tilgroet af pilekrat. Området er utilgængeligt og ufremkommeligt. Krattet i dalen øst for Viby danner visuel barriere, når man bevæger sig tæt på dalen, hvorimod dalen ligger så lavt i terræn, at man ser over krattet, når man opholder sig på afstand af området.

Ved Kirke Syv er området åbent og uden hegn, vildtremisser eller større sammenhængende bevoksninger, dog er der langs vejen til Assendløse en række tjørn.

Den nordlige og østlige del ved Øde Hastrup, Snoldelev og Snoldelev Hastrup er karakteriseret af større sammenhængende beplantninger, vildtremisser samt hegn, og det er et mere lukket landskab, inddelt i flere rum.

I den centrale del af karakterområdet, ved Hønske, Ramsølle og Ramsømagle og ved Assendløse og i det større område nord for Ramsødalen er der mange små bevoksninger spredt på marker og omkring gårde. Der er ligeledes spredte beplantninger i skel mellem markerne. Disse hegn er overvejende buske eller enkelte træer.

Øst for Viby ligger en lille skov ved gården Skousbo. Skoven ligger omgivet af åbne marker og danner et særligt karakteristisk og oplevelsesrigt rum op til byen. Skoven består af høje, markante løvtræer, der møder markerne med en skarp kant.

Øst for Øde Hastrup er der en ung skov som ligeledes dan-

Marker og vildtremisser ved Snoldelev

ner visuel barriere i landskabet.

Langs den gennemskærende Køgevej står der popler på hele strækningen indenfor kommunegrænsen. På en del af strækningen er der popler langs begge sider af vejen, og nogle steder står træerne langs den ene side af vejen.

Dyrkningsform

Området er karakteriseret ved at være et højtliggende agerlandskab med store åbne dyrkningsflader med to godser og tætliggende gårde. Området er intensivt dyrket landbrugsjord. På landbrugsfladerne er der mange små lavbundsområder eller små søer. Disse små områder er ikke opdyrket og mange er mere eller mindre vokset til. Nogle steder, især i området ved Snoldelev er der plantet vildtremitter bestående af nåletræer, på markerne.

Markerne indenfor karakterområdet er middelstore. Syd for Kirke Syd og ned til Viby, samt syd for Ørsted er markerne store og området fremstår stort, åbent og med meget lidt eller sparsom beplantning.

Bebyggelsesmønster

Der ligger mange gårde spredt i landskabet. Landsbyerne er domineret af især mindre gårde eller husmandssteder og middelstore gårde. Gadstrup, Vor Frue, Snoldelev, Viby og Dåstrup er domineret af større parcelhusområder, der ligger op til åbent land, mere eller mindre omgivet af beplantning. Viby og Dåstrup er vokset sammen kun adskilt af et smalt åløb.

Landsbyerne fremstår generelt grønne set fra omgivelserne og med bygninger og tage der titter frem.

Syd for Viby er der en mindre samling bygninger, Mosevan-

Ramsø landbrugsflade

gen, som er en omdannet sommerhusbebyggelse, der nu er helårsbebyggelse.

De mest intakte landsbyer i området er Ørsted, Kirke Syv, Øster Syv, Brordrup, Tjæreby og Ramsømagle.

I den vestlige del af Viby ligger et industrikvarter og danner en udefineret og uskarp bygrænse til landskabet. Ligeledes møder Gadstrup omgivelserne med et industrikvarter på den østlige side af byen. Industrikvarteret fremstår tydeligt set fra omgivelserne, og dominerer udtrykket af byen.

Bebyggelsen i den nordlige del af karakterområdet ved Øde Hastrup er præget af mindre husmandssteder og småerhverv og enkeltliggende industri.

De største gårde i landskabet er Skousbo og Vibygård, der ligger ved Viby og hovedgården Risbyholm øst for Ørsted.

Dåstrup, Viby og Assendløse var oprindelig samlinger af få gårde og den nordlige del af det nuværende Viby, en mindre samling gårde omkring Viby hovedgård. Nu præges de af nye bebyggelse og især Viby er ekspanderet voldsomt.

Kulturhistoriske mønstre og anlæg

Nord for Assendløse er der udskiftningsgærder, der udgår som en stjerneform ud fra landsbyen mod nord. Gærderne markerer sig mere eller mindre tydeligt i det bakkede landskab og inddeler markerne. Få steder er der hegsplanter på gærderne andre steder græs og urter.

Ørsted er en stjerne-blok udskiftet forte-rækkeby. Fra tiden før udskiftningen er bevaret spor i form af ureguleret vejforløb, kirke, forte, gadekær, præstegård og gårdenes

Tjæreby byfront

placering. Nogle af gårdene blev ved udskiftningen flyttet ud på deres jord.

Nord for Viby, ligger den lille herregård Vibygård klemmt af landsbyen Gammel Viby. Nord og øst for gården findes det karakteristiske store og åbne herregårdslandskab. I Vibygård ejerlavs nordligste ende blev statshusmandskolonien Vester Syv udstykket i 1937.

Herregårdsejerlauget Risbyholm udgør en helhed, med store ubebyggede marker, og en lille centralt placeret, velbevaret herregård. Ejerlauget er omkranset af fine gærder med bevoksning og mod syd er grænsen defineret af en å. Tilkørselsvejen til hovedbygningen har alléer. Øst for hovedbygningen strækker sig en park og stor lystskov samt et skovhus. Terrænet er faldende fra Ramsøllille og ned mod herregården Risbyholm. Ramsøllille og Ørsted ligger placeret højt i terræn. Fra vejen mellem landsbyerne og fra landsbyerne er der god udsigt ud over marklandskabet.

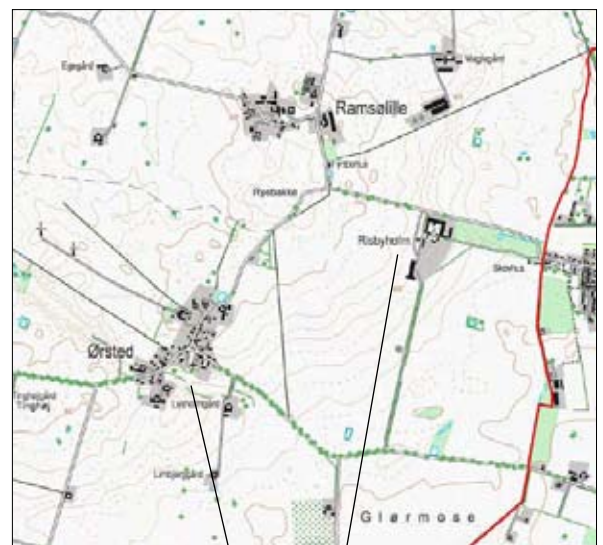
Syv Kirke ligger i Kirke Syv. Kirken ligger placeret højt i terræn og ses tydeligt fra mange steder i området.

Der ligger en del gravhøje spredt indenfor karakterområdet. De er koncentreret omkring Snoldelev, syd for Viby og mellem Kirke Syv og Øster Syv. Gravhøjene ved Kirke Syv og Øster Syv er særligt store og iøjnefaldende.

Tekniske anlæg og elementer

Området er nogle steder præget af tekniske anlæg.

Den del af karakterområdet, der ligger nord for Øde Hastrup, Kamstrup, Darup og syd for Roskilde by er domineret

Ørsted Risbyholm

Ramsø landbrugsflade

af store og dybe råstofgrave, som er under udgravning, efterbehandlede graveområder, store grusbunker og af højspændingsledninger igennem området, som samles i transformerstationen ved Kamstrup.

Københavns Lufthavn Roskilde nord for Snoldelev opleves tæt på, men dominerer ikke området fra afstand, idet området er ganske fladt.

Radartårnet på militærets område øst for Gadstrup, ses tydeligt fra lang afstand og fremstår som et orienteringspunkt i området. På samme måde er KARAs blå skorsten synlig fra lang afstand, trods dens placering i Roskilde by.

Jernbanerne mellem Roskilde-Køge og Roskilde-Korsør igennem Viby samt Køgevej skærer sig i nord-sydlig retning. Jernbanen præger dog ikke området i stor grad.

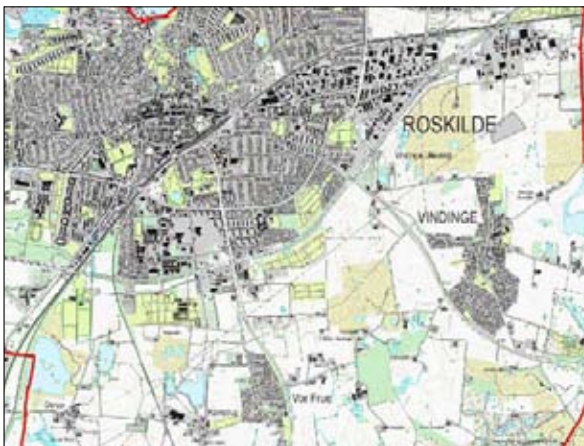
To vindmøller vest for Ørsted fremstår meget tydeligt i landskabet. De ses fra store områder og fungerer dermed som orienteringspunkt.

Desuden står der tre vindmøller vest for karakterområdet og udenfor kommunegrænsen nord for Gøderup. Vindmøllerne er placeret højt i terræn og der er visuel forbindelse mellem møllerne og store dele af karakterområdets vestlige del.

RUMLIGE OG VISUELLE FORHOLD

Karaktergivende landskabselementer og rumlige visuelle forhold

De karaktergivende landskabselementer, i form af de store dyrkede marker, sparsom bevoksning og spredtliggende

Gravområdet syd for Roskilde by

gårde skaber tilsammen et middelskala landskab, og fremstår som et åbent landbrugsområde, hvor der mange steder er vid udsigt over landskabet.

Området er enkelt og fremstår roligt med få forskellige elementer som i hovedtræk udgøres af; landbrugsflader, gårde placeret spredt i landskabet og beplantning, hvoraf de fleste plantninger ligger spredt som punkter eller mindre samlinger ved gårde og vådbundsområder. Den karaktergivende struktur i området er marker, som danner fladen og landsbyer, gårde og beplantninger, der danner punkter i landskabet. Dalen, der ligger nord og øst om Viby, er som undtagelse en større flade af beplantning, der danner visuel barriere i bunden af dalstrøget.

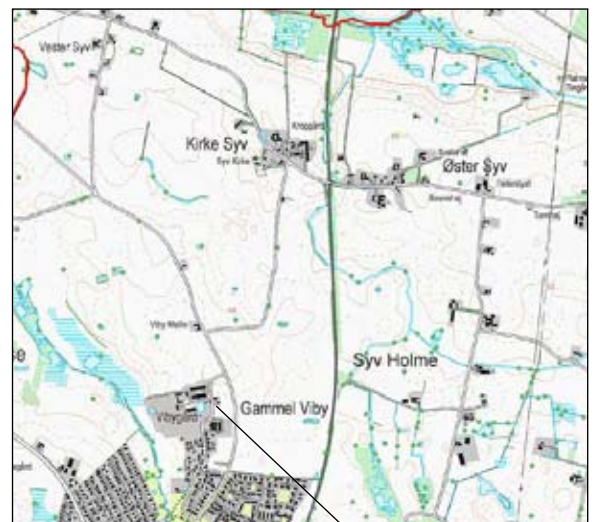
Markante delområder og enkeltelementer

Herregårdslandskaberne Vibygård, nord for Viby og Risbyholm øst for Ørsted

De to herregårdslandskaber Vibygård og Herregårdsejerlauget Risbyholm skiller sig ud fra karakterområdet som helhed, fordi de udgør særligt intakte herregårdsejerlaug som store og enkle landbrugslandskaber, især præget af den åbne og ubrudte flade uden bebyggelse og nævneværdig bevoksning. Landskabet omkring herregårdene rummer således dele af de typiske landskabelige karakteristika, som knytter sig til typiske herregårdslandskaber.

Graveområdet

Delområdet i den nordlige del af karakterområdet er meget sammensat og blandet. Området består af forskellige funktioner som råstofgrave, småindustri, hobbylandskab og ny skov som kontrast til områdets oprindelige karakter som et jordbrugslandskab, som stadig kan erkendes. Områdets

Vibygård

Risbyholm

Ramsø landbrugsflade

mange forskellige karakterer er skabt af forskellige funktioner og i forskellige tidsperioder uden dog at nogen af dem er dominerende.

Dalforløb nord og øst om Viby

Dalstrøget Syvbækken, der forløber nord og øst om Viby, skiller sig ud fra karakterområdet ved at være en større flade af beplantning som danner visuel barriere i bunden af dalen.

Syv Kirke i Kirke Syv

Syv Kirke fremstår som et markant enkeltelement, og ses fra lang afstand i området. Kirken ligger placeret højt i terræn og uden skærmende beplantning på dens sydlige side.

Militærets radar fremstår som et karakteristisk enkeltelement og orienteringspunkt.

Væsentlig påvirkning fra tekniske anlæg

Især den nordlige del af området er påvirket af højspændingsledningerne, der samler sig og udgår som en stjerneform vest for Kamstrup. Især i området nær transformestationen er disse højspændingsledninger meget synlige og dominerende.

Bymæssige bebyggelser fremtræder kun lokalt med visuel dominans. F.eks. er randene af industriområderne hhv. i den vestlige del af Viby og den østlige del af Gadstrup lokalt meget synlige og dominerende.

NØGLEFUNKTIONER, UDVIKLINGSTENDENSER OG PLANLAGTE ÆNDRINGER

Nøglefunktioner til opretholdelse/styrkelse/genopretning af landskabskarakteren

Landskabskarakteren i området afspejler en intensiv land-

Syvkirke ses fra længere afstand bl.a. som her fra Viby

brugsdrift. Størrelsen af markfelter og gårde afspejler en drift tilknyttet middelstore bedrifter. En fortsat drift af landbrug, en opretholdelse af markstørrelse og vedligeholdelse af hegn og diger, er væsentlige funktioner i opretholdelse af de karaktergivende landskabselementer. Ydermere har en opretholdelse af vådbundsområder og småsøer så disse ikke vokser til i krat, betydning for områdets landskabelige karakter.

Udviklingstendens

Områdets bynære placering betyder høj andel af hestehold og dermed fortsat nyetablering af hestehegn.

Tilgroning af lavbundsarealer.

Plantning af vildtremisser og ikke-hjemmehørende beplantninger.

VURDERING AF LANDSKABSKVALITET

Karakteristisk K1 (se side 53)

Fra graveområdet i nord til Viby og Østrup i syd – største- delen af karakterområdet.

Tidligere tiders hegsstruktur er ændret eller fjernet mange steder i området. Dog danner de mindre veje, der snor sig igennem landskabet, aftryk af tidligere tiders markstrukturer.

Landsbyerne Ørsted, Ramsølille, Ramsømagle, Kirke Syv, Øster Syv, Brordrup, Assendløse, Salløv, Snoldelev-Hastrup, Darup, Kamstrup og Tjæreby har bevaret deres oprindelige struktur, og den oprindelige bebyggelse er suppleret med få eller et begrænset antal nyere huse. Intakt-heden i disse landsbyer er god.

Landsbyerne Gadstrup, Vor Frue, Viby, Ramsø, Snoldelev er vokset med flere og større boligområder og lufthavnen er

Ramsø landbrugsflade

desuden tilføjet. Samlet set er intaktheden for disse landsbyer middel-god til dårlig.

Arealanvendelsen domineres af intensivt drevne landbrugsarealer med en bevoksningsstruktur af spredt beplantning ved vådområder, ved bebyggelse og som vildtremisser eller mindre plantager. Både bevoksningsstrukturen og de blandede arter er sammensat og varieret, og de landskabelige karakteristika er middel tydelig i området som helhed. Især i området ved Snoldelev og i området syd for Kamstrup er der en del vildtremisser eller hegn af ikke hjemmehørende træer.

Tydeligheden af landskabskarakteren er i området omkring Ramsødalen middel god til god, idet dette område er mindre præget af vildtremisser og blandet nyere beplantning. Tidligere tiders hegn er dog flere steder også forsvundet i dette område og intaktheden er dermed middelgod, trods de velbevarede landsbyer.

Det udskiftede jordbrugslandskab er i overensstemmelse med den lerede og let bølgede flade som udgør naturgrundlaget. De intensivt drevne marker afspejler tydeligt samspillet mellem naturgrundlaget og landbruget som den vigtigste arealanvendelse.

Området vurderes at være karakteristisk, idet landskabskaraktererne fremstår tydeligt.

Karaktersvagt K2

Graveområdet syd for Roskilde (se side 53)

Området er præget af mange forskellige funktioner, så som råstofgravning, hestehold, små erhverv og mindre skovområder, som tilsammen danner et sammensat område hvor nøglekarakteren er udvisket. De mange funktioner

giver området et præg af flere forskellige karakteristika og udviklingstendenser hvoraf ingen er dominerende. Området bærer præg af at være under stadig udvikling og karakteren fremstår derfor udvisket og utydelig.

Landskabskarakterens kulturhistorie som jordbrugslandskab, der dog stadig erkendes, fremstår utydeligt i området, idet området er stærkt præget af nyere tiders anvendelse. Intaktheden er dermed dårlig.

Den rige jordbund på grus og den høje koncentration af råstofgravning, afspejler et tydeligt samspil mellem naturgrundlaget og anvendelsen i området.

Samlet vurderes området at være karaktersvagt.

Kontrasterende K3

Landskabet omkring Vibygård og Risbyholm (se side 53)

Herregårdsejerlaugene Vibygård og Risbyholm afspejler tydeligt tidligere tiders kulturhistoriske oprindelse, med de større markflader uden bebyggelse og med enkelte plantninger omkring vådbundsområder samt en lystskov og allé ved Risbyholm.

Intaktheden af landskabselementerne i områderne er god, men områdernes hovedgårds karakter fremstår kontrasterende i forhold til hovedkarakteren, som præges af spredte, liggende gårde, landsbyer og bevoksning på markerne.

De større herregårdsmarkflader er i overensstemmelse med den lerede og let bølgede flade som udgør naturgrundlaget. Og arealanvendelsen i form af intensivt drevne marker afspejler tydeligt samspillet mellem naturgrundlaget og arealanvendelsen.

Den kulturhistoriske oprindelse er tydelig og de kulturgeo-

Området umiddelbart syd for Roskilde er præget af højspændingsledninger og aktiviteter som grusgravning, dyrskue og festival

Ramsø landbrugsflade

grafiske mønstre, skabt af landbrugsdriften, er i overensstemmelse med naturgrundlaget.

Set i forhold til hele karakterområdet vurderes områderne derfor at være kontrasterende.

SÆRLIGE VISUELLE OPLEVELSESMULIGHEDER

SV1 Syv Kirke (se side 54)

Udsigten over det store uforstyrrede og sammenhængende landbrugslandskab fra Syv Kirke samt indkik til kirken fra store dele af området syd for kirken, er en særlig visuel oplevelsesmulighed i karakterområdet.

SV2 Ørsted (se side 54)

Ligeledes er der fin udsigt fra landsbyen Ørsted over det omgivende landskab, fordi byen ligger placeret højt. Byen har en stor grad af intakthed med en oprindelig opbygning og udgør en særlig visuel oplevelse.

SV3 Mellem Skousbo og Viby (se side 54)

Området der ligger mellem Viby og Skousbo, er særligt oplevelsesrigt, fordi der dannes et særligt karakterfuldt rum mellem byen mod syd og vest, de åbne marker og højskoven ved Skousbo mod nord.

VURDERING AF TILSTAND

Landskabets tilstand er en samlet vurdering af karakterens intakthed, den vedligeholdelsesmæssige tilstand og landskabets uforstyrrethed.

God tilstand

Landskabet omkring Vibygård og Risbyholm

Karakteren indenfor delområderne der udgøres af her-

regårdsejerlaug er intakt, med hensyn til de middelstore ubebyggede marker og mindre spredt beplantning omkring vådbundsområder og en eksisterende allé til Risbyholm. Disse karaktertræk er i vedligeholdelsesmæssige god stand og områderne er i øvrigt uforstyrrede.

Samlet vurderes områderne i god tilstand.

God til middelgod tilstand

Fra graveområdet i nord til Viby og Østrup i syd – størstedelen af karakterområdet.

Tilstanden i området er som helhed god til middelgod, idet de karaktergivende elementer i størstedelen af området fremstår i god vedligeholdelsesmæssig tilstand og intakt-heden er middel god.

Karakterens intakthed er i den nordlige del af området og i området omkring Snoldelev og Snoldelev-Hastrup middel intakt, idet der er sket en del ændringer i beplantningsstrukturen, med fjernelse af hegn, og tilplantning af ikke-egnskarakteristisk beplantning. De karaktergivende elementer i området syd for Ramsødalen, mellem Syv Holme, Gadstrup og Ørsted er middel intakt, idet gårdenes fremtoning har ændret sig og hegn er forsvundet eller er blevet fragmenteret. Området omkring Assendløse er mere intakt, idet der er sket færre nytplantninger af vildtremisser og øvrige plantninger af ikke-hjemmehørende beplantning. Endvidere er den gamle udskiftningsstruktur mere tydelig. Landsbyens kulturhistoriske oprindelsesform og bebyggelses udtryk er mindre intakt.

Området er som helhed uforstyrret, men lokalt præget af trafik på Køgevej og jernbanen, samt af højspændingsledninger mod nord.

Ramsø landbrugsflade

Dårlig tilstand

Graveområdet

Områdets mange forskellige aktiviteter, så som grusgravning, grusbunker, højspændingsledninger, småplantninger og små erhverv skaber et sammensurium af landskabelige funktioner, som overlejrer den endnu synlige oprindelige karakter, som jorbrugslandskab uden helt at give området en ny og veldifineret karakter. Karakterens intakthed vurderes således som dårlig. Endvidere forstyrres landskabet både støjmæssigt og visuelt af gravearbejde, højspændingsledninger og fritliggende småerhverv.

Dalstrøget omkring Syvbækken

Dalstrøget, der har sit forløb øst om Viby, er under tilgroning af krat. Den vedligeholdelsesmæssige tilstand i dalen og karakterens intakthed i forhold til dens sandsynlige oprindelse som engareal er dårlig.

Området er som helhed uforstyrret.

Samlet er området i dårlig tilstand.

LANDSKABSKARAKTERENS SÅRBARHED

Landskabskarakteren er sårbar overfor ophør af landbrug og udvikling i retning af hobbylandbrug, med hegning omkring marker, "overstandsættelse" (glaserede tegl, søjler, gipsfigurer ect.) og etablering af fritliggende bebyggelse placeret uden tilknytning til eksisterende bebyggelse. Området er ligeledes sårbart overfor placering af større bebyggelse og anlæg, som ligger uden tilknytning til eksisterende bebyggelse eller uden skærmende beplantning omkring.

Specielt den sydlige halvdel af karakterområdet er sårbart

Syvbækken nord for Viby

overfor beplantninger af ikke egnskarakteristiske arter herunder nål, poppel og birk.

Ørsted landsbyejerlaug er sårbar overfor fjernelse eller manglende pleje af ejerlaugsdiger ind til herregården Risbyhøj og udskiftningsdiger med bevoksning og ændring af det uregulerede vejforløb. I øvrigt er området som helhed sårbart overfor fjernelse eller manglende pleje af gærder, som vidner om tiden omkring udskiftningen.

Ligeledes er Assendløses udskiftningsmønster stadig synlig i nord for byen, hvor der udgår diger i en stjerneform. Den kulturhistoriske tidsdybde i Assendløse er sårbar overfor fjernelse af disse gærder i skel.

Det åbne landskab omkring Kirke Syv og Ørsted er sårbart overfor beplantning og nye anlæg, som vil forstyrre det åbne, enkle og uforstyrrede landskab.

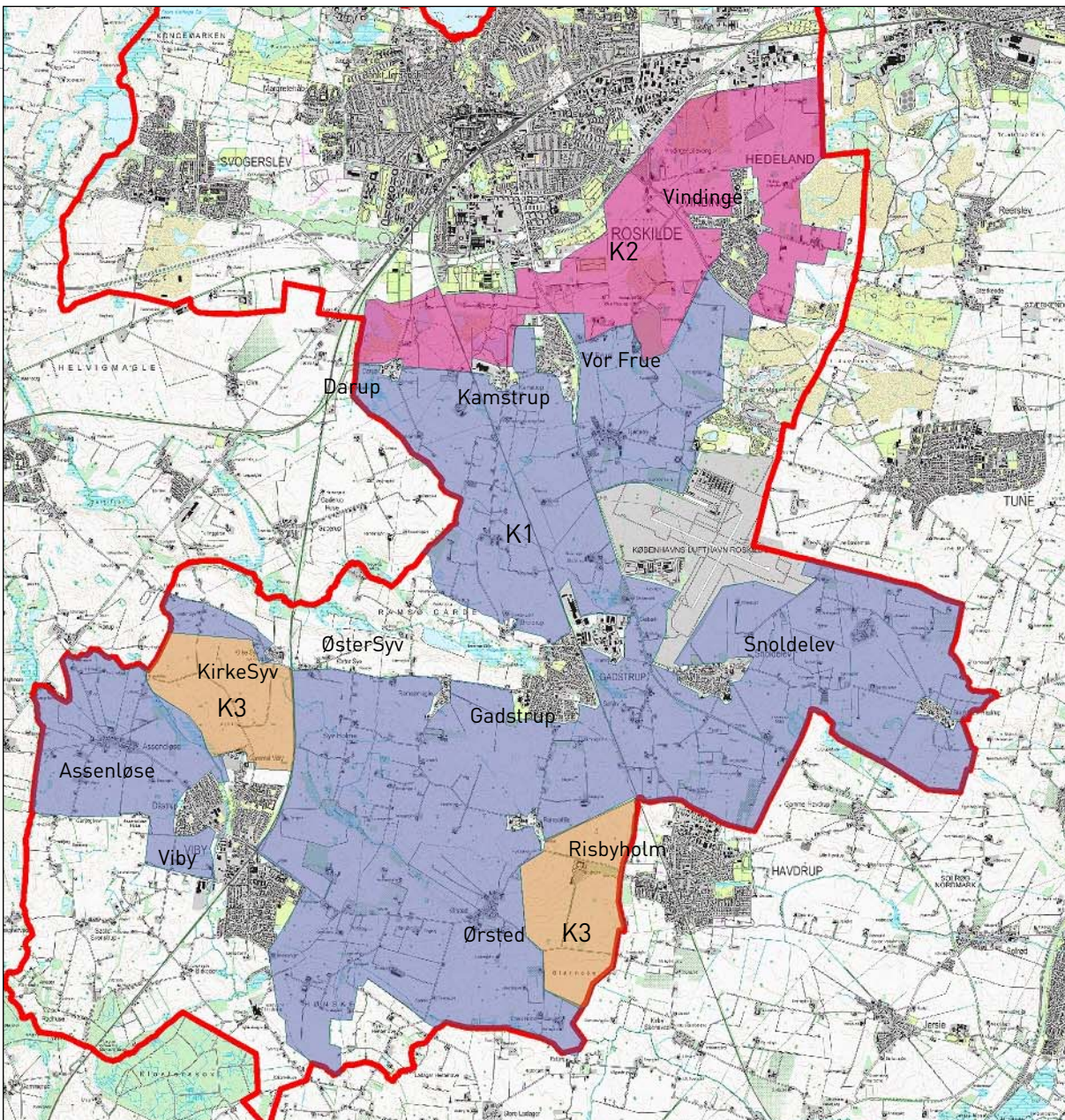
De større åbne landskaber, ved Syv Kirke og Viby samt området ved Ørsted og Risbyholm er sårbare overfor skovrejsning og større elementer der vil virke forstyrrende og mindske udsigt og indkik.

Landsbyerne Ørsted, Ramsølille, Ramsømagle, Kirke Syv, Øster Syv, Brordrup, Assendløse, Salløv, Snoldelev-Hastrup, Darup, Kamstrup og Tjæreby er sårbare overfor byvækst som vil ændre den kulturhistoriske struktur.

Ramsø landbrugsflade

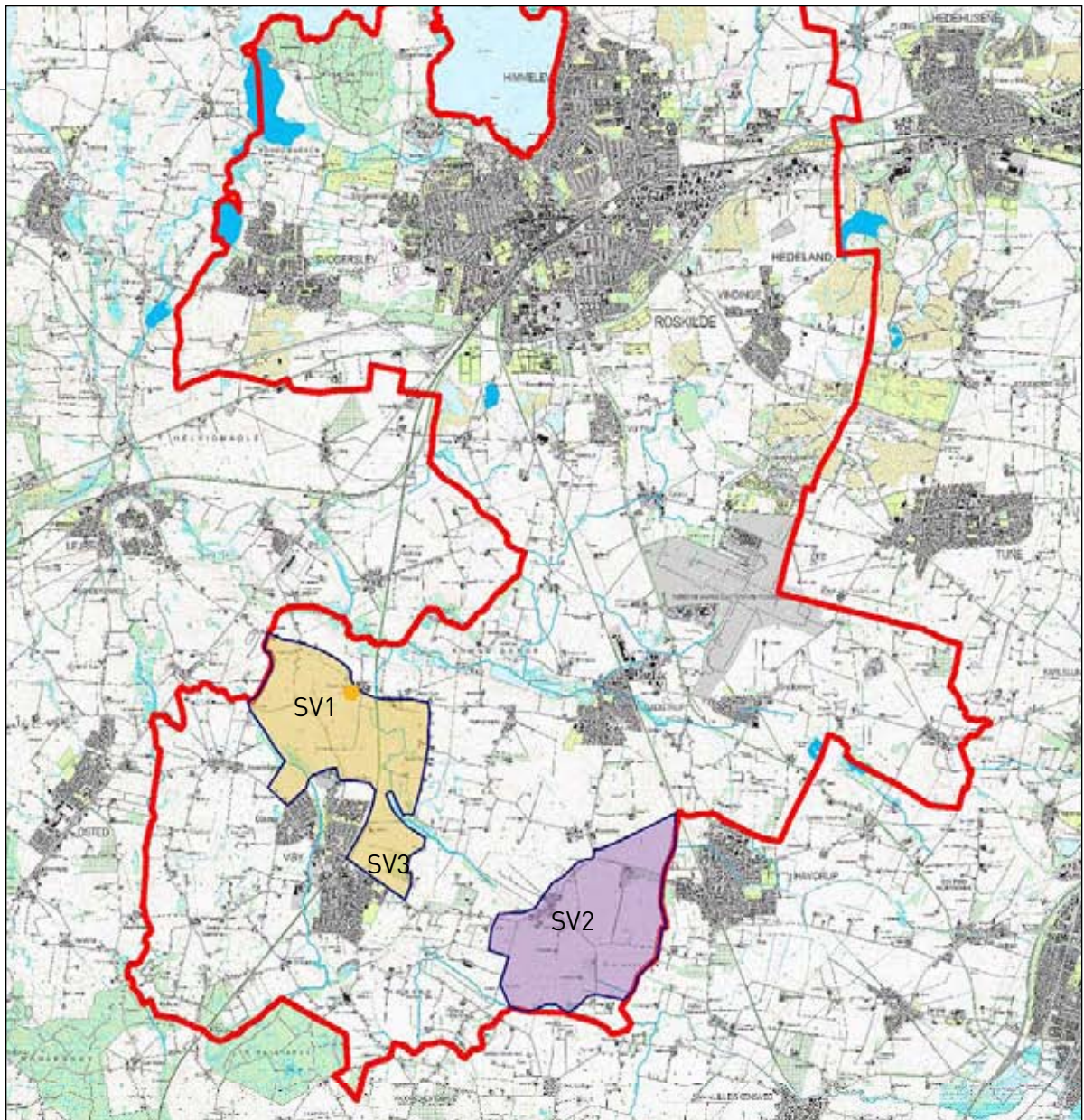
ANBEFALINGER

- Byudvikling kan ske i tilknytning til større landsbyer og bymæssige bebyggelser. Områdets små og intakte landsbyer skal friholdes for nybyggeri.
- Vindmøller og solceller kan placeres i dette område under forudsætning af, at områder med særlige visuelle oplevelsesmuligheder samt Ramsødalen friholdes for visuel påvirkning.
- Landbrugsbygninger kan udvides som udgangspunkt i tilknytning til eksisterende bygninger og under hensyntagen til landskabets karakteristika og rumlige og visuelle forhold.
- Skovrejsning kan finde sted udenfor områderne omkring Kirke Syv, Assendløse, Ørsted og Risbyholm som rummer åbne og enkle landskaber og velbevarede udskiftningsstukturer.
- Mindre plantninger i det åbne land, herunder nåletræsplantninger og vildtremisser kan etableres i området nord for Gadstrup, hvor landskabet i forvejen fremstår lettere komplekst med hensyn til bevoksningsstrukturen.
- Udskiftningsmønstrenes vejstruktur og diger skal bevares.

KARAKTERSTYRKE

- K1 Karakteristisk
- K2 Karaktersvagt
- K3 Kontrasterende

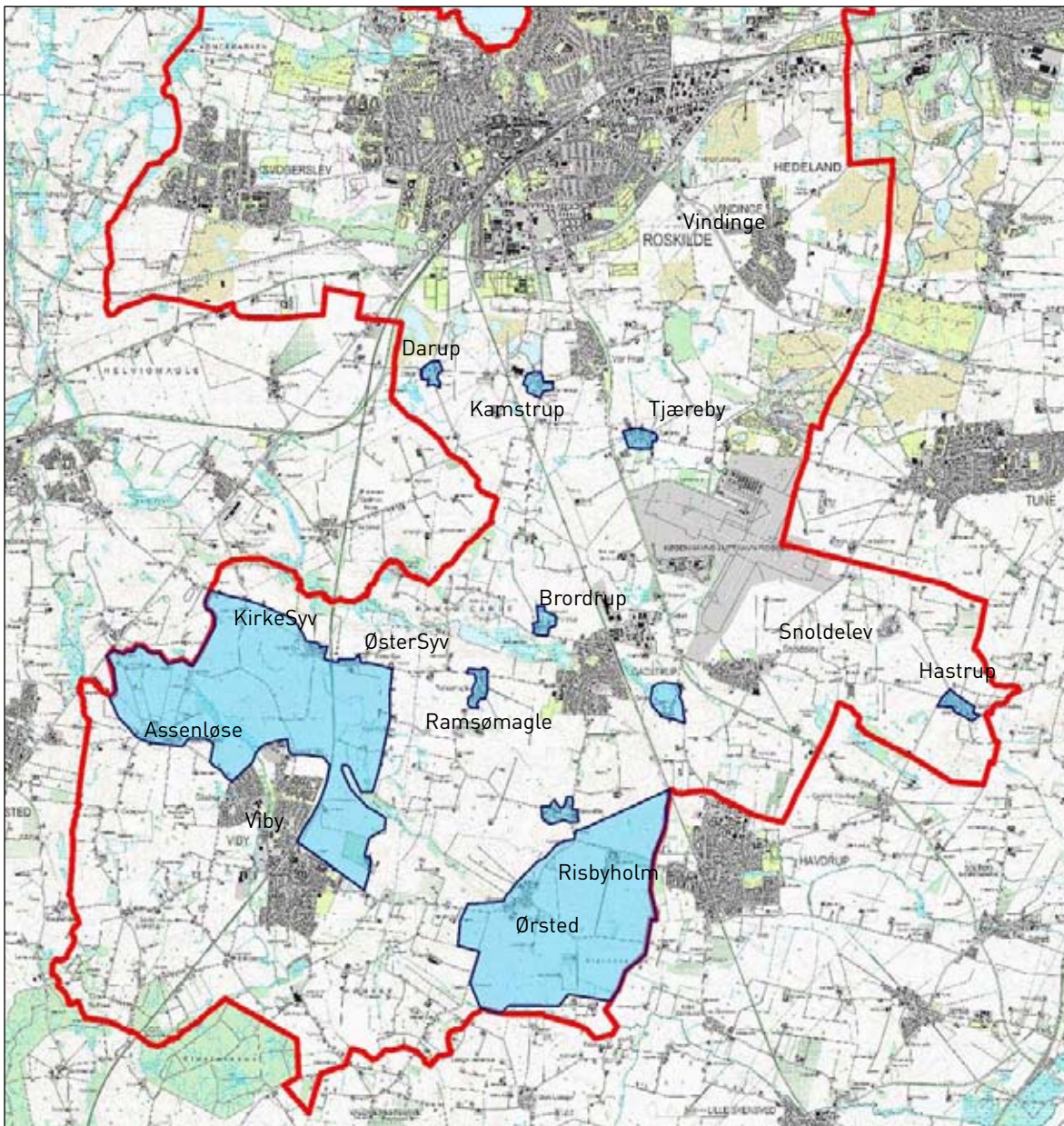

SÆRLIGT VISUELLE OPLEVELSESMULIGHEDER

SV1 Syv Kirke

SV2 Ørsted

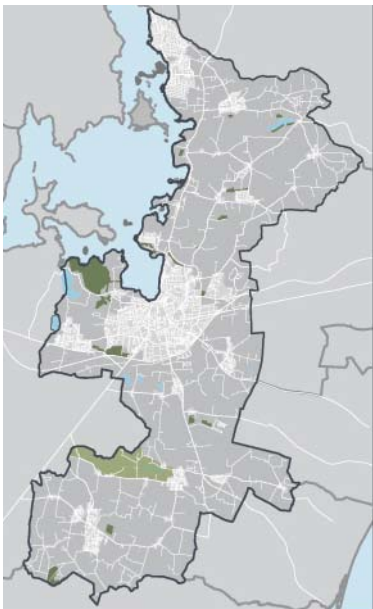
SV3 Mellem Skousbo og Viby

SÅRBARHED

Udpegning af områder der er særligt sårbare

Ramsødalen

GEOGRAFISK BELIGGENHED OG AFGRÆNSNING

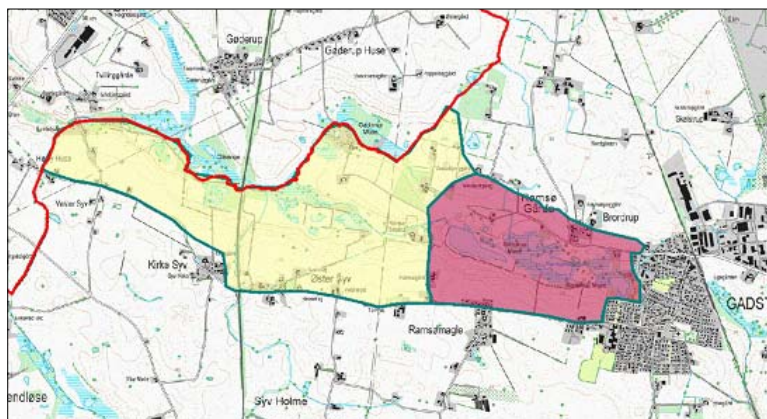
Ramsødalen er et langstrakt dalforløb, der strækker sig i vest-østgående retning fra Lejre over Øm, syd om Gøderup vest for kommunen og helt ind til Gadstrup.

LANDSKABSKARAKTEREN

Karaktergivende for området er det langstrakte dalforløb med flad dalbund og jævnt skrånende dalsider, der skærer sig ned i Ramsø landbrugsflade. I den vestlige del af dalen er der en lokal forhøjning/bakke, som deler dalbunden i to og som igen samles til én dalbund langs kommunens vestlige grænse og videre syd om Gøderup i Lejre Kommune.

Landskabskarakteren afspejler et område der ikke er velegnet til dyrkning af skov, idet området er lavtliggende og indeholder vådbundsområder, moser, enge, Ramsømagle Sø og Ramsøen, som er et større, åbent søområde beliggende øst for den gennemskærende vej, Brordrupvej.

Området er som helhed domineret af vådområderne i dalbunden. Jordbundsforholdene bevirker, at der er fugt-

tolerante buske og træer og afgræssede enge i dalbunden og marker op ad dalsiden. Bebyggelsen ligger på kanten af dalen. Især de intakte landsbyer danner et tydeligt mønster og er karaktergivende i området.

Set fra dalkanterne er området åbent, og der er vid udsigt over landskabet. Set fra dalbunden bevirker den spredte beplantning af der visse steder er begrænset udsyn, især i områdets vestlig halvdel.

Karakterområdet indeholder to delområder. Området øst for Brordrupvej er åbent og afgræsset, mens området vest for Brordrupvej er tilgroet og har plantninger af nål, hvilket gør at de karaktergivne landskabselementer er mindre tydelige.

Den vestlige del af området er visuelt domineret af to gennemskærende højspændingsledninger, der forløber i nord-sydlig retning.

NØGLEKARAKTEREN

Fladbundet dalforløb med lavbundsarealer, åbne vandspejl og vådbundstolerant beplantning og jævnt skrånende, åbne dalsider med landbrug uden beplantning og bebyggelse. Gårde og landsbyer ligger placeret langs overkanten af dalen.

NATURGRUNDLAGET

Geomorfolog

Ramsødalen er en del af en større tunneldal mellem Løjre og Køge Bugt, der er dannet under sidste istid og består af en ås vest for Brordrupvej, tunneldal og yngre moræneaflejringer på dalsiderne.

Den østlige del af ramsødalen er åben og der er vid udsigt over området

Syvkirke og en gravhøj ses nord for dalforløbet.

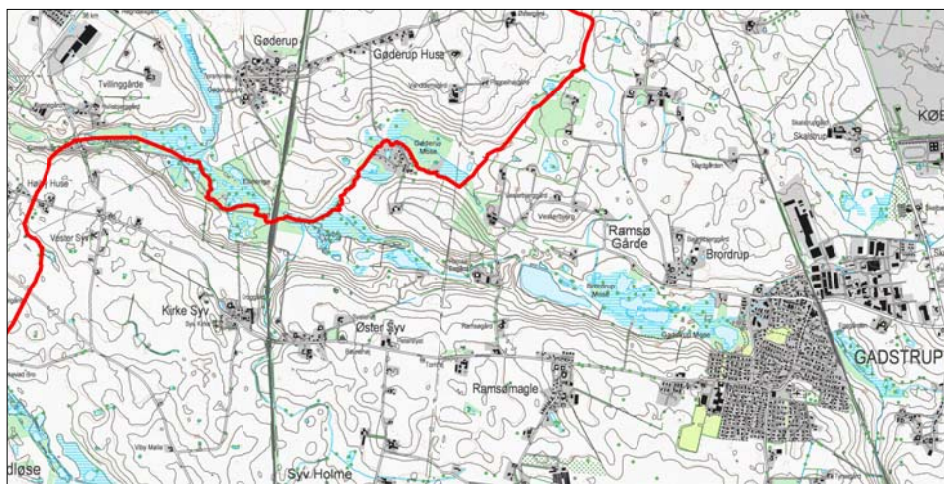
Ramsødalen

Jordtype

Området er domineret af humusjord i dalbunden og sandblandet lerjord på dalsiderne. I et mindre område i dalbunden er der lerblandet sandjord og i dalbunden, der fører ind til Kirke Syv, lerjord.

Terræn

Terrænet er et langstrakt dalforløb med flad dalbund, og jævnt skrånende dalsider. Den vestlige halvdel af dalen er opdelt af en lokal forhøjning, som deler dalbunden i to på en kort strækning. Den sydlige dalside er mere "stejlt" stigende end den nordlige dalside. Terrænet stiger fra 22,5 m.o.h i dalbunden til omkring 42,5 m.o.h. ved Øster Syv på den sydlige side og 32,5 ved Vesterbjerg på den nordlige side.

Vandelementer

Store dele af Ramsødalen har tidligere været drænet for at områderne kunne bruges til dyrkning. I forbindelse med fredningen af en del af dalen i 1996, er pumper øst for Brør-

drupvej standset for at genoprette naturen, og Ramsødalen indeholder i dag moser, enge og søer. Ramsø ligger vest for Brordrupvej.

AREALANVENDELSE

Bevoksningselementer

Området er i den vestlige del samt ved byen Gadstrup præget af opvækst af krat, birk, pil og andre fugttolerante arter i dalbunden. Området er stort set vokset til i krat og træer, og der er regulære nåletræsbeplantninger og større sammenhængende beplantninger af birk, nål.

Den østlige del er mere intakt. Dalbunden har store vådbundsarealer og der er kun spredte småplantninger af opvækst af fugttolerante arter. Denne del er kendetegnet ved at være åbent med afgræssede enge, fritliggende vandspejl og løvtræer.

Der er kun få vejtræer i området og dalsiderne er generelt fri for bevoksninger.

Dyrkningsform

Karakterområdet præges af ekstensiv dyrkning i dalbunden og dyrkede marker på dalsiderne. Især i den østlige del af området, Brordrup mose er der moser og afgræssede enge i dalbunden. Den vestlige del af karakterområdet samt dalsiderne, er præget af intensivt dyrkede marker. Dalbunden i denne del af området er præget af en blanding af mose, marker og tæt beplantning.

Bebyggelsesmønster

Bebyggelsen ligger på "overkanten" af dalstrøget. Dalsiderne er generelt fri for bebyggelse. Kun hvor veje går på tværs af dalstrøget ligger gårde og husmandssteder i dalbunden.

Ramsødalen

Bebyggelsen ligger på overkanten af dalstrøget bl.a Øster Syv som ses på billedet

Den vestlige del af Ramsødalen

Der er flere velbevarede landsbyer, så som Kirke Syv, Øster Syv og Brordrup, der understreger bebyggelsens karakteristiske mønster. Langt størstedelen af bebyggelsen i landsbyerne og på dalsidernes overkant er smågårde og husmandssteder. Der er dog få nyere bygninger og nyrenoverede huse og mindre gårde. Få gårde er vokset i størrelse eller er større gårde, så som Vesterbjerggård og en større gård i Kirke Syv.

Landsbyerne fremstår generelt grønne set fra omgivelserne, dog er der enkelte nyere og større gårde eller lader, der fremstår tydeligt i landskabet, ved bl.a. Kirke Syv og Ramsømagle.

I den vestlige del af dalbunden er der en samling huse, Gøderup Mose, som er en kombination af sommerhuslignende bebyggelse og ældre husmandssteder. Området fremstår udefra som en samlet bevoksning af høje træer, hvor enkelte bygninger titter frem.

Kulturhistoriske mønstre og anlæg

Der er en del gravhøje langs Ramsødalen, som vidner om oldtidens mennesker, der boede i dalen. På overkanten af dalstrøget ved Kirke Syv og Øster Syv ligger der nogle store gravhøje, som ses tydeligt fra afstand. Omkring landsbyen Kirke Syv findes nogle af de mest markante oldtidshøje; nordvest for kirken to rundhøje, hvoraf den denne bærer noget af kirkegårdsdiget. Desuden ligger Svalehøj nord for Øster Syv og Bavnehøj øst for Øster Syv.

Landsbyerne i området er alle kendt fra middelalderen. Gadstrup og Kirke Syv har sognekirker. Brordrup, Ramsømagle og Ramsølille hører til Gadstrup Sogn.

Kirken i Kirke Syv ligger åbent og højt i landskabet og ses fra lang afstand mod syd.

Strukturen med gårde og landsbyer langs overkanten af dalen er et tydeligt kulturhistorisk mønster, der vidner om at engene og moserne i dalbunden gennem århundreder har hørt til gårdene og er blevet brugt til grænsning for husdyr, til høhøst og i krisetider til tørvegravning, mens jordene på de omkringliggende morændeflade blev brugt til landbrugsdrift.

Tekniske anlæg og elementer

Jernbanen skærer sig igennem området og følger dalbunden mellem Kirke Syv og Øster Syv. Jernbanen opleves kun lokalt og virker ikke dominerende i landskabet.

To højspændingsledninger skærer igennem karakterområdet i nord-sydlig retning. De virker dominerende i den vestlige del af området.

Tre vindmøller nord for Gøderup Huse i Lejre Kommune ses fra afstand. Der er visuel sammenhæng til møllerne fra området og visse steder er de sammen med højspændingsmasterne og nogle siloer i nærheden dominerende i den vestlige del af området.

KARAKTERGIVENDE RUMLIGE OG VISUELLE FORHOLD

De karaktergivende landskabselementer er dalstrøgets form med den flade afgræssede dalbund, moser eller søer og de dyrkede marker på de jævnt skrånende dalsider. På dalens overkant ligger bebyggelsen i de oprindelige landsbyer og enkelte langs vejene.

Dalsiderne afgrænser et middelskala dalforløb som inddeles i lille til middelskala af beplantningsgrupper i dalbunden.

Den østlige og centrale del af Ramsødalen

Den østlige del af Ramsødalen, tættest på Gadstrup

Ramsødalen

Området virker som helhed middel lukket i dalbunden, idet beplantningsgrupper bremser det lange kik nogle steder og andre steder åbnes udsigten over en længere strækning. Fra "dalkanterne" og fra vejen, der følger "kanten", er der vid visuel åbenhed og udsigt over karakterområdet.

Området er middel sammensat og består af afgræssede enge, intensivt dyrkede marker, rørskov, krat, bebyggelser, søer og vådbundsarealer samt store samlede beplantninger og tekniske anlæg.

Området består af flader i form af dalbunden og siderne og punkter i form af beplantning.

Området virker som helhed visuelt roligt og uden nogen forstyrrende støj.

Markante delområder og enkeltelementer

Brordrup Mose

Den østlige del af området, Brordrup Mose er et større oplevelsesrigt område med store åbne vandflader og søer og afgræssede enge. Dette område fremstår intakt i samspillet mellem naturgrundlaget og anvendelsen.

Syv Kirke

Området ved Kirke Syv er præget af indkik til og fra kirken og store markante gravhøje i landskabet.

Væsentlig påvirkning fra tekniske anlæg

Området er ikke væsentligt påvirket af tekniske anlæg i området. Udenfor området, nord for Gøderup Mose står der tre vindmøller, placeret højt i terrænet. Imellem disse vindmøller og dele af den vestlige del af karakterområdet er der visuel sammenhæng, uden dog at vindmøllerne har væsentlig visuel påvirkning på området.

LANDSKABSKARAKTERENS KULTURHISTORISKE OPRINDELSE OG TIDSDYBDE

Gravhøjene og fund fra jernalderen vidner om at området har været beboet af mennesker lige siden oldtiden.

Landsbyerne i området er alle kendt fra middelalderen. Enge og moser i Ramsødalen har gennem århundreder hørt til gårdene i disse landsbyer og er blevet brugt til græsning for husdyr, til høhøst og i krisetider til tørvegravning. Mange eng- og moselodder hører fortsat til gårdene. De bedre jorde ovenfor dalbunden blev dyrket mere intensivt.

Gårdene er flyttet ud efter udskiftningen og er placeret på kanten mellem god og mindre god dyrkningsjord. I landsbyerne er der kun sket få ændringer og mindre udvidelser af landsbystørrelsen og vejenes forløb ligger som oprindeligt.

NØGLEFUNKTIONER, NØGLEFUNKTIONER, UDVIK- LINGSTENDENSER OG PLANLAGTE ÆNDRINGER **Nøglefunktioner til opretholdelse/styrkelse/genopretning af landskabskarakteren**

Dalstrøgets form er vigtig for karakteren af området. For at forløbet ikke sløres og for at opretholde en større grad af intakthed er det vigtigt at dalbunden holdes fri for tilgroning af opvækst af krat og fugttolerante træer og buske, skov og nåletræsparceller. Dette kan fx ske gennem græsning eller slåning.

Dalsiderne skal holdes åbne som dyrkede marker eller afgræssede enge.

Udviklingstendenser

Især den vestlige del af karakterområdet er præget af tilgroning af dalbunden og af opvækst af forskellige fugtto-

Ramsødalen

lerant beplantning. Udvidelse af gårdanlæg på overkanten af dalstrøget.

Planlagte ændringer

Der er ingen større planlagte ændringer, der vil få betydning for landskabskarakteren.

VURDERING AF LANDSKABSKVALITETEN

Karakteristisk K1 (se side 68)

Den vestlige del; vest for Brordrupvej

Delområdet fremstår karakteristisk idet nøglekarakteren som er dalstrøgets form, fremstår tydeligt. Dog er der sket en udvikling i en retning af at især de lavest liggende områder med vådbund er sprunget i krat og skov. Dette har mindsket tydeligheden af landskabskarakterens oprindelse og tydeligheden af samspillet mellem naturgrundlag og arealanvendelse, uden dog at ændre denne markant.

Særlig karakteristisk K2

Den østlige del; Brordrup Mose (se side 68)

Delområdet er særligt karakteristisk for karakter-området, idet samspillet mellem naturgrundlaget og de kulturgeografiske strukturer er tydelige og fremstår intakte i denne del.

Nøglekarakteristika for karakterområdet, så som de åbne, dyrkede dalsider, bygninger der er placeret på overkanten af dalstrøget og dalbunden med moser, åbne vandspejl og spredt beplantning, fremstår særligt tydelig i denne del af området.

SÆRLIGE VISUELLE OPLEVELSESMULIGHEDER

Brordrup Mose

Fra den gennemskærende vej Brordrupvej er der især særlige visuelle oplevelsesmuligheder mod øst over Brordrup

Mose. Her ses over den fredede Ramsødal og Ramsø, med de afgræssede enge og vandspejl. Dette opleves dog også fra de omkringliggende dalsider.

Bygningernes placering og dalsiderne

Langt størstedelen af bebyggelsen i området er placeret i landsbyer og langs vej på kanten af dalen. Denne placering afspejler tydeligt områdets

kulturhistorie betinget af samspillet med naturgrundlaget. Dalsiderne er således uden bebyggelse og fremstår som dyrkede marker og med bebyggelse på overkanten, hvilket bevirker at hele dalstrøget markerer sig visuelt tydeligt i landskabet.

VURDERING AF TILSTAND

Landskabets tilstand er en samlet vurdering af karakterens intakthed, den vedligeholdelsesmæssige tilstand og landskabets uforstyrrelighed.

Der er et godt samspil og bevaret forhold mellem naturgrundlaget og arealanvendelsen i den østlige del, hvorimod den vestlige del er forstyrret og sløret af tilgroning.

Dårlig tilstand (se side 69)

Den vestlige del af karakterområdet

Den vestlige del af Ramsødalen har bevaret de oprindelige terrænforhold. Delområdet er dog påvirket af krat samt nåle- og fugttolerante planter i en sådan grad, at dalbundens og den nordlige dalskrånings terrænform nogle steder sløres. Det tidligere åbne lavbundsområdes intakthed er sløret og den vedligeholdelsesmæssige tilstand af dalbundens oprindelige afgræssede enge er dårlig. Samspillet mellem naturgrundlaget og kulturgeografiske strukturer er ikke ligeså tydelig som det østlige delområde. Dog rummer dalsiderne de fleste steder dyrkede marker og

Ramsødalen

dalforløbet kan dermed stadig erkendes.

Desuden er der visuel sammenhæng med vindmøllerne nord for området og højspændingsledningerne igennem området, som visse steder kan virke forstyrrende.

Samlet er denne del af området vurderet i dårlig tilstand.

Vest for Gadstrup

En mindre del af området ligger delvist omgivet af bebyggelsen i Gadstrup. Dette område er tilgroet af fugttolerant beplantning og dette mindre område er vurderet som værende i middel-dårlig tilstand.

God tilstand (se side 69)

Den østlige del; Brordrup Mose

Den østlige del/ Brordrup Mose er i god tilstand, idet dalen for størsteparten af området fremstår intakt, med afgræsede enge og mose/sø i dalbunden, dyrkede marker på dalsiderne og bebyggelse på "kanten" af dalen. Den vedligeholdelsesmæssige tilstand af de karaktergivende elementer er således uforstyrret og er vurderet som god.

LANDSKABSKARAKTERENS SÅRBARHED

Hele karakterområdet er særligt sårbart overfor tiltag, som kan ændre eller sløre de terrænmæssige forhold, der afspejler dens geomorfologiske dannelsesform. Hele området er særdeles sårbart overfor tilgroning, skovrejsning, afskærmende beplantninger og ny bebyggelse og eksisterende bebyggelse der istandsættes med et mere "overistandsat" udtryk.

En fortsat afgræsning og naturpleje af området er væsentlig i forbindelse med opretholdelsen af karakteren i området ved Ramsø.

Området er sårbart overfor bebyggelse som vil sløre det

tydelige og oprindelige mønster hvilket vil sige at landsbyerne skal holdes intakte og eventuel ny bebyggelse eller udbygning skal ske væk fra dalstrøget og karakterområdet. Endvidere vil udvidelser eller ombygning af eksisterende gårde og husmandssteder potentielt komme til at fremstå meget tydeligt pga. de mange udsigter og visuelle sammenhænge, som præger dalstrøget.

ANBEFALINGER TIL PLANLÆGNINGEN OG ANDRE INITIATIVER

Generelt for området

- Bevare områdets karakteristiske bebyggelsesstruktur med gårde og landsbyer på overkanten af dalsiderne.
- Områdets søges friholdt fra markant bebyggelse som i udtryk og størrelse vil fremstå uden sammenhæng med områdets karakter.
- Området friholdes fra skovrejsning.
- Landsbyernes intakte struktur fastholdes.
- Området bør friholdes for tekniske anlæg, så som vindmøller og højspændingsledninger og nye vejudlæg.

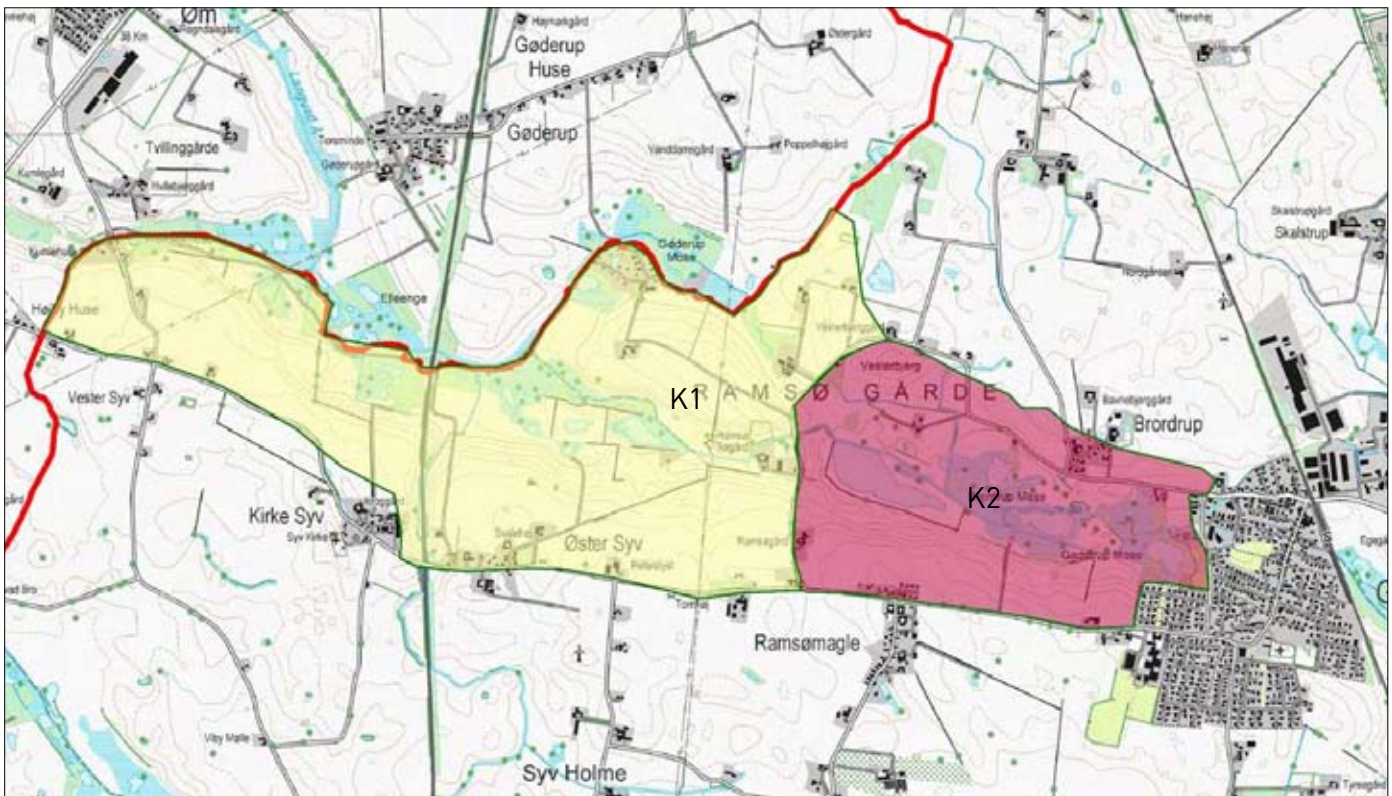
Vestlige del af området

- Fjernelse af opvækst af krat og plantninger af bl.a. nål således at dalstrøgets bund og sider fremstår tydeligere.

Østlige del af området

- Fastholdelse af grænsning i dalbunden
- Fastholde dalsidernes ubevoksede og åbne udtryk
- Dalstrøges karakteristika "trækkes" helt ind til Gadstrup, ved fjernelse af opvækst af krat.

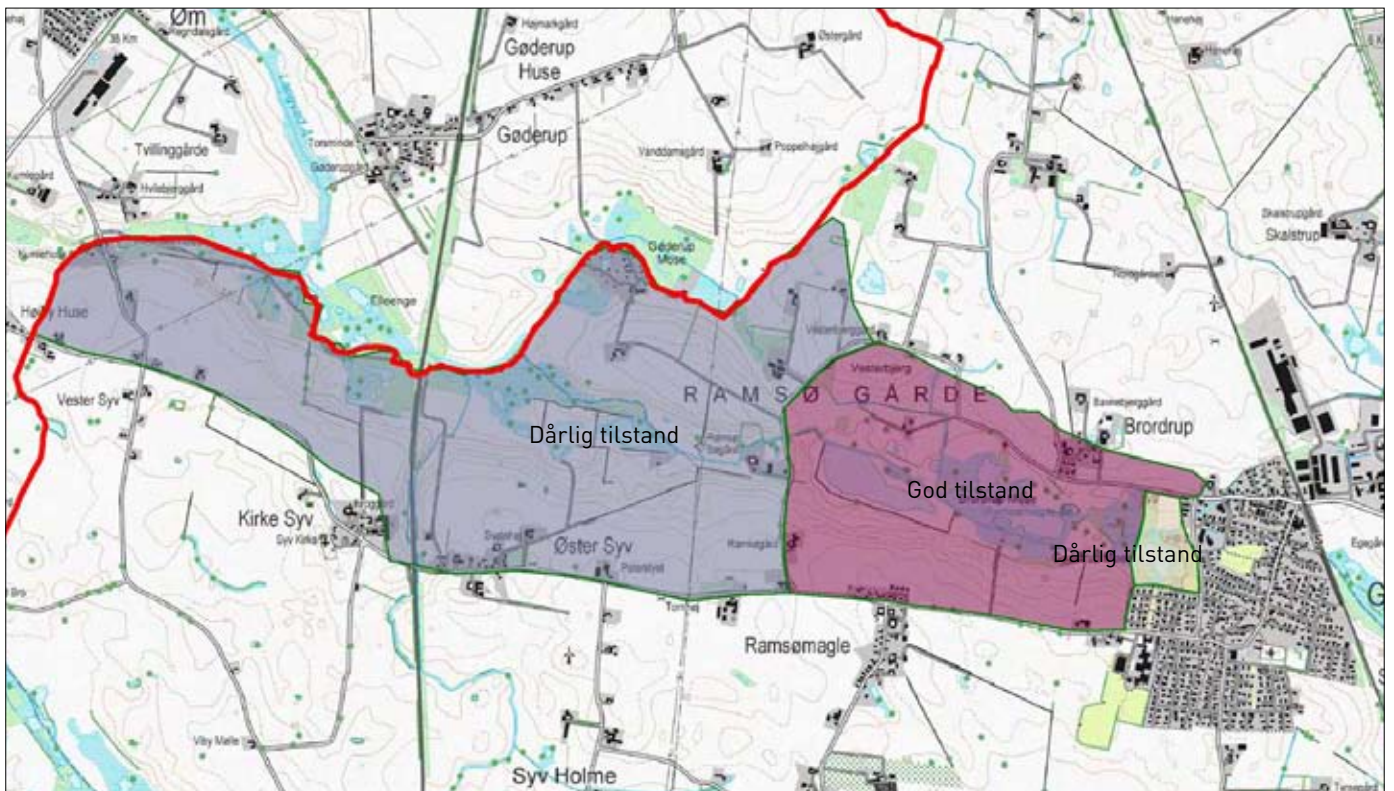
Ramsødalen

KARAKTERSTYRKE

K1 Karakteristisk

K2 Særligt karakteristisk

TILSTAND

Søster Svenstrup småskala landbrugslandskab

GEOGRAFISK BELIGGENHED OG AFGRÆNSNING

Søster Svenstrup småskala landbrugslandskab er beliggende i den sydlige del af kommunen. Området er afgrænset af Klosterskov og Birkede Skov, der ligger som markant strukturgivende landskabelementer syd for kommunegrænsen. Området afgrænses af Ramsø landbrugsflade ved Hønske mod øst og mod nord ved Assendløses markenheder, hvor landskabet er mere åbent og enkelt. Den vestlige afgrænsning følger kommunegrænsen.

LANDSKABSKARAKTEREN

Karaktergivende for landskabet i Søster Svenstrup småskala landbrugslandskab er det småbakkede terræn med mange små vandhuller og vandfyldte lavninger og den megen bevoksning i skel, omkring bebyggelse og som skov i den sydlige del af området. Karakteristisk for området er især de mange mindre husmandssteder eller mindre gårde, der nogle steder ligger tæt og andre steder ligger placeret spredt langs veje.

Området er et småskala landbrugslandskab der er mere eller mindre omdannet til et hobbylandskab. Matriklerne er små og afgrænset af hegn og bevoksning, der danner visuel barriere i landskabet og skaber stedvist lukkede landskabsrum. Den sydlige del af området er visuelt domineret af Klosterskov og Birkede Skov, som danner den sydlige ryg og visuel barriere mod nabokommunen mod syd.

Langs den vestlige grænse, der samtidig udgøres af kommunegrænsen, er terrænet dannet af et nord-sydgående dalstrøg.

Igennem området løber jernbanen i nord-sydlig retning, som dog kun har lokal visuel og støjmæssig dominans.

Nøglekarakter

Karakterområdet er kendetegnet ved at være et småskala landbrugslandskab, præget af ekstensiv og hobbypræget landbrugsdrift. Området er domineret af små markenheder, hestefolde og plantninger placeret tæt ved siden af hinanden. Bebyggelsen i området er små til middelstore husmandssteder og gårde.

LANDSKABSKARAKTERENS KULTURHISTORISKE OPRINDELSE OG TIDSDYBDE

Landskabskarakteren har primært sin oprindelse i tiden efter udskiftningen, med udskiftede landsbyer samt gårde og husmandssteder liggende spredt i landskabet og langs veje.

NATURGRUNDLAGET

Geomorfologi

Området er en yngre moræneflade, som indeholder et langstrakt nord-sydlig gående, mindre markant randmoræne i den vestlige del og en langstrakt ås langs Klosterskov og et makrant dødislandskab ved Ørsted Hestehave.

Jordtype

Jordtypen indenfor karakterområdet er domineret af sandblandet lerjord. Mindre dele af området er domineret af humusjord i et lavbundsareal vest for Søster Svenstrup og ved Amager Huse. Ved Radhuse og Amager Huse er der et lidt større område med lerblandet sandjord.

Terræn

Området er højtliggende og småbakket.

Den sydlige del af området ved Hønske er dog lavtliggende og småbakket.

Søster Svenstrup småskala landbrugslandskab

Husene i området (her Søster Svenstrup) ligger placeret ud til vej og området er præget af mange mindre plantninger og indhegnede dyrehold

Vandelementer

Der er mange mindre vandhuller og moser samt åløb indenfor karakterområdet.

Lavringe Å danner vestlig grænse til Lejre Kommune og sydlig grænse ved Amager Huse og Maglemose. Viby Å har et forløb langs Vibys vestlige grænse og deler sig mod Klosterskov og mod bebyggelsen Mosevangen, syd for Viby.

AREALANVENDELSE

Bevoksningselementer

Området er præget af mange kraftige løvtræsgrupper omkring husmandssteder, gårde og vådområder samt hegnsrester og små nåletræsplantninger. Den sydlige del af området er præget af Birkede Skov. Skoven ligger i forlængelse af Klosterskov, syd for kommunegrænsen og afgrænser området mod syd.

Bevoksningerne i området er en skønsom blanding mellem løvfældende træer, nåletræer og vådbundstolerante arter.

Ved husene og langs vejene er der nord for Søster Svenstrup store markante træer.

Dyrkningsform

Området er et landskab præget af hobbylandbrug, med mindre husdyrhold så som heste og græssende kvæg. Området er desuden præget af mindre afgræssede engområder og mindre intensivt dyrkede marker. I området findes der en del mindre søer og vådbundsområder, hvoromkring der er buske og træer.

Bebyggelsesmønster

Området rummer landsbyerne Birkede og Søster Sven-

strup. I Søster Svenstrup ligger gårdene på række langs vejen. Kun få gårde er flyttet ud på marken og der er bygget enkelte nye huse og få villaer i landsbyen.

Birkede er størrelsesmæssigt stort set uændret, hvorimod der er i skovbrynet af Birkede Skov er etableret bebyggelse langs skovbrynet indenfor nyere tid. Boligerne, der ligger langs vejen fra syd, som fører til Truelstrup, samt husene Radhuse vest for Birkede er ligeledes nyere bebyggelse. Husene ligger stort set alle placeret ud til vej.

Der er mange enkeltliggende og tætliggende husmandssteder i karakterområdet og syd for Søster Svenstrup er der samlinger af husmandssteder der er suppleret med nyere boliger; Radhuse, Kokholm og Amager Huse. Amager Huse er en større samling husmandsboliger, hvor der yderligere er sket huludfyldning af nyere bebyggelse af blandet karakter.

Derudover findes der indenfor karakterområdet gårde spredt i landskabet.

Syd for Viby ligger der desuden en tidligere lille sommerhusudstyknings, kaldet Mosevangen, som nu er helårsbebyggelse.

Hønske har en særlig bebyggelsesstruktur. Udskiftningen medførte at næsten alle gårde og huse blev flyttet ud fra landsbykernen, som så ikke eksisterer i dag. Gårdene og husene ligger nu spredt omkring på marker og langs vej.

Overordnet set er bebyggelsesmønstret i karakterområdet intakt og der er god overensstemmelse mellem naturgrundlaget og anvendelsesformen. Bebyggelsesrækken langs vejen er dog især ved Birkede Skov, Truelstrup og

Birkede

Søster Svenstrup småskala landbrugslandskab

Ørsted Hestehave mange steder udfyldt med nyere bebyggelse eller er nyrestaureret. Bygningerne virker dog mange steder noget usammenhængende i oprindelse, stil og udtryk.

Kulturhistoriske mønstre og anlæg

I området er der en del gravhøje koncentreret syd for Viby og ved Søster Svenstrup, Birkede og Hønske.

Tekniske anlæg og elementer

Området er friholdt fra tekniske anlæg, bortset fra et højspændingstracé ved Hønske som gennemskærer området. Desuden er der én vindmølle, som står i den nordlige del af området vest for Dåstrup og Assendløse Huse.

KARAKTERGIVENDE RUMLIGE OG VISUELLE FORHOLD

Området er lille skala i den vestlige del af området ved Søster Svenstrup og middel til lille skala i den østlige del af området ved Hønske og Ørsted Hestehave.

De mange småbevoksninger og det kuperede terræn, danner mange rum, så der opstår en variation mellem åbne og lukkede rum og en vekselvirkning i hvor stort et udsyn man opnår i området. Området virker som helhed middel lukket pga. de mange mindre marker og små matrikler med forskellige funktioner ved siden af hinanden.

Birkede Skov danner visuel barriere i den sydlige del af området.

Tæt på og ind imellem bebyggelserne i Søster Svenstrup og husmandsbebyggelsen nord for Søster Svenstrup er der mange folde med heste. Området fremstår sammensat af

mange forskellige elementer, så som husene langs vejen, små marker, beplantninger og folde, og plantninger omkring vådområder.

Mønstre i landskabet er flader som er defineret af marker og folde. Derudover er der "plamager" af større eller mindre beplantninger.

Karakterområdet virker visuelt middel roligt til uroligt, idet der er mange sammensatte og ikke intakte områder i kraft af den visse steder meget forskelligartede bebyggelse og beplantning.

MARKANTE DELOMRÅDER OG ENKELTELEMENTER

Nord for Amager Huse er der på venstre side af vejen en stor velbevaret gravhøj med stensætning.

VÆSENTLIG PÅVIRKNING FRA TEKNISKE ANLÆG

Den nordlige del af området er påvirket af vindmøllen, der står vest for Dåstrup og Assendløse Huse. Vindmøllen er et fixpunkt i området og der er visuel sammenhæng til vindmøllen fra den nordlige del af karakterområdet.

NØGLEFUNKTIONER, UDVIKLINGSTENDENSER OG PLANLAGTE ÆNDRINGER

Nøglefunktioner til opretholdelse/styrkelse/genopretning af landskabskarakteren.

Landskabskarakteren i området afspejler en ekstensiv landbrugsdrift og mindre intensive landbrugsarealer. Størrelsen af markfelter og gårde/husmandsstederne afspejler en drift tilknyttet mindre bedrifter. En fortsat drift af smålandbrug, en opretholdelse af markenhederne og

Søster Svenstrup småskala landbrugslandskab

vedligeholdelse af eksisterende gårde og husmandssteder i "oprindelig" karakter, er væsentlige funktioner i opretholdelse af de karaktergivende landskabselementer. Ydermere har en vedligeholdelse af vådbundsområder og småsøer betydning for områdets landskabelige karakter.

Udviklingstendenser

Områdets bynære placering betyder en høj andel af hestehold og dermed fortsat nyetablering af hestehegn.

Huludfyldning med boliger af anden karakter end de oprindelige husmandssteder og gårde, især i Birkede.

Plantning af ikke-hjemmehørende bevoksninger, især ved Søster Svenstrup.

VURDERING AF LANDSKABSKVALITETEN

Karakteristisk K1

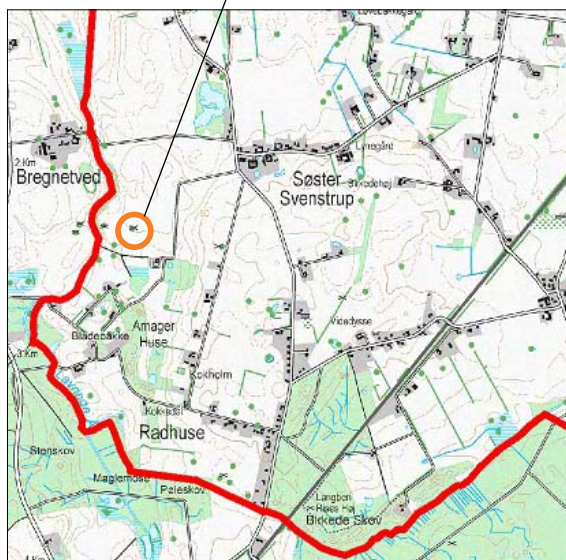
Søster Svenstrup, nord og øst for Søster Svenstrup (se side 80)

Arealanvendelsen domineres af småskala landbrug med bebyggelse placeret langs vej og mindre matrikelenheder.

Der er bevoksninger langs hegn og vej. Enkelte matrikler nord for Søster Svenstrup er dog bevokset med ikke hjemmehørende bevoksning og et gartneri. Området er som helhed præget af hestefolde og hobbylandbrug eller ekstensivt drevne marker. Området vurderes samlet som karakteristisk idet, de karaktergivende markenheder og småskala landskabet fremstår tydeligt og samspillet mellem natur og kulturgrundlaget er opretholdt.

Ørsted Hestehave (se side 80)

Markernes lille skala samt bebyggelsens placering langs vej er intakte. Dog er der sket renovering af noget af bebyg-

gelsen. De landskabelige karakteristika er ligeledes tydelige i området. Området vurderes som karakteristisk.

Kontrasterende K2

Birkede og Amager Huse (se side 80)

Områdets nærhed til skoven bevirker at området er kontrasterende, idet nærheden til skoven og de særlige rumforhold er særligt markant i området i forhold til de landskabelige karakteristika. Vejen løber i skovbrynet og har en række huse på modsatte side af skoven. Husene er meget forskelligartede og området er som helhed lukket pga. skoven og beplantningen i haverne.

SÆRLIGE VISUELLE OPLEVELSESMULIGHEDER

Gravhøj nord for Amager Huse

Nord for Amager Huse ligger en gravhøj markant i marklandskabet med en samling træer, der markerer sig mod himlen, på en åben flade i overgangen til dalstrøget ved Lavringe Å.

Birkede Skov

Skoven og området op til skoven danner skalamæssig kontrast til det øvrige småskala landskab. Området er mere enkelt sammensat af højskov og boliger langs modsatte side af vejen som kant. Området opfattes meget lukket. Skovbrynene, stendigerne i skovbrynet og det lukkede rum som skoven danner, skaber tilsammen særlige visuelle oplevelsesmuligheder.

VURDERING AF TILSTAND

Landskabets tilstand er en samlet vurdering af karakterens intakthed, den vedligeholdelsesmæssige tilstand og land-

Langs vejen, på modsatte side af Birkede Skov ligger husene

Søster Svenstrup indeholder bygninger af nyere og ældre dato

Søster Svenstrup småskala landbrugslandskab

skabets uforstyrrethed.

God tilstand (se side 81)

Søster Svenstrup, nord og syd for Søster Svenstrup.

De mindre enheder er opretholdt og der er sket få huludfyldninger af nyere bebyggelse langs vej. Syd for Søster Svenstrup åbner området sig mere op med lidt større markenheder. Områdets intakthed vurderes som middelgod, ligesom den vedligeholdelsesmæssige tilstand er middelgod til god. Området fremstår uforstyrret og samlet er tilstanden vurderet som værende god.

Birkede skov

Birkede Skov og Amager Huse (se side 81)

Intaktheden er middelgod pga. de mange nye huse i området. Den vedligeholdelsesmæssige tilstand er god og området er uforstyrret.

God til middelgod stand (se side 81)

Ørsted Hestehave

Truelstrup og området omkring, virker lidt rodet og meget sammensat af forskelligartet beplantning og bebyggelsestype af nyere dato. Intaktheden er dermed middelgod.

Bebyggelsens vedligeholdelsesmæssige tilstand vurderes som middelgod til dårlig og samlet vurderes områdets tilstand som middelgod til god.

LANDSKABSKARAKTERENS SÅRBARHED

Landskabskarakteren er sårbart overfor ophør af landbrugsdrift og sammenlægning af de mindre matrikelenheder.

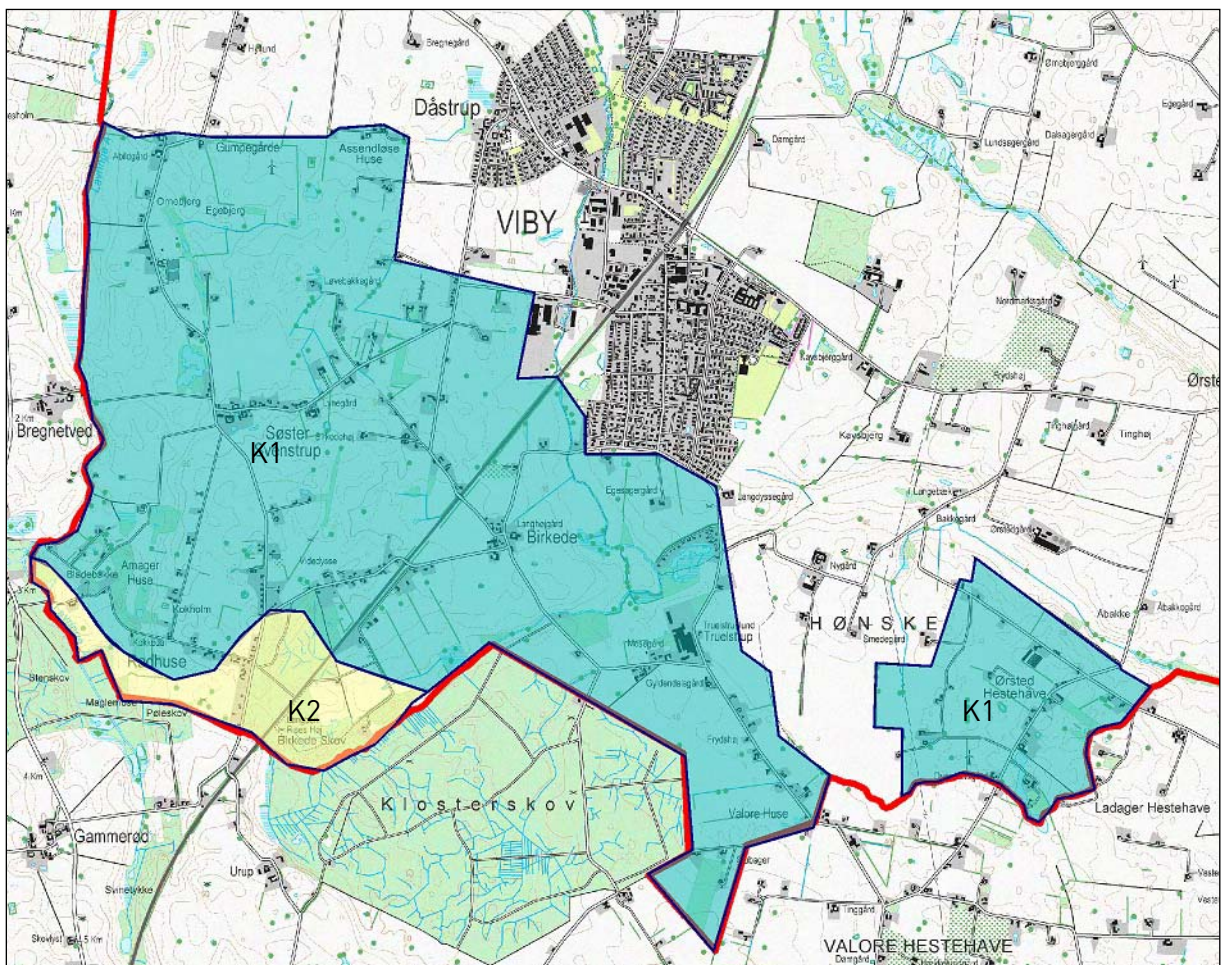
Området er specielt sårbart overfor store elementer og enheder, som f.eks. store markenheder og skovenheder.

Det småbakkede husmandsområde er sårbart overfor anlæg, der er ude af skala med egnens små proportioner. Området er sårbart overfor større bebyggelser og store tekniske anlæg og større ændringer af husmandsstederne. Området ved Lavringe Å med den åbne landbrugsflade i dalstrøget og stendyssen på kanten af dalen er sårbart overfor bebyggelse og beplantning som vil bryde den åbne karakter og den visuelle sammenhæng på tværs af dalen.

Området er især sårbart overfor byggeri i nærhed af og uden skalamæssig sammenhæng med den eksisterende bebyggelse syd for stendyssen.

ANBEFALINGER TIL PLANLÆGNINGEN OG ANDRE INITIATIVER

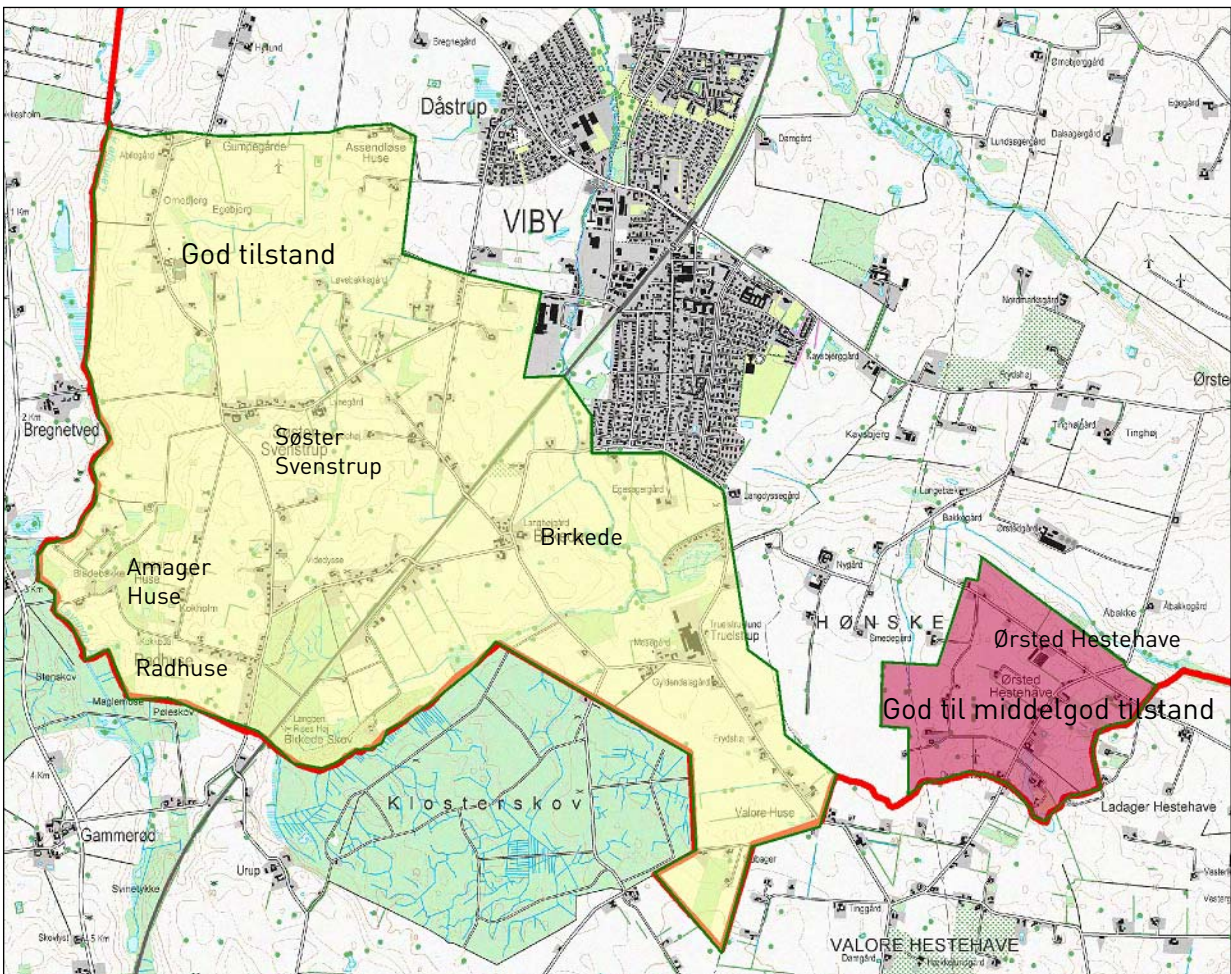
- Byudvikling kan ske i tilknytning til Viby. Mødet mellem by og land bør tilpasses områdets grønne småskala karakter.
- Bygninger i området skal størrelsesmæssigt og udtrykmæssigt fortsat fremstå som husmandssteder og smågårde.
- Området bør friholdes for skovrejsning, da det vil bryde områdets lille skala.
- Mindre plantning kan indpasses i området.
- Tekniske anlæg af begrænset udstrækning og højde kan indpasses i området.
- Udsigt fra den sydlige del af Viby mod Klosterskov som præges af ekstensivt drevne arealer og dyrkede marker bør bevares og stykes.

KARAKTERSTYRKE

K1 Karakteristisk

K2 Kontrasterende

TILSTAND

Værebros Ådal

GEOGRAFISK BELIGGENHED OG AFGRÆNSNING

Værebros ådal er beliggende i den nordligste del af Roskilde Kommune og har en langstrakt vest-østlig form. I den østlige del breder karakterområdet sig over et større område og længere ind i nabokommunerne Egedal og Høje Tåstrup.

Dette ådalsforløb udgør en del af et større dalforløb som strækker sig fra Mølleådalene og ud i Roskilde Fjord.

Denne karakterbeskrivelse omfatter kun området indenfor Roskilde Kommunes grænser.

LANDSKABSKARAKTEREN

Karaktergivende er især den brede dalbund, hvorfra de svært definerbare dalsider rejser sig med bløde stigninger til det omgivende karakterområde. Nord for Jyllinge Nordmark smalner området ind. Denne del af karakterområdet er præget af store flader med opvækst af tagrør på begge sider af Værebros Å.

Området er karakteriseret ved intensivt dyrkede marker i bunden og dalsiderne og med partier af fugttolerant bevoksninger i lavbundsområderne, sammensat af mange forskellige plantearter.

Bebyggelsen er placeret på overkanten af dalen mens bebyggelsen i Nordmarken er vokset ud i selve dalstrøget.

Området er åbent og der er kik over større afstande og visuel sammenhæng med modstående dalside.

Den del af karakterområdet, der ligger nord for Gundsømagle, bliver med tiden visuelt afgrænset mod syd af Guld-dysse Skoven, som ligger syd for karakterområdet. Skoven vil med tiden danne en visuel afgrænsning på overkanten af

dalstrøget, set fra nord.

Den østlige del af karakterområdet, Gundsømagle Holme er i større grad bakket og i niveau med de tilstødende karakterområder. Området har mange våde enge, der dyrkes som intensivt landbrug, ligger brak eller afgræsses, og som er fredet naturområde eller beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Denne del af området indeholder mange små beplantninger der inddeler området i mindre, lukkede rum og som ikke giver lange ind- og udgik.

Især den østlige del af området er påvirket af store højspændingsmaster og -ledninger, der går igennem området.

NØGLEKARAKTER

Åbent dalstrøg med Værebros Å i bunden af dalen. Området har intensivt dyrkede marker og partier af fugttolerant beplantning og tagrør. Dalbunden er flad og varierende i størrelse og dalsiderne er svært definerbare.

NATURGRUNDLAG

Geomorfologi

Området med Gundsømagle Holme og Værebros og Hove Å er en del af et større tunnaldalssystem, der strækker sig fra Mølleådal.

Jordtype

Den dominerende jordtype er humusjord. Der er mindre områder med lerblandet sandjord.

Terræn

Terrænet er overvejende fladt og med jævnt til svagt stigen-

Nogle steder fremstår området med opvækst af fugttolerante planter. Her i den østlige del af karakterområdet ved Gundsømagle Holme

Guldysse skov set nord for Roskilde kommunes grænse

Værebros Ådal

de dalsider i området nord for Gundsømagle. Den østlige del af området er bølget/bakket uden nogen dalbund og sider.

Vandelementer

Værebros Å, små søer og våde enge i tilknytning til Gundsømagle holme og det tidligere grusgravsområde øst for Gundsømagle.

Dalbunden til åen ligger mange steder lavt i terrænet over et større område, inden terrænet stiger til siderne. I regnrige perioder forsinkes udløbet til fjorden og områderne fremstår vandlidende og til tider oversvømmes de.

AREALANVENDELSE

Bevoksningsstrukturer

Karakterområdet har partier af bevoksninger af fugttolerante plantninger samt større områder med tagrør især i den vestlige del, nord for Jyllinge Nordmark. Den østlige del af området har mange mindre og tætliggende bevoksninger af forskellig art så som nål, løv, poppel, pil, birk og el. Området nord for Gundsømagle har færre eller få bevoksninger i dalbunden.

Dyrkningsform

Området er karakteriseret ved at være et lavtliggende dalstrøg med våd jordbund, der delvist drænes. Det betyder at store områder dyrkes som intensivt landbrug og den østlige del er en blanding mellem intensivt dyrkede marker og enge, der græsses eller er sprunget i krat og skov.

Bebyggelsesmønster

Der er ganske lidt bebyggelse indenfor karakterområdet. Bebyggelsen består af middelstore ejendomme.

Mod øst ved Gundsømagle Holme ligger bebyggelsen på højereliggende partier langs vejen, spredt og i tilknytning til vej.

Centralt i området ligger gården og husmandssteder på overkanten af dalsiderne.

I områdets vestlige del, nord for Jyllinge Nordmark er bebyggelsen bymæssig og tætliggende. Området er et tidligere sommerhusområde, som er overgået til helårsbebyggelse, og deraf følgende ombygninger af bygningerne.

Kulturhistoriske mønstre og anlæg

Området blev under udskiftningen inddelt i små enheder, så den udskiftede landsby delte engarealet mellem sig. Disse mindre lodder ses tydeligt i den østlige del af området. Som små enheder ligger martriklerne, specielt i den østlige del af karakterområdet, med forskellige anvendelse og skarpt adskilt ved siden af hinanden. Nogle afgræses, andre er sprunget i krat mens andre igen dyrkes som intensivt landbrug.

Tekniske anlæg og elementer

Store, markante højspændingsledninger bevæger sig nord for og igennem karakterområdet.

KARAKTERGIVENDE RUMLIGE OG VISUELLE FORHOLD

Der er delvist åbent og udsigt over længere afstande i området især nord for Gundsømagle og ved Løje Sø og med med visuel sammenhæng til modstående dalside. Løje Sø ligger som en større enkel og åben vandflade omgivet med tagrør og med svagt stigende dalsider. I området er der udsigt over længere afstande.

Løje sø ligger uden for kommunegrænsen i det nord østligste hjørne. Højspændingstracé ses i baggrunden

Værebros Ådal

Området nord for Gundsømagle, bestående af den brede dalbund, større markflader og plantninger, skaber tilsammen et åbent og enkelt landskab. Karakterområdet er et middelskala landskab.

Markante delområder og enkeltelementer

Det bakkede terræn omkring Gundsømagle Holme, den sammensatte arealanvendelse med krat, opvækst, afgræsning, bebyggelse og højspændingsledninger skaber et komplekst landskab med små lukkede rum.

De mange plantninger i dalbunden danner tætte og mindre landskabsrum, der bevirker at der de fleste steder ikke er udsigt over større afstande. De gennemgående højspændingsmaster og ledninger er kraftigt visuelt dominerende.

Væsentlig påvirkning fra tekniske anlæg

Markante højspændingsledninger i og udenfor karakterområdet og kommunegrænsen dominerer den østlige halvdel af karakterområdet, idet de står i stor skalamæssig kontrast til lilleskala landskabet.

Højspændingsmaster set fra Veksø Bro

LANDSKABSKARAKTERENS KULTURHISTORISKE OPRINDELSE OG TIDSDYBDE

Værebros Å var i forhistorisk tid en fjordarm, der gik ind til de store søer syd for Veksø og Stenløse samt ved Knardrup og dermed var ådalen en del af Roskilde fjord. I 1950-51 blev Værebros Å uddybet og reguleret, så det var muligt at afvande området til Roskilde Fjord og omdanne tørvegraven til græsgange og enge. I dag er vandet forsvundet fra Værebros Ådal.

Området er dannet og formet efter sidste istid for ca. 12.000 år siden og er siden blevet bearbejdet og formet

Lave målebordskort

Nuværende kort

87

gennem menneskets virke. Området ligger på kanten af Hedelandsformationen. Hedeboegnens jord har siden jernalderens begyndelse været skovløst, fladt og med frugtbare landbrugsarealer.

Karakterområder blev inddelt i mindre englodder under udskiftningen, og områdets karakteristika afspejler stadig engloddernes form.

NØGLEFUNKTIONER, UDVIKLINGSTENDENSER OG PLANLAGTE ÆNDRINGER

Nøglefunktioner til opretholdelse/styrkelse/genopretning af landskabskarakteren

Dalstrøgets anvendelse som engområde og åløbets forløb er vigtig at genoprette og vedligeholde. Nedlæggelse af dræn og fjernelse af opvækst af fugttolerante planter og bjørneklo samt nåleplantninger kan bl.a. være med til at genoprette landskabskarakteren, og muligheden for at opleve dalstrøget med det bakkede terræn som skifter mellem højtliggende dyrkede og græssede partier og lavereliggende våde eng og moseområder, som er kendetegnende for Gundsømagle Holme.

Fjernelse af højspændingstracéerne vil være med til at styrke opfattelsen af et uforstyrret lilleskala landskab.

Nord for Gundsømagle kan landskabskarakteren tydeliggøres ved at tydeliggøre forskellen mellem dalbund og dalside igennem arealanvendelsen.

Udviklingstendenser

Området er nogle steder præget af tilgroning af fugttolerant beplantning og bjørneklo.

Værebros Ådal

Planlagte ændringer

På en del af strækningen langs Værebros Å er der problemer med oversvømmelser langs åen, når det regner meget. Roskilde Kommune arbejder sammen med Egedal Kommune om et projekt for Værebros Ådal, som går ud på at skabe mere natur, bl.a. våde enge ved åen, samt at løse problemerne med oversvømmelse.

Danmarks Naturfredningsforening har i samarbejde med Roskilde Kommune og Egedal Kommune rejst fredningssag for Værebros Ådal. Fredningen vil formentlig omfatte lavbundsarealerne langs åen.

Samtidig har Trafikstyrelsen indgivet forslag til en linieføring af Frederikssundmotorvej igennem Værebros Ådal, som skal hægte sig på Motorring 4. Motorvejen igennem området vil få stor visuel og støjmæssig dominans i området.

Gulddysseskov ligger dels udenfor karakterområdet og en mindre del ligger inden for karakterområdet, nord for Gundsømagle.

Værebros Å

VURDERING AF LANDSKABSKVALITETEN

Karakteristisk K1 (se side 92)

Den vestligste halvdel af området

Samspillet mellem naturgrundlaget er ikke så tydelig i den midterste halvdel af karakterområdet, idet området flere steder er drænet. I området nord for Jyllinge Nordmark er der fin overensstemmelse mellem naturgrundlaget og arealanvendelse, som er vådbundsområde med bevoksning af tagrør.

Området vurderes som karakteristisk set i forhold til tydeligheden af nøglekarakteren, som er dalforløb med større

Roskilde Fjord ved Værebros Å, nordligst i kommunen

udsigtsmuligheder over dyrkede marker og med partier med fugttolerant beplantning.

Kontrasterende K2 (se side 92)

Den østlige del af området, Gundsømagle Holme

Området er præget af opvækst af beplantning af forskellig art, så som tagrør, pil, poppel, birk, nål og el i et bakket terræn hvilket skaber et komplekst småskala landskab.

Disse karakteristika får området til at fremstå kontrasterende i forhold til hovedkarakteren.

Der er fin overensstemmelse mellem naturgrundlaget, som er et vådbundsområde, og arealanvendelsen som er en vekslen mellem opvækst af forskellig art, dyrkede marker og braklagte områder.

SÆRLIGE VISUELLE OPLEVELSESMULIGHEDER

I den østlige del af området fås et langt kik over Løje Sø, det åbne flade og enkle omgivende engeområde der er præget af især tagrør. I området fås kik til modstående dalside.

VURDERING AF TILSTAND

Landskabets tilstand er en samlet vurdering af karakterens intakthed, den vedligeholdelsesmæssige tilstand og landskabets uforstyrrelighed.

Middel til dårlig tilstand

Dalbunden er især i den østlige halvdel, Gundsømagle Holme, præget af opvækst af fugttolerant beplantning og den vedligeholdelsesmæssige tilstand er dermed middel til dårlig og intaktheden er dårlig.

Værebro Ådal

Området er især i den østlige del af området visuelt forstyrret af de gennemskærende højspændingsledninger i og udenfor karakterområdet.

Intaktheden i forhold til de oprindelige bebyggelses-strukturer er god, idet der ikke er bygget flere boliger i selve dalen. Dalen er dog snævret meget ind i den vestlige del af området, hvor det tidligere sommerhusområde Jylling Nordmark har bevæget sig ud i den flade dalbund, ligesom der er etableret et sommerhusområde i Gundsømagle Holme.

Der er i dag større områder i karakterområdets midterste del som tidligere var englodder, men som nu er drænet og dyrkes som intensivt landbrug.

Samlet vurderes området at være i middel til dårlig tilstand.

LANDSKABSKARAKTERENS SÅRBARHED

Hele karakteområdet er sårbart overfor tiltag, der kan sløre dalstrøgets karakteristiske form i den centrale og vestlige del og det kontrasterende bakkede landskab og komplekse terrænformer i Gundsømagle Holme.

Området er sårbart overfor bebyggelse, yderligere opvækst af krat og tilplantning skov, som vil sløre dalstrøget og disse bør friholdes fra dalsiderne og lægges på oversiden af dalen.

Området er sårbart overfor tekniske anlæg, f.eks. vindmøller i dalbunden og på dalsiderne, især de steder hvor der er visuel sammenhæng fra andre steder i dalen og modstående dalsider.

ANBEFALINGER TIL PLANLÆGNINGEN OG ANDRE INITIATIVER

Den centrale del af området:

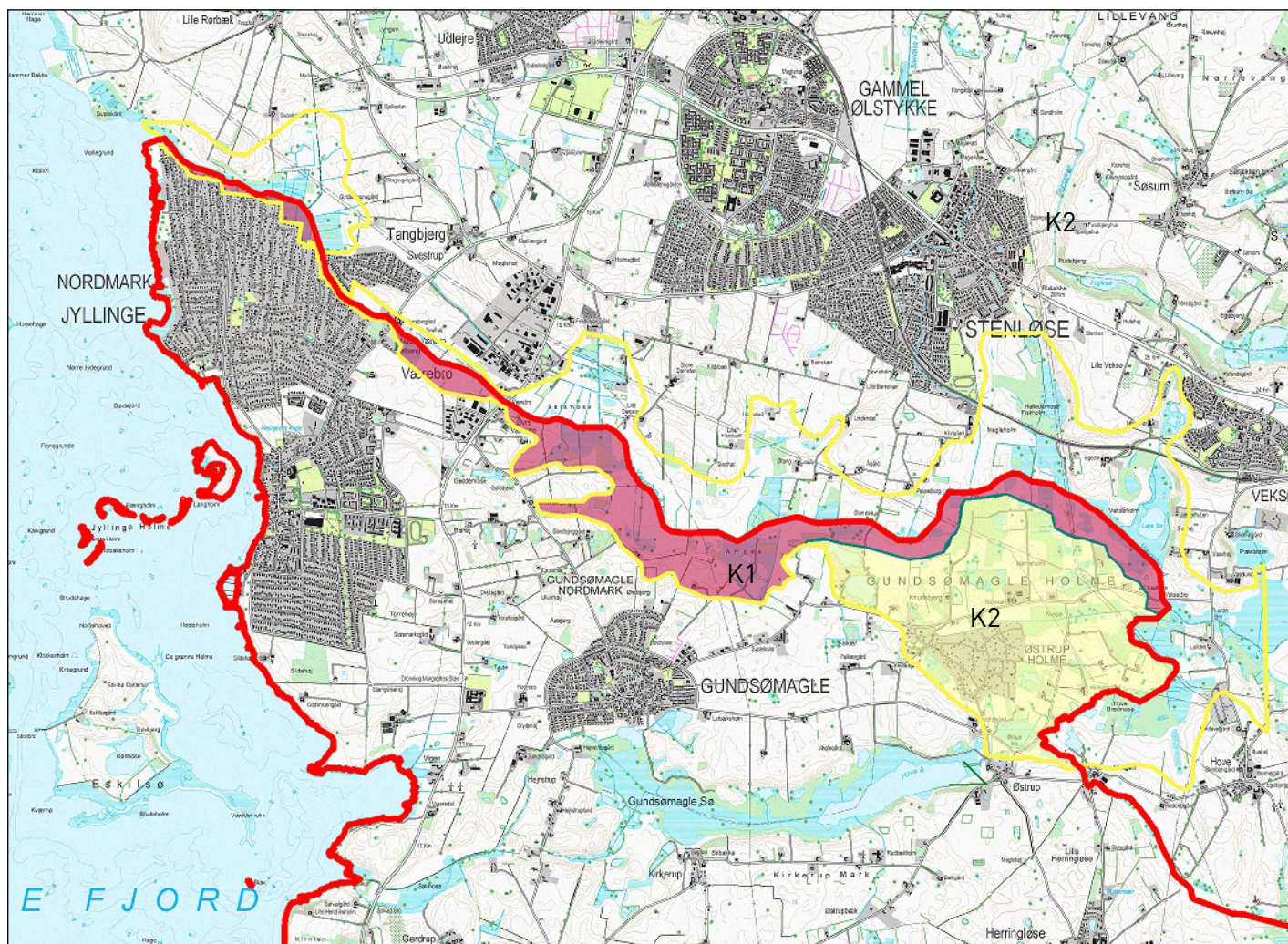
- Der bør undgås tiltag, som vil sløre dalstrøgets form og de visuelle sammenhænge mellem modstående dalsider, herunder skovrejsning i dalen.
- Den karakteristiske bebyggelsesstruktur med gårde og husmandssteder placeret på overkanten af dalstrøget bør fastholdes.
- Karakteren bør styrkes ved at tydeliggøre forskellen mellem dalbund og dalsider gennem ekstensivering af arealanvendelsen i dalbunden herunder ophør af dræning og gennem genopretning af våde enge og mosearealer. Det er her vigtigt at undgå opvækst af krat.B
- Byudvikling skal ske væk fra og/eller langs dalsstrøgets overkant.

Gundsømagle holme:

- Fjernelse af opvækst af krat og plantninger af bl.a. nål, således at områdets karakteristisk bakkede terræn og vekslen mellem højereliggende tørre området og lavereliggende fugtige områder, fremstår tydeligere.
- Udsigter over Løje Sø og Veksø Mose kan forbedres, ved fjernelse af opvækst og krat.

Gundsømagle Holme

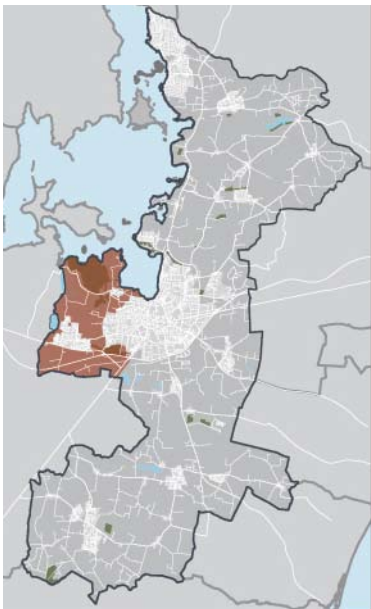
Karakterområdet Væbro Ådal er inddelt i to delområder

Karakterstyrke:

K1 Karakteristisk

K2 Kontrasterende

Bynært landskab mellem Lejre og Roskilde

GEOGRAFISK BELIGGENHED OG AFGRÆNSNING

Tunneldal mellem Lejre og Roskilde som er beliggende vest for Roskilde by og strækker sig mod vest ud over kommunegrænsen til Lejre. Mod nord skaber Roskilde Fjord afgrænsning. Denne karakteranalyse omhandler udelukkende områder indenfor kommunegrænsen.

LANDSKABSKARAKTEREN

Karaktergivende for området er den bølgede/bakkede og enkle landbrugsflade.

Spredt på dyrkningsfladen ligger der mindre gårde og husmandssteder, som delvist er pakket ind i træer.

Området er karakteriseret ved at have en del beplantning på marker i lavtliggende områder, fragmenterede hegn

og vejtræer. I området som helhed er der kik over lange afstande, bl.a. til fjorden og Roskilde Domkirke og Boserup Sanatoriet, der ligger i udkanten af Boserup Skov.

Området er delt af Hyrdehøjskoven som danner visuel grænse til området mod syd, der ligeledes indeholder større åbne markflader.

Den vestlige del af karakterområdet er bakket og indeholder et stort karakteristisk syd-nordligt gående dalstrøg med en flad dalbund med tagrør, søer, og krat. Dette dalstrøg indeholder større søer og har udmunding i fjorden.

Kystlandskabet skifter mellem at være flade strandenge de fleste steder og til stejl skrænt i et mindre område i Boserup Skov.

Mod nord er karakterområdet domineret af større, åbne markflader og Boserup Skov, som danner skarp og veldefineret overgang til de omgivende marker og overordnet rumlig afgrænsning af området mod nord.

Syd for Boserup Skov og adskilt af dyrkede marker ligger en golfbane på den sydlige dalside af det dalforløb, der bevæger sig mellem Store Kattinge Sø og omkring Boserup Skov. Golfbanen er ikke meget synlig i landskabet, og er indpasset i landskabskarakteren.

Karaktergivende for området er også at området fremstår roligt og enkelt, uden forstyrrende tekniske anlæg og larmende aktiviteter.

Området syd for Svogerslev er domineret af et markant grusgravningsområde, motorvej, tre vindmøller og højspændingsmaster.

Bynært landskab mellem Lejre og Roskilde

NØGLEKARAKTEREN

Bølget og bakket landbrugsflade med middelstore marker og mindre gårde og husmandssteder placeret langs veje og få på markerne. Markant, bakket dalstrøg med søer og lavbundsområder præger områdets vestlige del. Beplantning omkring lavninger og som vejtræer samt skovene Boserup Skov og Hyrdehøjskov. Området er middelskala landskab, hvor der er lange kik over landbrugsfladen og dalstrøg.

LANDSKABSKARAKTERENS KULTURHISTORISKE OPRINDELSE OG TIDSDYBDE

Landskabskarakteren er et typisk udskiftningslandskab med udskiftede gårde og husmandssteder liggende i landskabet.

Området syd for Lindenborgvej er præget af nyere tiders aktiviteter, med grusgravning, højspændingsledninger, der skærer sig i øst-vestlig retning, tre vindmøller og den trafikkerede Lindenborgvej og motorvejen.

NATURGRUNDLAGET

Geomorfologi

Karakterområdet er yngre moræneaflejringer med et markant dødislandskab, der strækker sig ind i nabokommunen, hvor der i dag opleves en markante tunneldal.

Et ovalt område mellem Svogerslev, Roskilde og motorvejen er et mindre markant dødislandskab.

Dalbunden, der forløber syd og øst om Boserup Skov og langs fjordkysten, er littorina.

Jordtype

Sandblandet lerjord i den del af området, der ligger syd for

Lindborgvej, dog er der et område nærmest Kornerup Å bestående af lerjord.

Området der ligger mellem Boserup Skov og ned til Lindborgvej er lerjord bortset fra de lavest liggende områder ved dalstrøget og øst for Svogerslev bestående af humusjord. Jordtypen i området mellem Boserup Skov, fjorden og Skt. Hans er sandblandet lerjord, dog humusjord i de lavtliggende dalområder tættest på skoven og i det lavtliggende område syd for Skt. Hans og finsandet jord tættest på den østlige fjordkyst.

Terræn

Terrænet er for størstedelen af karakterområdet bølget.

Den vestlige del af området, der går ind over kommunegrænsen, er bakket på både den østlige side af dalstrøget, og den vestlige side af dalstrøget som ligger i Lejre kommune, men som der er visuel sammenhæng med fra Roskilde Kommune.

Vandelementer

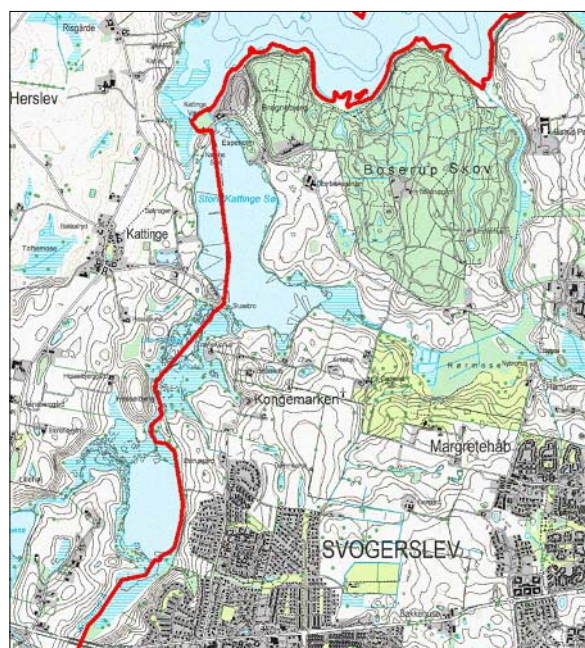
Der er mange lavninger og moser indenfor karakterområdet. Desuden er der i dalstrøget Store Kattinge Sø, Lille Kattinge Sø og Svogerslev Sø der ligger inden- og/eller udenfor kommunegrænsen og på Kornerup Å's forløb.

I grusgravningsområdet er og bliver der etableret søer i efterbehandlingen af området.

KYSTRELATEREDE NATURGEOGRAFISKE FORHOLD

Tunneldal mellem Lejre og Roskilde grænser op til Roskilde Fjord mod nord i den del der er Kattinge Vig og inderfjorden ind mod Roskilde by.

Området mellem Lejre kommune og Roskilde kommune er et bakket dalforløb. Her set fra Kongemarken

Kurverne viser det bølgede og bakkede terræn i området. Kortet viser dog ikke kurver længere uden for kommunens grænse

Bynært landskab mellem Lejre og Roskilde

Kystlinjen er meget bugtet og kystforlandet veksler mellem at være flad og bred ved udmundingen af Store Kattinge Sø ved Kattingeværk til at være ganske smal og stejl ved Boserup Skov, til igen at være bred og jævnt faldende ved Bistrup Hovedgård, Sankt Hans Hospital og Kællingehaven.

Strandbredden præges af strandengsarealer, siv og andre rør og græsser.

AREALANVENDELSE

Bevoksningsstruktur

Der er mindre plantninger omkring lavninger og moser primært af løv. Desuden er der vejtræer eller allé langs Holbækvej, Lindborgvej, Ledreborg Allé og på markvejen til Kærgård. Der er desuden mindre nåletræsplantninger i området samt fragmenteret hegn bestående af løvtræer og buske.

Boserup skov i den nordlige del af området ud til Roskilde Fjord er ligesom Hyrdehøjskoven, det ligger mellem Svo-gerslev og Roskilde, løvskov. Boserup Skov, har skovbryn der er markeret af ældre egetræer.

I dalbunden, omkring Kornerup Å og søerne er bevoksnin-gen domineret af tagrør og opvækst af krat af birk og pil.

Dyrkningsform

Området er karakteriseret ved at være et intensivt dyrket agerlandbrug med middelskala marker på den bølgede og bakkede flade. Markerne er større omkring Boserup Skov ved de to større gårde Lerbæksgården og Bistrup Parcelgård. I dalbunden dominerer tagrør, mens dalsiderne dyrkes.

Roskilde byfront og domkirken ses fra området

Bebyggelsesmønster

Roskilde og Svogerslev udgør de to byer ved karakterområdet. Roskilde byfront i den nordlige del er grøn og "gemmes" lidt væk af hospitalsområdet Sankt Hans Hospital og Fjorden. Hospitalsområdet fremstår meget grønt som et parklignende område med store træer, åbne græsflader og overordnede ensartede velbevaret bebyggelse af gule sten og røde teglsten og grønne vinduesrammer.

Roskilde Domkirke ligger placeret højt i Roskilde by og ses fra lang afstand i karakterområdet.

Roskildes byfront er set fra vejen mellem Svogerslev og Roskilde præget af tagene, der ses tydeligt fra vejen. Byen ligger lavere i terræn i forhold til det omgivende landskab og er af nyere dato, hvilket betyder at beplantning ikke præger bykanten, men derimod fremstår tagene som tydelig bykant til Roskilde.

Svogerslev byrand er set fra syd noget diffus, idet den fremstår af blandet karakter af lidt industri og parcelhuse med meget forskellig hegning langs Lindemborgvej. Den østlige byrand fremstår grøn mod det omgivende landskab, dog fremstår byen syd for Holbækvej meget åben uden levende hegn, men med stakit og andet hegning.

En nyere udstykning i Svogerslevs nordlige del fremstår set fra nord meget tydelig, pga. at der endnu ikke er skærmende beplantning omkring området. Dog ligger udstykningen lavere i terræn og "putter" sig således lidt ned i området set fra nord. Svogerslevs vestlige bygrænse ligger på den øverste del af dalsiden mod vest.

Gårdene i området er mindre gårde eller husmandssteder, der fungerer som boliger. Disse ligger fortrinsvist langs vej,

Bynært landskab mellem Lejre og Roskilde

men få ligger placeret på marken.

De to større gårde, Lerbæksgården og Bistrup Parcelgård ligger ligeledes omgivet af store marker tæt på Boserup Skov.

I kanten af Boserup Skov ligger de karakteristiske bygninger Kattinge Værk og Bistrup Sanatorium. Det tidligere sanatorium er meget tydelig set fra lang afstand i området og træder tydeligt frem pga. dens størrelse og gule farve og røde tage.

Bebyggelsen indenfor karakterområdet er velholdte.

Kulturhistoriske mønstre og anlæg

Skt. Hans hospital er en tidligere herregård, Bistrupgård som udgjorde en del af Bistrup herregårdsejerlaug. I dag er Bistrupgård, der ligger øst for Boserup Skov suppleret med nyere bebyggelser. Markerne vest for hospitalet er større og åbne og indeholder gården Bistrup Parcelgård. Gården blev oprindeligt bygget i 1809, men mangler det oprindelige stuehus. Der er i dag bygget en del til gården og opført nyt stuehus.

Kattinge Værk ligger der hvor Store Kattinge sø løber ud i Kattinge vig. Værket var cellulosefabrik og hørte under Bistrup. Da Bistrup blev til hospital fungerede møllen som valkemølle og i 1914 blev bygningerne indrettet som en afdeling af Skt. Hans. Bygningerne bruges nu til pædagogiske formål.

I skovkanten ligger et velbevaret lille miljø; Boserup Sanatorium fra 1901 ligger højt og ses fra lang afstand i området. Sanatoriet blev oprindeligt anvendt for tuberkulosepatienter, senere blev det en del af Skt. Hans og anvendes nu

Kattinge Værk

til pædagogiske formål.

Gravhøjen Dømmeshøj ligger nord for Svogerslev, men opleves ikke tydeligt i landskabet pga. bevoksning.

Tekniske anlæg og elementer

Området nord for Lindenborgvej er friholdt for tekniske anlæg og elementer, bortset fra en silo der ligger i tilknytning til gården Lerbæksgård uden skærmende beplantning omkring, samt to vindmøller nord for Svogerslev.

I området syd for Lindenborgvej er der tre vindmøller, et markant grusgavningsområde, samt en gennemskærende motorvej og højspændingstracé.

RUMLIGE OG VISUELLE FORHOLD

Karaktergivende landskabselementer og rumlige visuelle forhold

Området er et middelskala landskab. Fladen består af bakkede og bølgede marker med punkter af beplantning og bebyggelse der skaber transparent afgrænsning. Dette bevirker at der er en vekslen mellem korte og lange kik f.eks. fra Holbækvej ved Roskilde ud over fjorden. Desuden er der visuel sammenhæng mellem områdets vestlige del og over på den bakkede dalside vest for kommunegrænsen og fra største delen af området ind på den højtliggende Roskilde Domkirke.

Området omkring Boserup Skov fremstår dog åbent med større markflader uden beplantning eller bebyggelse.

Området fremstår enkelt, visuelt roligt og støjmæssigt stille med få karaktergivende elementer og med en markant rolig afgrænsning mod nord i form af Boserup Skov.

Bynært landskab mellem Lejre og Roskilde

Den sydlige del af karakterområdet fremstår dog uroligt og forstyrret pga. de forskellige aktiviteter i området. Grusgravningsområdet, asfaltfabrik, vindmøller, motorvej og Lindenborgvej giver tilsammen et uroligt og sammensat udtryk af området.

Markante delområder og enkeltelementer

Dalstrøg med søer

Området strækker sig fra Bistrupgård, med skoven, dalbunden, vådbundsområder samt søer og det bakkede terræn omkring. Området indeholder større lavbundsområder, Kornerup Å og søerne, Store Kattinge Sø, Lille Kattinge Sø og Svogerslev Sø og har særdeles bakkede dalsider. Området er enkelt og roligt og den smalle Kongemarksvej bugter sig ind igennem landskabet. Der opnås lange kiks i området, dels på tværs af dalen over på modsatte side af dalen og dels på langs af dalen og over vandfladerne og tagrørsskoven. Bebyggelsen ligger på overkanten, med undtagelse af bebyggelsen på højere liggende bakkestrøg i dalen mellem Svogerslev og Kornerup. Boserup Skov danner en visuelt rolig væg mod nord. Området fremstår uforstyrret.

Der er visuel sammenhæng over Store Kattinge Sø til fladen op mod Brordrup Skov i Lejre Kommune.

Området omkring Bistrup Parcelgård

Området er åbent og enkelt og består af en jævnt faldende markflade ud mod kysten, Boserup Skov som visuel afgrænsning mod vest og Bistrup Parcelgård ligger placeret i en samlet, ensartet bebyggelse på det højeste punkt på fladen. Gården fremstår meget tydeligt i området og ses fra lang afstand og fremstår som markant element i området.

Boserup Sanatorium i kanten af Boserup Skov og med Store Kattinge Sø i forgrunden

103

Boserup Sanatorium

Det tidligere sanatorium ligger i kanten af skoven og fremstår meget tydelig set fra omgivelserne, fordi de ligger placeret højt i terræn og pga. de gule facader og røde teglsten. Bygningerne fremstår velbevarede og i god vedligeholdelsesmæssig tilstand.

Langt kik fra Ledreborg Allé

Fra Ledreborg Allé er der et uforstyrret langt kik til den modsatte side af dalstrøget der ligger i Lejre Kommune. Dalsiden fremstår med kraftigt bakket terræn, dyrkede marker og kraftige levende hegn.

Roskilde Domkirke

Domkirken ligger højt placeret i Roskilde by og ses fra lang afstand.

Boserup Skov og markerne omkring

Skoven danner en overordnet afgrænsning mod nord og opleves fra store dele af området og fra lang afstand. Skoven danner en visuel rolig baggrund i karakterområdet. Umiddelbart op til skoven grænser de omgivende marker. Skovens markante skovbryn som bugter sig henover det bakkede terræn og de omgivende marker understøtter det visuelle enkle og rolige indtryk, der opnås i området.

Væsentlig påvirkning fra tekniske anlæg

Området syd for Lindenborgvej er væsentlig visuelt påvirket af tre vindmøller, et tidligere gravområde, en gennemskærende motorvej og højspændingstracé. Området er desuden påvirket af støj fra motorvejen.

VISUELLE SAMMENHÆNGE I KYSTLANDSKABET

Kystforlandet ud mod Roskilde Fjord domineres af Boserup

Udsigt fra Ledreborg Allé mod dalforløbet i Lejre Kommune

Roskilde Domkirke markerer sig tydeligt fra lang afstand. Her fra indgangen til Roskilde by fra Svogerslev

Boserup skov grænser skarpt op mod de bølgede mark

Bynært landskab mellem Lejre og Roskilde

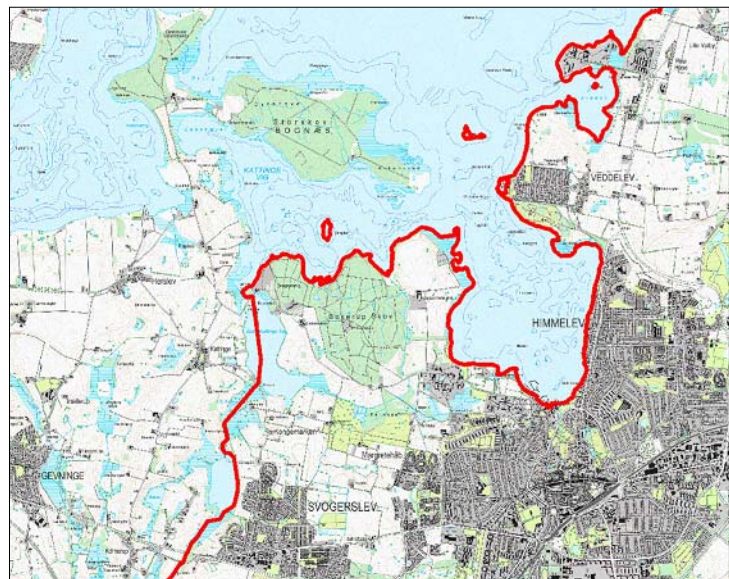
Roskilde byfront tegnes mod kysten af boliger og større træer

skov, der i den vestlige del af området går helt ud til fjorden, kun adskilt af et smalt kystforland. Ind mod Roskilde og mellem havnen og Fjorden er kystforlandet bredt og består af afgræssede enge og strandenge og strækker sig ind til bebyggelsen ved Sankt Hans Hospital, hvor der desuden er offentlig adgang.

Kystforlandet omkring Bistrup Parcelgård er jævnt stigende og sivbevokset op til de dyrkede marker, der karakteriserer området ind til dalen, som forløber øst for og langs Bose-rup Skov.

Fra kysten fås en vid udsigt til den tætved liggende mod-satstående kyst ved Ågerup moræneflade og kysten mod nord ved Bognæs. De modstående kyster ligger så tæt på at de karaktergivende elementers form, farve og indbyrdes placering opleves tydeligt.

Indenfor karakterområdet er der visuel sammenhæng langs kysten mellem kyststrækningen ved Bistrup Parcel-

Der er fra den nordlige del af området udsigt til mod-stående kyster bl.a. Bognæs

105

gård, skovstrækningen og kyststrækningen ved Sankt Hans Hospitals området.

Karakteristika for modstående kyster

Den modstående kystlinje er bugtet. Kyststrækningen i Roskilde by præges af forskelligartede villaer og beplantning i haverne ned til fjorden. Husene ligger tæt på kysten, men der er offentlig adgang ad sti mellem de private haver og fjorden.

Kysten mod nordøst ved Veddelev præges af et let bølget terræn, der hæver sig fra fjorden med en vekslen mellem skovplantning, mark og campingområdets græsflade.

Kysten der ligger nord for Boserup skov udgøres af Bognæs, som er et skovområde med foranliggende svagt stigende strandenge.

Længere op langs fjorden mod nord ses den bagvedliggende kyststrækning, som fremstår skovprægede.

NØGLEFUNKTIONER, UDVIKLINGSTENDENSER OG PLANLAGTE ÆNDRINGER

Nøglefunktioner til opretholdelse af landskabskarakteren

Opretholdes af dyrkningslandskabet og vedligeholdelse af lavbundsområder omkring dalsstrøget er væsentlige funktioner i opretholdelse af de karaktergivende landskabselementer.

Udviklingstendens

Byvækst af Svogerslev og Roskilde.

Udsigt fra eng ved Sankt Hans Hospital. Strandengen ved Veddelev ses i mellemgrunden og skoven på Bognæs i baggrunden

Bynært landskab mellem Lejre og Roskilde

Fra Holbækvej der forløber mellem Svogerslev og Roskilde er der kig til fjorden

Boserup ses i baggrunden . Foran ses Store Katinge Sø

VURDERING AF LANDSKABSKVALITETEN

Karakteristisk K1

Størstedelen af området (se side 111)

Området er forholdsvis intakt med hensyn til markstrukturer, hegn og engområder. Dog er der som konsekvens af Svogerslev og Roskildes udvidelser fjernet hegn og store dele af det tidligere landskab er blevet til byområde.

De karaktergivende landskabselementer med den bølgede og bakkede landbrugsflade med mindre gårde og husmandssteder og beplantning i lavt liggende områder og engarealer fremstår tydeligt.

Dalstrøgets store lavbundsområder med krat og tagrør eller afgræsning, samt søerne afspejler en tydelig sammenhæng mellem naturgrundlag og arealanvendelse.

Den intensive landbrugsdrift er i overensstemmelse med anvendelse og naturgrundlag.

Kontrasterende K2

Området syd for Lindenbergvej (se side 111)

Intaktheden i delområdet er dårlig idet tidligere tiders anvendelse af området som landbrugsland er forsvundet og området er nu et udgravet råstofområde.

Gravaktiviteten afspejler tydeligt samspillet mellem naturgrundlaget og arealanvendelsen.

Samlet vurderes området som kontrasterende.

SÆRLIGT VISUELLE OPLEVELSESMULIGHEDER (se side 113)

Kik til modstående kyststrækning og over fjorden og Katinge Vig. Fra kystforlandet ses fjorden og modstående

kyster og fra områder længere inde i land skimtes fjorden i det fjerne.

Kik til den modstående bakkede dalside fra den vestlige del af karakterområdet.

Ledreborg Allé og der åbne landskab og lange kik der fås fra vejen.

Kik til fjorden fra Holbækvej ved Roskilde by.

Boserup Sanatorium og Kattinge Værk, der tilsammen danner værdifulde og velbevarede kulturmiljøer.

Boserupskov fremstår som et markant element i landskabet.

I dalstrøget mellem Lejre og Roskilde med de større lavbundsområder, Kornerup Å og søerne, Store Kattinge Sø, Lille Kattinge Sø og Svogerslev Sø og de særdeles bakkede dalsider, opnås lange kik, dels på tværs af dalen over på modsatte side af dalen og dels på langs af dalen og over vandfladerne og tagrørsskoven.

Der fremstår et visuelt meget klart og stærkt møde i området mellem Boserup skov og de omgivne åbne og enkle marker.

VURDERING AF TILSTAND

Landskabets tilstand er en samlet vurdering af karakterens intakthed, den vedligeholdelsesmæssige tilstand og landskabets uforstyrrelighed.

God tilstand - delområde T1 (se side 111)

Området er intakt idet bebyggelsesstruktur og arealanvendelse overordnet fremstår uforstyrret og der er derudover i

Motorvejen og højspændingsledninger forløber syd for Svogerslev

Bynært landskab mellem Lejre og Roskilde

Svogerslev og Roskilde ikke sket markante bebyggelser eller ændringer i bebyggelsens udtryk. Bebyggelsen har god vedligeholdelsesmæssig tilstand.

Middel tilstand - delområde T2 (se side 111)

Området syd for Lindemborgvej er i middel tilstand. Området virker samlet forstyrret pga. de mange forskellige tekniske anlæg på et begrænset geografisk areal. Der er den trafikerede motorvej, Lindemborgvej, tre vindmøller, grusgravsområde og højspændingsledninger, som skærer sig igennem landskabet. Samtidig har Svogerslevs sydlige industrielle byrand og de mange forskellige typer hegning langs vejene til boligerne indvirkning på den mindre gode tilstand.

Området fremstår som helhed ikke intakt i forhold til tidligere tiders anvendelse.

Den vedligeholdelsesmæssige tilstand af bebyggelse er god.

LANDSKABSKARAKTERENS SÅRBARHED

Landskabet er sårbart overfor tekniske anlæg, der vil virke forstyrrende i det meget enkle og uforstyrrede landbrugslandskab, samt skov og større beplantninger der vil danne visuel barriere i det åbne middelskala landskab.

Yderligere byudvikling ved Roskilde, der vil bryde den visuelle kontakt der er til fjorden, set fra vejen mellem Svogerslev og Roskilde. Yderligere byudvikling ved Svogerslev ind mod Roskilde, der vil mindske det tydelige bølgede landbrugslandskab, der adskiller de to byer.

Yderligere byudvikling af Svogerslev mod nord i det værdis-

fulde bølgede og bakkede, enkle landbrugslandskab.

Landbrugsbyggeri af industriel karakter, der vil virke fremmed i dette landskab, som er kendetegnet af at være præget af mindre gårde og husmandssteder af beboelseskarakter og kun to større gårde, Bistrupgård og Lerbæksgården.

Området mellem Boserup Skov, Svogerslev og Roskilde er sårbart overfor større beplantning og bebyggelse, der vil bryde med den eksisterende karakter og byggestil og åbne bølgede landbrugsflade, da området er visuelt åbent og eksponeret set fra omgivelserne.

Omkring Boserup Skov er landskabet meget åbent og derfor særligt sårbart overfor nyanlæg og beplantning. Området skal holdes åbent, således at den markante overgang mellem marker og skovbryn fastholdes.

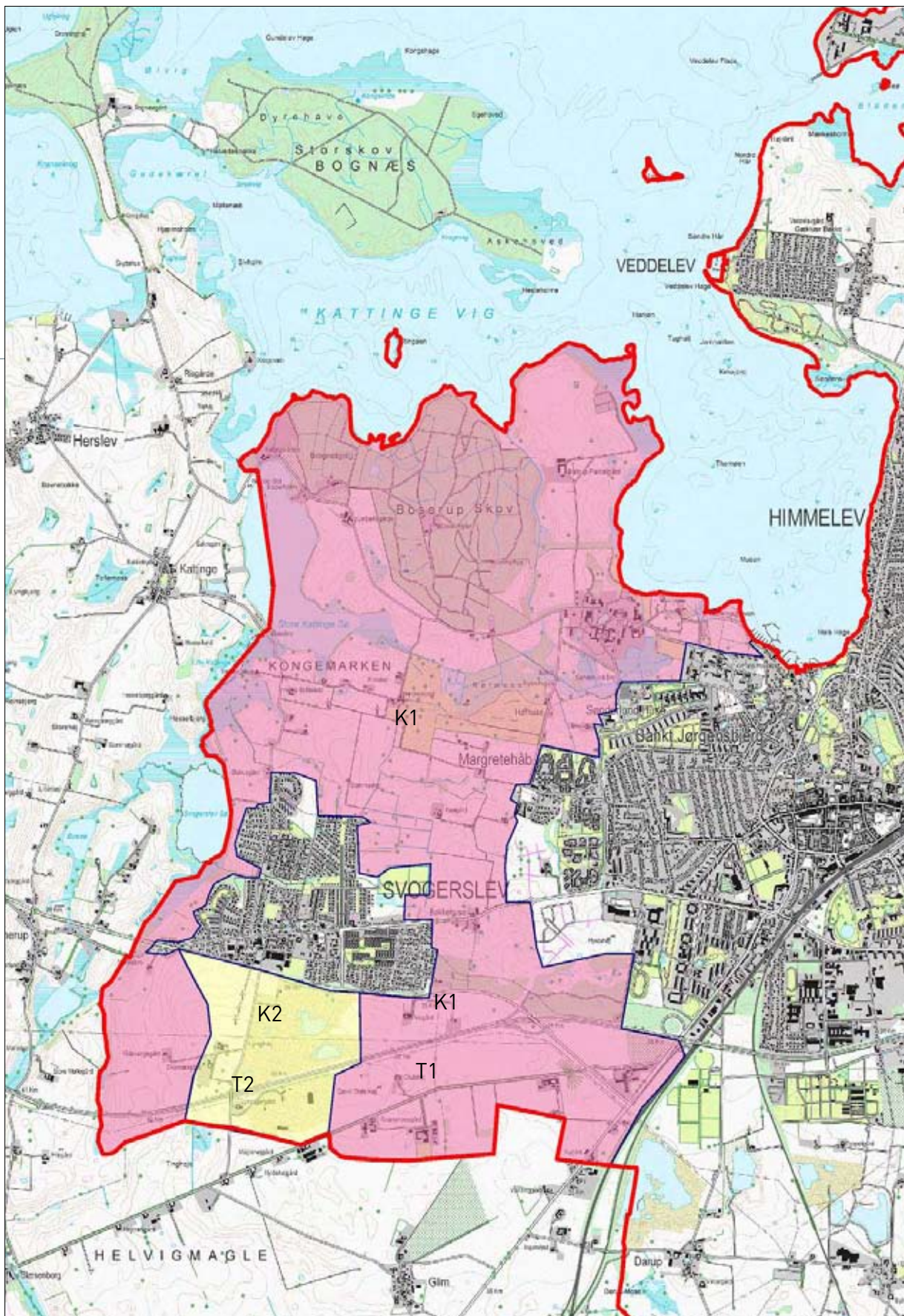
Det er vigtigt at opretholde forskellen på at ankomme til en mindre by med forstadspræg som Svogerslev, og at ankomme til en større og mere urban by som Roskilde. Indgangen til Roskilde bør opretholdes med et urbant udtryk, med markant bebyggelse og Svogerslev med en mere grøn profil. Endvidere er kig til Domkirken vigtig for oplevelsen af Roskilde By.

Kystlandskabet og de tydelige visuelle sammenhænge fra baglandet og til fjorden og de mange modstående kyster er vigtig at opretholde. Herunder det meget åbne landskab hvor Bistrup Parcelgård ligger, som et markant og sammenhængende element. Bistrup Parcelgård ligger visuelt eksponeret fra omgivelserne og bebyggelsen bør fortsat være en samlet enhed i udtryk og placering.

Bynært landskab mellem Lejre og Roskilde

ANBEFALINGER TIL PLANLÆGNINGEN OG ANDRE INITIATIVER

- Udsigt til fjorden fra kysten og fra land bør opretholdes og styrkes.
- Byudlæg, ud over de allerede eksisterende, som vil mindske det ubebyggede landskabsstrøg mellem Svogerslev og Roskilde, bør ikke foretages, for at opretholde adskillelsen mellem de to byer og for at opretholde udsigten til fjorden.
- Svogerslev bør ikke vokse yderligere mod nord.
- Gårdene i området, bør fortsat fremstå som homogene og samlede bygningsmasser.
- Området nord for Svogerslev skal friholdes for tekniske anlæg.
- Større byggeri, tekniske anlæg eller andre markante ændringer kan ske i området mellem Svogerslev, grusgraven og motorvejen. Det vil dog give en potentiel forstyrret oplevelse af indgangen til Roskilde ad motorvejen.
- Der bør indledes en dialog med Lejre Kommune med henblik på sikring af de særlige visuelle oplevelsesmuligheder, som knytter sig til dalstrøget.
- Den åbne landbrugsflade omkring Boserup Skov bør fortsat fremstå som et åbent, sammenhængende og uforstyrret landskabsstrøg.

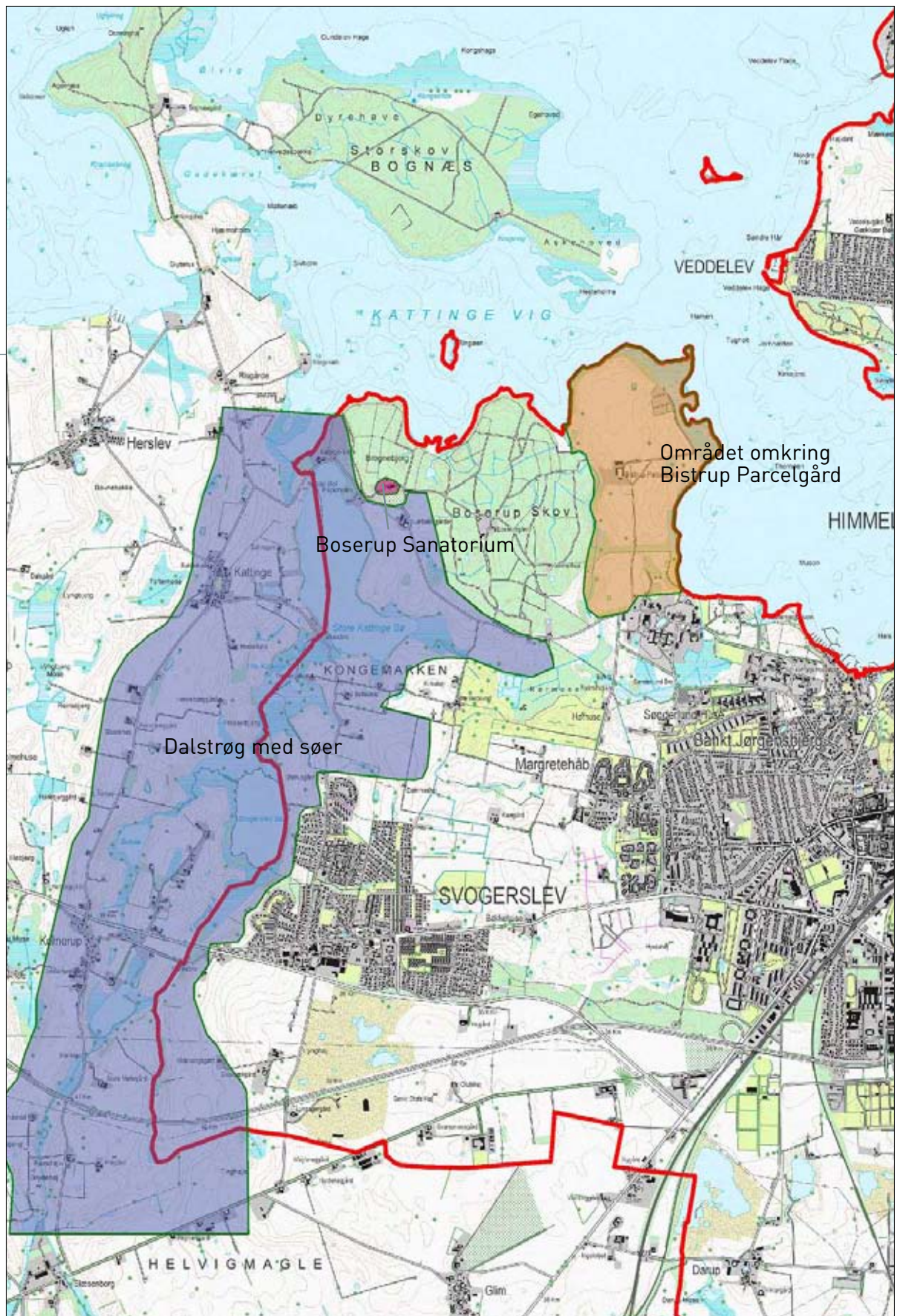

KARAKTERSTYRKE

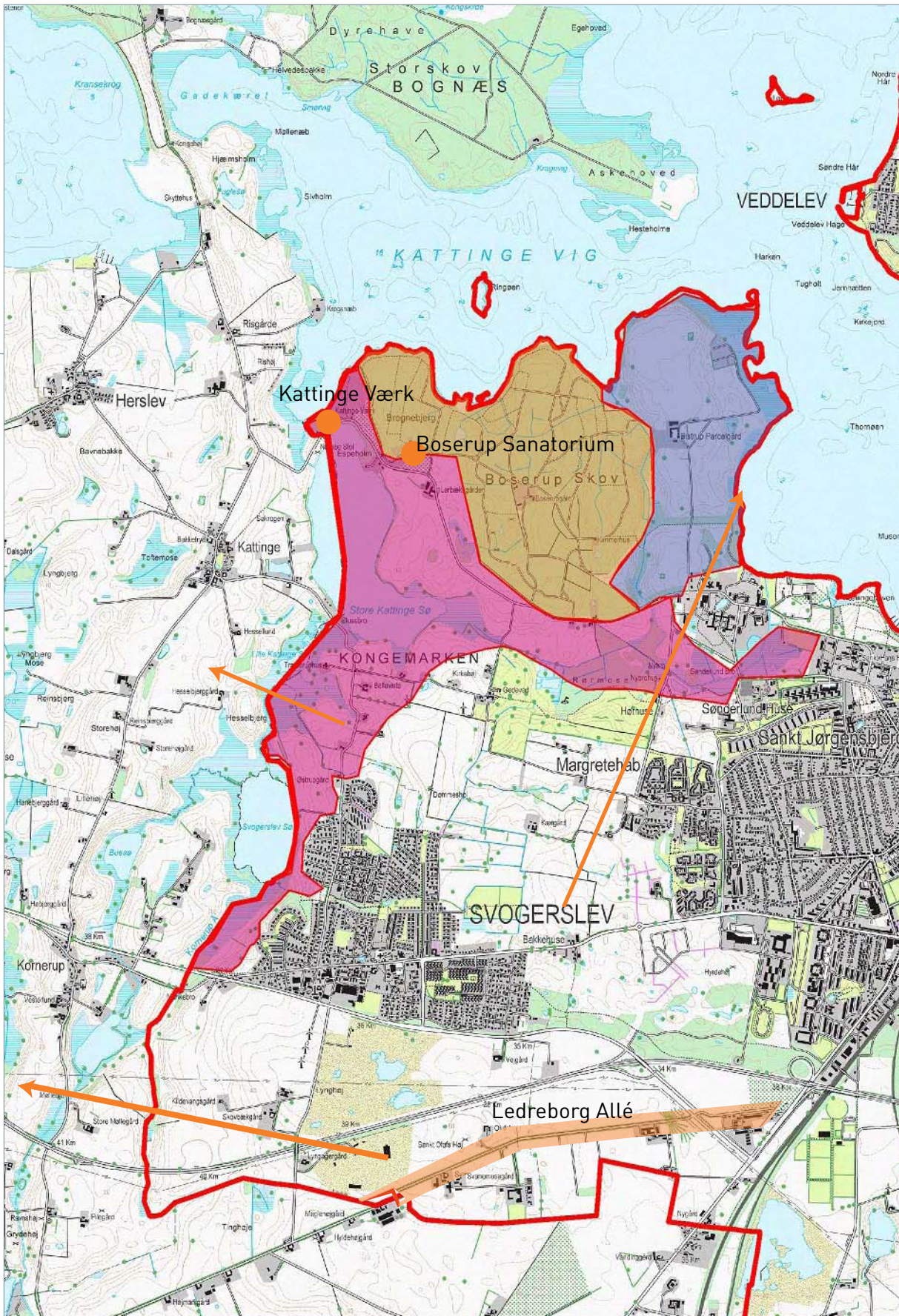
K1 Karakteristisk
K2 Kontrasterende

TILSTAND

T1 God tilstand
T2 Middel tilstand

MARKANTE DELOMRÅDER OG ENKELTELEMENTER

SÆRLIGT VISUELLE OPLEVELSESMULIGHEDER

Roskilde Kommune
Plan
Køgevej 80
Postboks 100
4000 Roskilde
4631 3000

